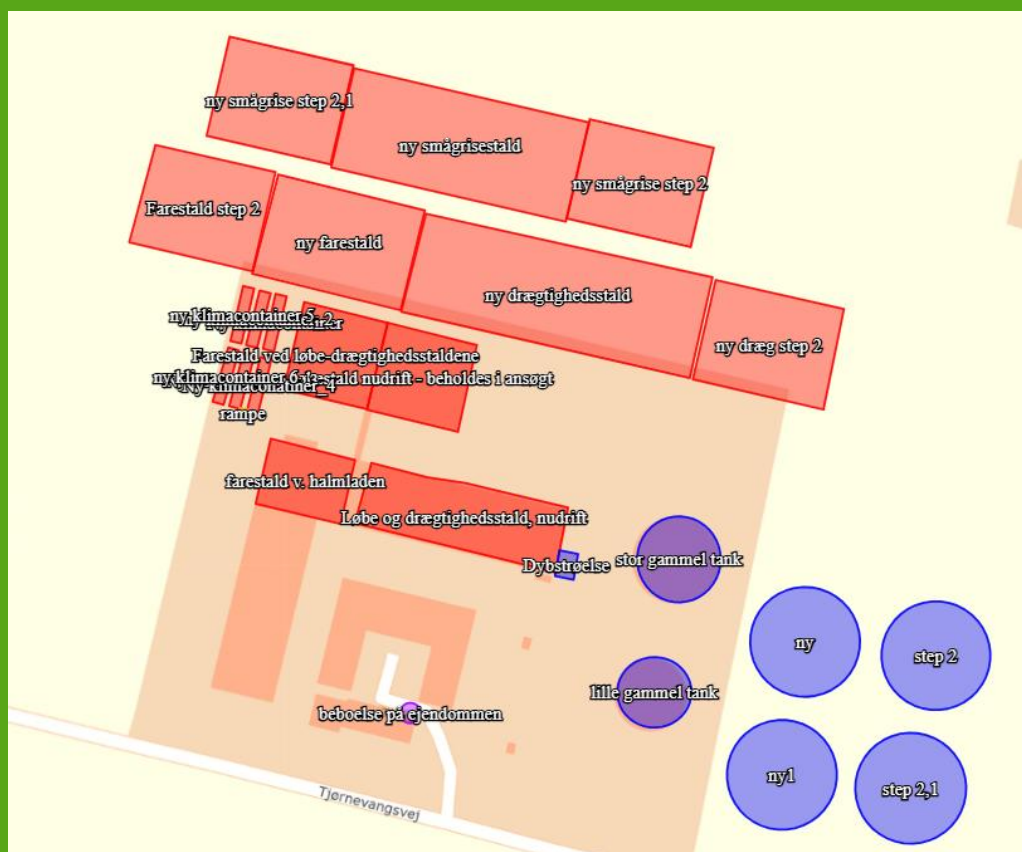

Tillæg til godkendelse efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. 16 a, stk. 4

Fortsat drift af - og etablering af stald til søer og smågrise samt fortsat drift - og etablering af gyllebeholdere og fortsat drift af møddingsplads

Tjørnevangsvej 5, 4912 Harpelunde

Ansøgning nr. 240202
Lolland Kommune, Teknik og Miljø
Fruegade 7, 4970 Rødby
Meddelt den 21. august 2026

DATABLAD

Titel:

Tillæg til godkendelse efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. § 16 a, stk. 4
Fortsat drift af - og etablering af stald til søer og smågrise samt fortsat drift – og etablering af gyllebeholdere og fortsat drift af møddingsplads
Tjørnevangsvej 5, 4912 Harpelunde

Lovgivning:

- Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven)
- Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse (naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Dato for afgørelsen:

21. august 2026

Ansøger:

Torben Jørgensen, Tjørnevangsvej 5, 4912 Harpelunde

CVR nr.:

20396601

CHR nr:

68345

Ejendoms nummer:

8868585

Matrikelnummer staldanlæg:

7 a Harpelunde By, Harpelunde

Kontaktperson angående driften:

Torben Jørgensen

Ansøgers konsulent:

Nina Gamby / Gråkjær A/S

Godkendelses- og tilsynsmyndighed:

Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed, Fruegade 7, 4970 Rødby

Sagsbehandler:

Natur- og miljøsagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring:

Landbrugssagsbehandler Henriette Pedersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	1
Indholdsfortegnelse	2
1. Ansøgning, godkendelse og vilkår	4
1.1 Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse	4
1.2 Samlet vurdering og afgørelse	4
1.3 Vilkår	5
1.4 Dette tillæg	11
1.5 Miljøkonsekvensrapport	12
1.6 Biaktivitet	13
1.7 Erhvervsmæssig nødvendig	13
1.8 Forbundethed	14
1.9 Alternative løsninger og 0-alternativet	14
1.10 Grænseoverskridende virkning	14
1.11 Offentlighed og klagevejledning	15
1.12 Meddelelsespligt ved ændringer, ejerforhold og uheld	17
1.13 Gyldighed og andre tilladelser eller godkendelser	18
1.14 Retsbeskyttelse og revurdering af godkendelse	18
2. Beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte	20
2.1 Husdyrhold, stalde og produktionsareal	20
2.2 Miljøteknologi i stalde	25
2.3 Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering	29
2.4 Andre anlæg	31
2.5 Ventilation	31
2.6 Fodring	32
2.7 Rengøring	33
2.8 Vandforbrug	33
2.9 Energiforbrug	34
3. Beliggenhed og de landskabelige forhold	36
3.1 Afstandskrav, bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.	36
3.2 Planmæssige forhold og beplantning	38
4. Ammoniak	48
4.1 Ammoniak fra anlægget	48
4.2 Ammoniak, renere teknologi og BAT krav	48
4.3 Grænseoverskridende virkning	49

4.4 Ammoniakfølsomme lokaliteter	49
4.5 Ammoniak og særligt beskyttede dyre- og plantearter	56
4.6 Ammoniak og internationale naturbeskyttelsesområder	61
5. Jord, grundvand og overfladevand	62
5.1 Spildevand	62
5.2 Jord og grundvand	62
5.3 Overfladevand	63
6. Forurening fra anlægget	65
6.1 Lugt	65
6.2 Skadedyr	69
6.3 Affald og kadavere	70
6.4 Støj	71
6.5 Rystelser	73
6.6 Transport	75
6.7 Andre påvirkninger	76
7. Egenkontrol	77
8. Krav i forhold til IE-direktivet samt miljøkonsekvensrapport	80
8.1 Foranstaltninger ved ophør	80
8.2 Forebyggelse af - og beredskab ved uheld	80
8.3 Valg af bedst tilgængelige teknik (BAT)	82
8.4 Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger	82
8.5 Beskrivelse af det ansøgte og ikke teknisk resume	83
8.7 Udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten	83
9. Bilag	85
Bilag 1 Ansøgers bilag	86
Bilag 2 Produktionsareal	87

1. ANSØGNING, GODKENDELSE OG VILKÅR

I dette kapitel beskrives det ansøgte, og her er den samlede vurdering og afgørelse samt tilladelsens vilkår og beskrivelse af offentlighed samt juridiske forhold omkring tilladelsen.

1.1 ANSØGNINGEN OM TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE

Der er søgt om tillæg til miljøgodkendelse til fortsat drift af - og etablering af nye stalde samt til fortsat anvendelse – og etablering af nye gyllebeholdere.

Dette tillæg er udarbejdet ud fra oplysningerne i den elektroniske ansøgning samt ansøgers miljøkonsekvensrapport, der fremgår af bilag 1.

Ansøgning sker ved at bruge Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, hvor ansøger oplyser om placering af stalde og anlæg til husdyrgødning samt oplyser om produktionsarealer, staldd typer, dyre typer og evt. foranstaltninger til reduktion af ammoniak og/eller lugt. Ud fra disse oplysninger beregnes der i systemet ammoniakemission og -deposition på naturarealer samt lugt hos naboer.

Ansøgning er sket efter husdyrgodkendelsesloven § 16 a, stk. 4, da der er tale om et tillæg til en miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2 meddelt i 2020.

Den i ansøgningen oplyste nudrift er den samme som driften for 8 år siden.

1.2 SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

Lolland Kommune meddeler hermed jf. husdyrbrugloven § 16 a, stk. 4 godkendelse til det ansøgte om tillæg til miljøgodkendelse til fortsat drift af - og etablering af nye stalde samt til fortsat anvendelse – og etablering af nye gyllebeholdere på betingelse af, at godkendelsens vilkår overholdes.

Det vurderes, at etablering af nye stalde og gyllebeholdere er erhvervsmæssig nødvendigt for ejendommens videre drift som landbrugsejendom.

Ejendommen vurderes ikke at være hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 42, at det ansøgte kan gennemføres uden væsentlig virkning på miljøet i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

1.3 VILKÅR

2.1 Husdyrhold, stalde og produktionsareal

1. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**drægtighedsstald, nudrift**) med et oplyst produktionsareal på **1.561 m²** må anvendes til hold af løsgående golde og drægtige søer på dybstrøelse (eksisterende stald).
2. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald ved løbe-drægtighedsstaldene**) med et oplyst produktionsareal på **720 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (eksisterende stald).
3. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald v. halmladen**) med et oplyst produktionsareal på **480 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (eksisterende stald).
4. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**løbestald nudrift – beholdes i ansøgt**) med et oplyst produktionsareal på **681 m²** må anvendes til hold af golde og drægtige søer ved individuel opstaldning med delvist spaltegulv (eksisterende stald).
5. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny farestald**) med et oplyst produktionsareal på **1.500 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
6. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny drægtighedsstald**) med et oplyst produktionsareal på **3.000 m²** må anvendes til hold af løsgående golde og drægtige søer på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
7. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrisestald**) med et oplyst produktionsareal på **2.660 m²** må anvendes til hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
8. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.300 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).
9. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny dræg step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.400 m²** må anvendes til hold af løsgående golde og drægtige søer på dybstrøelse (ny stald etape 2).
10. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrise step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.500 m²** må anvendes til hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).

11. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrise step 2.1**) med et oplyst produktionsareal på **800 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).
12. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
13. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_2**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
14. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_3**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
15. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_4**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
16. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_5**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
17. Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_6**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).

2.2 Miljøteknologi i stalde

18. Gyllekanalerne i stald "ny farestald", "ny drægtighedsstald", "farestald step 2", ny drægtighedsstald step 2" og "smågrisestald step 2,1" med et samlet kummeareal på 3.744 m² skal forsynes med køleslager, der forbindes med en eller flere varmepumper.
19. Varmepumper i stald "ny farestald", "ny drægtighedsstald", "farestald step 2", ny drægtighedsstald step 2" og smågrisestald step 2,1 skal samlet levere en årlig køleydelse på mindst 849.454 kW ved kontinuert drift, hvilket svarer til at der mindst skal være en samlet køleydelse på 97 kW/time ved en køleydelse på 25,9 W/m².
20. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KW.
21. Kølepumper skal være i drift uden ophør og ikke slå fra, såfremt varmen fra gyllekølingsanlægget ikke kan anvendes.

22. Gyllekølingsanlæggene skal være forsynet med trykovervågningssystem, alarm samt sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper det pågældende gyllekølingsanlæg. Gyllekølingsanlæggene må ikke kunne genstarte automatisk.
23. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlæggene skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
24. Inden opsætning af kølepumper, skal der fremsendes dokumentation til Lolland Kommune for pumpernes effekt, samt beregning af at den ansøgte ammoniakreduktion er opnået.
25. Ved udskiftning af kølepumper, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden, før anlægget tages i drift.
26. Ved driftsstop på mere end 5 dage, skal Lolland Kommune kontaktes.

2.3 Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering

27. De på kort 2.3.2 viste gyllebeholdere hhv. ny, ny 1, step 2 og step 2,1 på hver 5000 m³ samt de to eksisterende gyllebeholdere "lille gammel tank og stor gammel tank" på hhv. 2000 m³ og 3000 m³ må anvendes til opbevaring af gylle fra ejendommens svineproduktion jf. tabel 2.3.1.
28. De på kort 2.3.2 viste gyllebeholdere hhv. ny, ny 1, step 2 og step 2,1 på hver 5.000 m³ skal monteres med teltoverdækning.
29. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
30. Teltoverdækningerne skal vedligeholdes og evt. repareres efter producentens anvisninger.
31. Utætheder i teltoverdækning skal repareres senest 7 dage efter de er opstået.
32. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
33. Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal foregå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af gyllevogn skal ske med selvlæssende gyllevogn, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
34. Det skal sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholdere ikke kan ledes til dræn eller vandløb.
35. Håndteringen af gylle skal altid ske under opsyn for at undgå spild
36. Omrøring af gylle i gyllebeholderne må først ske umiddelbart inden udkørsel / udbringning af gylle.

- 37. Omrøring af gylle i gyllebeholderne må først ske umiddelbart, inden der pumpes gylle fra beholderne med henblik på flytning af – eller udbringning af gyllen.
- 38. Møddingsplads på 62 m², der fremgår af kort 2.1.3 må anvendes til opbevaring af dybstrøelse produceret på ejendommen.

2.5 Ventilation

- 39. Ventilationssystemet skal være frekvensreguleret og i kontinuert drift samt reguleres efter staldtemperaturene og udetemperaturen.
- 40. Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres, hvis ventilation ikke er i kontinuert drift.
- 41. Nødventilation af samtlige stalde og sektioner skal kunne ske manuelt.
- 42. Ingen af ventilatorerne må være afbrudte.
- 43. Ventilatorer skal renholdes og rengøres ved hver staldrengøring ifm. indsætning af nyt hold dyr.
- 44. Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger, herunder serviceres mindst 1 gang årligt således, at de ikke giver anledning til unødvendig lugt i omgivelserne.

3.2 Planmæssige forhold og beplantning

- 45. Omkring de to nye staldbygninger og de 4 nye gylletanke med teltoverdækning - beplantning markeret med grønt på kort 3.2.10 - skal der etableres et 3-rækket levende hegn. Når beplantningen er færdigetableret, skal det opnå en højde på minimum 12 meter og slutte tæt i minimum 10 meters højde.
- 46. Eksisterende beplantning markeret med gult på kort 3.2.10, skal bevares, som de er nu med den nødvendige vedligeholdelse, så maksimal højde og tæthed opnås.
- 47. Beplantningerne markeret på kort 3.2.10 må tyndes og vedligeholdes, efterhånden som træer og buske vokser sig større, og skal fortsat kunne slutte tæt i løbet af 3 vækstsæsoner.
- 48. Beplantningerne markeret på kort 3.2.10 må kun ryddes, hvis de erstattes af nye beplantninger på samme placering, i første plantningssæson efter rydning.
- 49. Ved etablering af beplantning markeret med grønt på kort 3.2.10, eller hvis dele af eller hele beplantningen markeret med gult på kort 3.3.10 ryddes, skal de nyetablerede beplantningsbælter have 1,5 meter mellem hver række og 1,25 meter mellem hver plante, indtil

beplantningsbæltet slutter tæt.

50. Nye beplantningsbælter skal bestå af en blanding af hjemmehørende lokalitetstilpassede træer og buske (jf. www.plantevalg.dk – se bilag 4).
51. Følgende egnskarakteristiske buske, alm. syren, kræge, mirabel og rød kornel, kan iblandes, men de må maksimalt udgøre 30 % af planterne.
52. Beplantning skal være etableret senest 12 måneder efter ibrugtagning af den første af de ansøgte stalde.
53. Alle udvendige bygningssider samt sokler skal fremtræde i farver dannet af hvidt, sort eller jordfarver eller en blanding af disse nævnte farver. Til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele er andre farver tilladt.
54. Der må ikke anvendes signalfarver til byggeriet, de er dog tilladt til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele.

6.1 Lugt

55. Stalde og fodringsanlæg skal renholdes, således at lugt fra det samlede anlæg begrænses mest muligt.

6.2 Skadedyr

56. Der skal være en sikringsaftale med et autoriseret firma til forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
57. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet (Statens Skadedyrslaboratorium).
58. Øvrig bekæmpelse af skadedyr på ejendommen skal ske efter retningslinjer fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet.

6.3 Affald og kadavere

59. Store kadavere skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadavere skal opbevares i lukket container.
60. Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

6.4 Støj

61. Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
62. Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger - maksimalt ske 1 gang årligt.
63. Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

7. Egenkontrol

64. Denne tilladelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.
65. Nedenstående dokumentation og aflæsninger skal gemmes på bedriften i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndigheden, hvis denne ønsker det.

Miljøteknologi i stalde (afsnit 2.2)

66. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse, aflæsning og registrering af driftstimer.
67. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.

Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering (afsnit 2.3)

68. Som dokumentation for at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den på ejendommen producerede gylle, skal der foreligge effektivitetskontrol eller andet til dokumentation af antal dyr på stald, samt aftaler om levering af gylle til andre ejendomme.
69. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation (afsnit 2.5)

70. Som dokumentation for rengøring og vedligeholdelse samt service af ventilationsanlægget skal der føres logbog.

Vandforbrug (afsnit 2.8)

71. Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af vandforbrug i staldanlæg.
72. Er vandforbruget i en måned større end forventet, skal årsagen klarlægges og noteres i en logbog.

Energiforbrug (afsnit 2.9)

73. Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af elforbrug i staldanlæg.

Skadedyr (afsnit 6.2)

74. Som dokumentation for sikringsaftale til forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge en sikringsaftale.

Affald (afsnit 6.3)

75. Som dokumentation for aflevering af affald skal der foreligge kvitteringer for aflevering af affald, miljøfarligt affald og kadaver.

8.2 Foranstaltninger ved ophør

76. Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, almindeligt affald og miljøfarligt affald skal bortskaffes efter gældende regler, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealer.

8.2 Forebyggelse af - og beredskab ved uheld

77. Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af en beredskabsplan på bedriften.
78. Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

1.4 DETTE TILLÆG

Der er søgt om tillæg til miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, da der er tale om et husdyrbrug, der i 2020 blev miljøgodkendt efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 16 a, stk. 2.

I 2018 blev de stalde og gyllebeholdere, der er nudriften i denne ansøgning, miljøgodkendt efter daværende husdyrgodkendelseslov § 12 (ansøgt før den 1. august 2017). Der blev ved denne ansøgning ikke søgt om nybyggeri.

I 2020 blev de samme stalde og gyllebeholdere sammen med nye stalde og nye gyllebeholdere miljøgodkendt efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2 (IE-husdyrbrug med søer). De nye stalde og

gyllebeholdere blev dog ikke etableret, før denne ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse blev søgt. Derfor er de en del af dette tillæg med mindre ændringer if. forhold til det ansøgte, der blev miljøgodkendt i 2020. Derudover søges der om 6 klimacontainere til smågrise.

Dette tillæg er opbygget kapitler i henhold til de punkter, som Lolland Kommune skal vurdere og om nødvendigt stille vilkår til jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 42, stk. 1-3, § 44 samt § 45, stk. 1.

Der er sket vurdering og stillet de nødvendige vilkår på samme måde, som hvis der var tale om en egentlig miljøgodkendelse, da etablering af de nye stalde og gyllebeholdere har betydning for de samme forhold, som hvis der var tale om et helt nyt anlæg (barmarksprojekt). Eksisterende stald og gyllebeholdere indgår i den samlede vurdering af de enkelte forhold. Alle gældende vilkår fremgår af dette tillæg.

Da vurderingerne tager udgangspunkt i nugældende lovgivning, vejledninger til denne, senest klagenævnssafgørelser og ændret plangrundlag (ny kommuneplan efter 2020), kan der i dette tillæg være skærpede oplysningskrav og vilkår i forhold til godkendelsen i 2020 af stort set de samme staldanlæg og gyllebeholdere.

Tillægget tager udgangspunkt i den elektroniske ansøgning samt ansøgers miljøkonsekvensrapport, der fremgår af bilag 1.

I hvert af kapitlerne 2 – 6 er Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering af oplysningerne i den elektroniske ansøgning og i ansøgers oplysninger samt stillet de nødvendige vilkår for den ansøgte drift. Vilkårene fremgår af de enkelte afsnit og er desuden samlet i foregående afsnit 1.3.

Kapitel 7 indeholder beskrivelse, vurdering samt vilkår om dokumentation og egenkontrol jf. vurderinger og vilkår i tidligere kapitler.

Kapitel 8 indeholder vurdering af særlige krav til husdyrbrug omfattet af IE direktivet samt vurdering af ansøgers miljøkonsekvensrapport, der er en del af ansøgningsgrundlaget.

Kapitel 9 omfatter bilag til godkendelsen.

1.5 MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Der er søgt om tillæg til miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4. da der allerede ved godkendelsen i 2020 var tale om et IE-husdyrbrug med over 750 stipladser til søer.

Det er Lolland Kommunes vurdering jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 4, stk. 4, pkt. 2 at det ansøgte i sig selv overstiger tærskelværdierne, der fremgår husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1¹ og stk. 2². Der er derfor krav om, at ansøger fremsender en egentlig miljøkonsekvensrapport.

¹ Emission på mere end 3.500 kg ammoniak pr. år fra det samlede anlæg

² Besætning på mere end 750 stipladser til søer

Ansøger har fremsendt en miljøkonsekvensrapport, der fremgår af denne godkendelses bilag 1.

Lolland Kommune har efter mindre rettelser og tilføjelser ingen bemærkninger til den fremsendte miljøkonsekvensrapport.

1.6 BIAKTIVITET

Det er Lolland Kommunes vurdering, at det ansøgte gyllekølingsanlæg er en biaktivitet i forhold til ejendommens drift og denne godkendelse, da varme genereret fra gyllekølingen bruges til opvarmning af klimastalde, vaskevand samt bruges til opvarmning af ejendommens stuehus, der ellers ikke indgår i denne miljøgodkendelse.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at gyllekøling ikke er et fyringsanlæg. Gyllekølingsanlægget er derfor ikke omfattet af miljøbeskyttelseslovens bestemmelser om miljøgodkendelse.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at anlægget ikke er omfattet af bestemmelserne om screening for krav om miljøvurderingspligt. Lolland Kommune vurderer, at gyllekølingsanlægget ikke er omfattet af punkt 3.a i bilag 2 i miljøvurderingsloven, idet Lolland Kommune ikke betragter anlægget som et industrianlæg, da det udover varme til svineproduktionen, som er omfattet af denne godkendelse, kun leverer varme til ét beboelseshus.

Etablering af anlægget skal derfor juridisk alene behandles efter Miljøbeskyttelseslovens § 42, hvor Lolland Kommune efter en vurdering af forholdet kan stille påbud om afhjælpende foranstaltninger, hvis anlægget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at etablering af gyllekøling ikke vil medføre uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening. Desuden er hovedformålet med gyllekølingen at reducerer ammoniakemissionen og lugt fra staldanlægget, hvilket er en klar miljøgevinst. Anlægget medfører desuden en delvis udfasning af brug af olie til opvarmning af stuehus, brugsvand, personale faciliteter og klimastalde, hvilket også er en miljøgevinst.

Lolland Kommune stiller i denne godkendelse ikke særlige vilkår om afhjælpende foranstaltninger if. gyllekølingen, da kommunen finder vilkårene i afsnit 2.2 om gyllekanaler og gyllekøling for tilstrækkelige.

1.7 ERHVERVSMÆSSIG NØDVENDIG

Ansøger oplyser, at udvidelsen af staldanlæg og anlæg til husdyrgødning på ejendommen er nødvendig for fortsat rentabel drift af ejendommen som landbrug. Nærmere om dette i miljøkonsekvensrapporten i bilag 1.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til den oplysning.

1.8 FORBUNDETHED

Det er Lolland Kommunes vurdering, at driften af ejendommen ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Ansøger har en ejendom mere med svin, men denne ejendom ligger mere end 2,7 km fra Tjørnevangsvej 5, hvilket er mere end 50 pct. af den ukorrigerede geneafstand for lugt til beboelsesbygninger.

1.9 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

Ansøger oplysninger

Alternative løsninger har været diskuteret, men det vurderes, at det ansøgte projekt tager hensyn til naboer og omgivende natur og miljø og opfylder kravene til en effektiv husdyrproduktion. Det er vægtet højt, at det nye staldanlæg etableres i tilknytning til eksisterende staldanlæg, så man beholder logistikken i anlægget. Derudover er det vigtigt, at det eksisterende foder – og gyllesystem kan bruges, og den nye stald kobles på det eksisterende system.

Det er vigtigt, at de højdrægtige søer ikke transporteres over for lange afstande. Derudover er det også vigtigt, at anlægget forbliver et samlet anlæg, så medarbejderne kan bevare overblikket over dyrene, når de skal tilses dagligt. Derudover er det vigtigt at placering af klimacontainerne placeres i tilknytning til farestalden, da de smågrise, der er for små til at fravænne, skal over i klimacontainer, så de kan få varme og foder, så de kommer til at vokse, inden de skal over i smågrisestalden.

0-alternativet beskriver forholdene, hvis miljøgodkendelsen ikke meddeles. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et økonomisk synspunkt vil dette være uhensigtsmæssigt. Ud fra et miljømæssigt synspunkt vil det ikke være optimalt, da produktionsanlægget ikke vil blive reguleret efter de nyeste miljøregler.

Samtidig vil det betyde, at den nødvendige udvikling og effektivisering ikke sker på ejendommen, og reelt set vil en bæredygtig landbrugsproduktion afvikles indenfor en overskuelig årrække.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ovenstående.

1.10 GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNING

Det er Lolland Kommunes vurdering ud fra ejendommens placering og emissionerne fra den ansøgte drift, at der ikke er grænseoverskridende virkning ved den ansøgte drift, da ammoniakemissionen fra ejendommen ikke vurderes at være målbar ved grænser.

1.11 OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING

Høring om ansøgning om miljøgodkendelse

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 69, stk. 1 er ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen den 13. februar 2025 annonceret på Lolland Kommunes hjemmeside.

Frist for bemærkninger til ansøgningsmaterialet eller udkast til miljøgodkendelse var den 27. februar 2025.

Der kom i den anledning ingen henvendelser.

Høring om udkast til miljøgodkendelse

I perioden fra den 9. juli 2026 til den 10. august 2026 blev udkast til denne godkendelse sendt i høring hos ansøger samt annonceret på Lolland Kommunes hjemmeside.

Relevante naboer, der anses for at være parter i sagen, er hørt i samme periode. Parterne omfatter ejer og lejer af ejendomme, som ligger indenfor den i ansøgningen beregnede konsekvenszone³. Zonen er beregnet til at være 1.695 m fra et i ansøgningen beregnet lugtcentrum

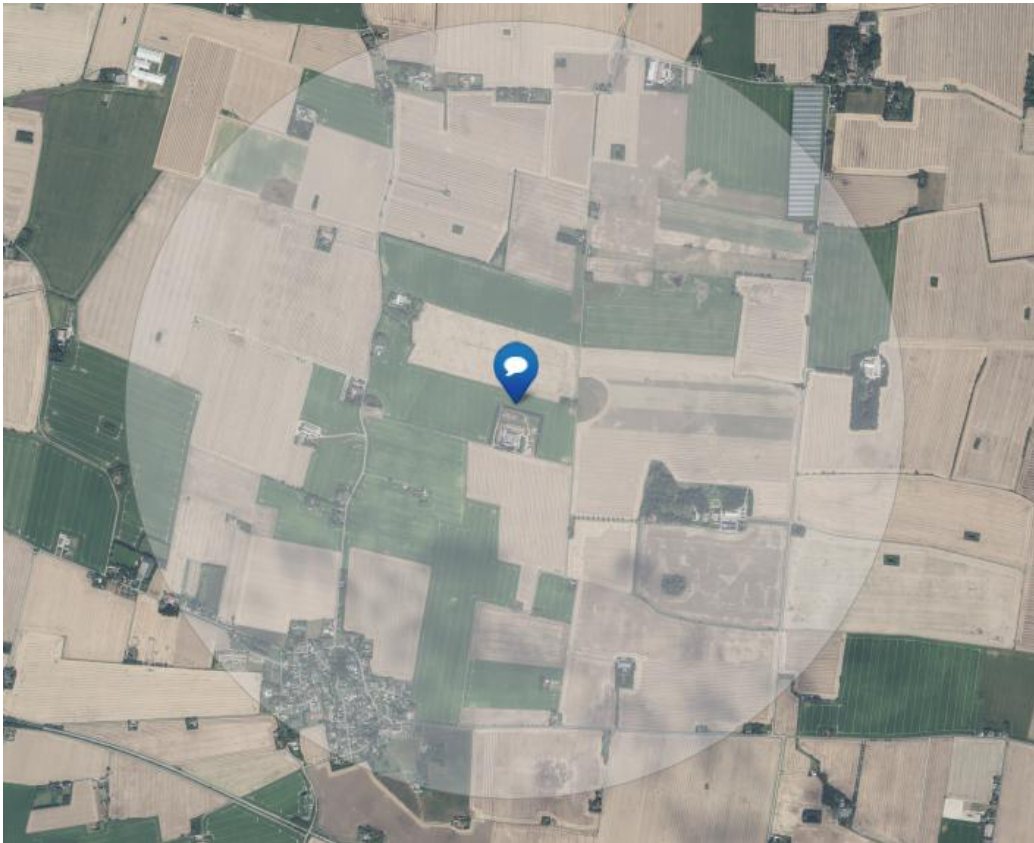
Det er kommunens vurdering, at der ikke er naboer uden for konsekvenszonen, der er parter i sagen, og derfor skulle have været hørt.

Der er sendt skrivelse om høring af udkast til miljøgodkendelse ud til 458 borgere, der bor – eller ejer fast ejendom indenfor konsekvenszonen. 14 af disse har fremsendt høringssvar. Alle, der har fremsendt bemærkninger, har fået Lolland Kommunes udtalelse til deres bemærkninger.

Bemærkningerne omhandler generelt lugt, støj, vandforsyning, trafik, fluer, og naturbeskyttelse samt bemærkninger om bl.a. dyrevelfærd, ejendomsværdier, landskab, tilflytning, turisme og anvendelse af gylle.

Ingen af bemærkningerne har givet anledning til ændringer i udkast til miljøgodkendelse. Hovedårsagen til dette er, at mange af bemærkningerne omhandler forhold, som Lolland Kommune ikke kan eller skal vurdere eller stille vilkår om i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

³ "Konsekvensområde" er det område inden for hvilket, at man periodevis kan udsættes for væsentlige gener i form af lugt fra staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg på en given ejendom med husdyrproduktion. Området beregnes i det elektroniske ansøgningssystem sammen med beregning af lugt for enkelt bolig i landzone, samlet bebyggelse og byzone ud fra et beregnet lugtcentrum.

Kort 1.9.1 Konsekvenszone for berørte naboer i forhold til lugt

Klagevejledning

ning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet ifølge Husdyrbruglovens § 76, stk. 1.

Klagefrist

Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, hvilket er sket den 24. august 2026.

En klage over denne afgørelse skal derfor indgives senest den 21. september 2026.

Hvem er klageberettigede

Klageberettigede er alle med en væsentlig individuel interesse i afgørelsen samt en række organisationer fastlagt i loven – se nedenstående. Naboer, der er hørt om udkast til godkendelsen er direkte orienteret om, at godkendelsen er meddelt sammen med klagevejledning.

Sådan klager du

Du klager via klageportalen, som du finder via [Nævnenes Hus](#). Du logger på klageportalen med MIT-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Lolland Kommune via klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Lolland Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sendes klagen videre til behandling i nævnet. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Ved klage giver Lolland Kommune besked til den, som har fået denne afgørelse om, at den er blevet påklaget.

Opsættende virkning

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 81, stk. 1 har en klage over denne afgørelse ikke opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Civilt søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal søgsmål jf. husdyrgodkendelsesloven § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Godkendelsen er fremsendt til følgende:

- Torben Jørgensen - CVR nr. 20396601
- Gråkjær A/S – Nina Gamby - ng@graakjaer.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed – trost@stps.dk
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – dnlolland-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd – husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – natur@dof.dk, lolland@dof.dk
- Danmarks Sportsfisker Forbund – post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening – mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen – nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Friluftsrådet – fr@friluftstraadet.dk
- Friluftsrådet Storstrømmen – storstroem@friluftstraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening – kontor@botaniskforening.dk

1.12 MEDDELELSESPLIGT VED ÆNDRINGER, EJERFORHOLD OG UHELD

Alle ændringer og udvidelse af driften og produktionen på Tjørnevangsvej 5, der ligger ud over det, der er givet mulighed for med dette tillæg, skal forelægges Lolland Kommune til vurdering af, om ændringen eller udvidelsen kræver et nyt tillæg, eller om det er anmeldelsespligtigt.

Den driftsansvarlige skal desuden underrette Lolland Kommune, såfremt der sker ejerskifte eller udskiftning af den driftsansvarlige, eller hvis husdyrproduktionen hel eller delvis ophører i en periode.

Lolland Kommune skal ligeledes underrettes, såfremt der er hændelser på ejendommen, som har væsentlig miljømæssig betydning.

1.13 GYLDIGHED OG ANDRE TILLADELSER ELLER GODKENDELSER

Dette tillæg skal være fuldt udnyttet senest 6 år efter det er meddelt – ellers bortfalder dele af tillægget jf. reglerne i husdyrbrugloven.

I ansøgningen er det ansøgte opdelt i 2 etaper. Denne godkendelse er en samlet godkendelse for begge etaper.

Hvis dette tillæg efterfølgende ikke udnyttes fuldt ud i 3 på hinanden følgende år, bortfalder dele af godkendelsen og/eller tillægget jf. reglerne i husdyrbrugloven.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i lovgivningen, selvom disse regler kan være skærpede i forhold til dette tillæg.

Lolland Kommune gør desuden opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente evt. andre relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning – herunder byggetilladelse til staldanlæg.

Ejendommen forsynes med vand fra Sandby Vandværk.

Ansøger skal selv kontakte Sandby Vandværk angående mulighed for levering af tilstrækkelig mængde vand til dyreholdet.

1.14 RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING AF GODKENDELSE

Med dette tillæg følger 8 års retsbeskyttelse. Jf. husdyrbrugloven § 40, stk. 2 kan Lolland Kommune under særlige omstændigheder dog meddele forbud eller påbud før de 8 år er forløbet.

Miljøgodkendelsen fra 2020 skal dog fortsat revurderes 10 år efter den blev meddelt, da driften også før 2020 blev reguleret af en miljøgodkendelse. Denne revurdering omfatter bl.a. vurdering af ejendommens deposition på særligt ammoniakfølsomme naturtyper. Det betyder, at der skal ske en vurdering af ammoniak fra realiserede stalde og gyllebeholdere i godkendelsen fra 2020 samt ammoniak fra stalde og gyllebeholdere omfattet af dette tillæg.

Hvis det er nødvendigt at meddele påbud f.eks. om overholdelse af totaldepositionskravene til husdyrbruget, vil dette tillæg fortsat være omfattet af den 8-årige retsbeskyttelse, jf. husdyrbruglovens § 40, stk. 1. Gennemførelsesfristen for disse påbud i forhold til stalde og gyllebeholder i tillægget kan derfor ikke meddeles med en frist tidligere end 2034, medmindre betingelserne i husdyrbruglovens § 40, stk. 2 er opfyldt.

Når retsbeskyttelsen på de 8 år i 2034 udløber i forhold til dette tillæg, skal tillægget revurderes. Det vil dog igen være hele husdyrbrugets samlede deposition af ammoniak, der skal vurderes, herunder

også fra de stalde, der er godkendt i 2010. På dette tidspunkt har hverken godkendelsen eller tillægget retsbeskyttelse længere.

Lolland Kommune den 21. august 2026

Catarina Jensen
Natur- og miljøsagsbehandler

2. BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

I dette kapitel beskrives stalde og dyrehold, husdyrgødning samt andre driftsforhold af miljømæssig betydning.

2.1 HUSDYRHOLD, STALDE OG PRODUKTIONSAREAL

Ansøgers oplysninger

Der er samlet set et produktionsareal på 11.082 m² i etape 1 og 16.477 m² i etape 2. Fordelingen af produktionsarealer, staldsystemer og dyretype er som følger:

Etape 1:

2. Overblik over stalde og produktioner

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Løbe og drægtighedsstald, nudrift	1638	Blandet ventilation	6 m	(#746193) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#746194) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmlåden	719	Blandet ventilation	6 m	(#746197) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#746200) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
nyarestald	1952	Mekanisk ventilation	6 m	(#746203) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1500
ny drægtighedsstald	3764	Mekanisk ventilation	6 m	(#746205) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	3000
ny smågrisestald	3060	Mekanisk ventilation	6 m	(#746207) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2660
Ny klimacontainer	80	Blandet ventilation	3 m	(#746217) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer_2	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746218) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_3	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746219) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_4	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746220) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 5	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746221) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 6	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746222) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Sum						11082

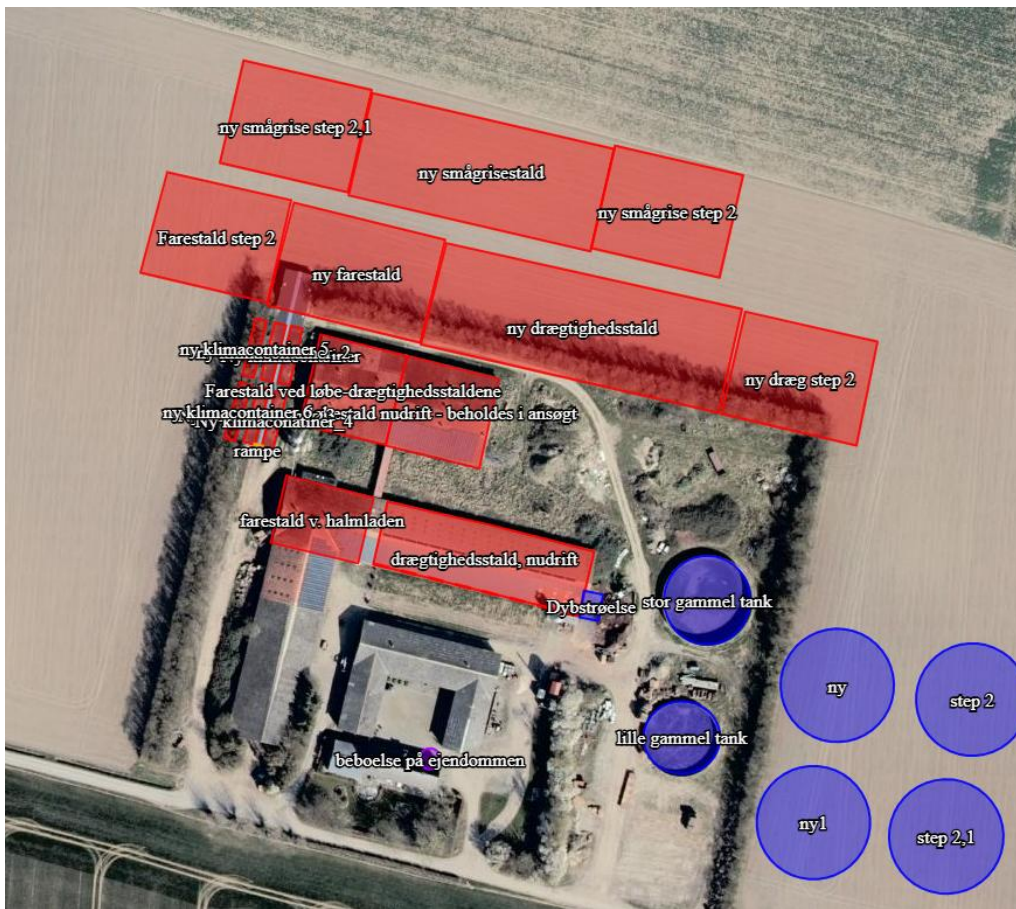
Tabel 2.1.1 Ansøgers tabel fra den elektroniske ansøgning over etape 1 og nudrift

Etape 2:

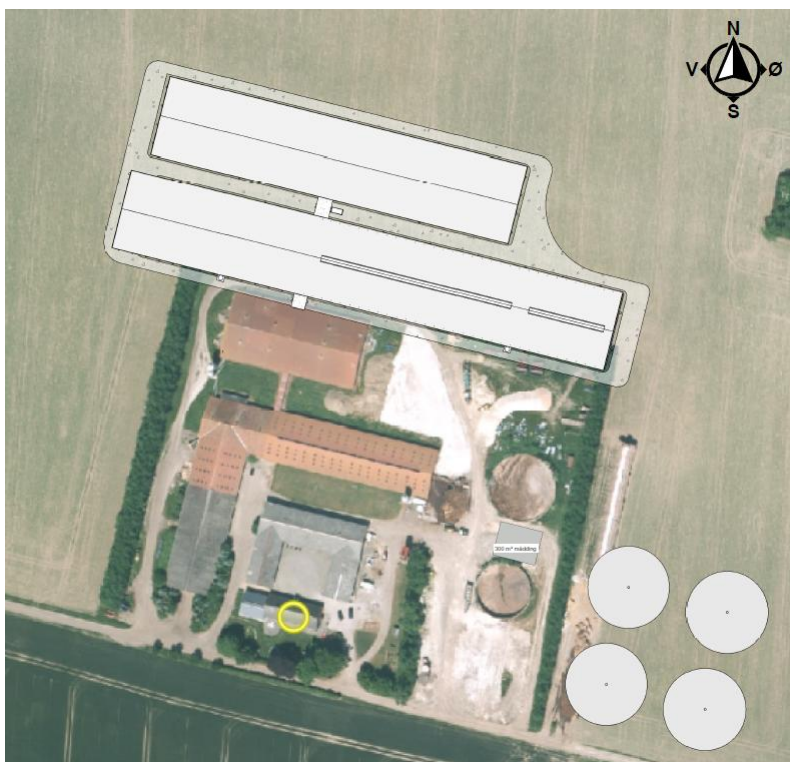
2. Overblik over stalde og produktioner

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
drægtighedsstald, nudrift	1633	Blandet ventilation	6 m	(#612258) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#612259) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmleden	719	Blandet ventilation	6 m	(#612262) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#612265) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
ny farestald	1952	Mekanisk ventilation	6 m	(#612268) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1500
ny drægtighedsstald	3764	Mekanisk ventilation	6 m	(#612269) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	3000
ny smågrisestald	3060	Mekanisk ventilation	6 m	(#612270) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2660
Farestald step 2	1578	Blandet ventilation	6 m	(#612271) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1300
ny dræg step 2	1696	Blandet ventilation	6 m	(#612272) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1400
ny smågrise step 2	1620	Blandet ventilation	6 m	(#612273) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1500
ny smågrise step 2,1	1620	Blandet ventilation	6 m	(#612274) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	800
Ny klimacontainer	80	Blandet ventilation	3 m	(#612294) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer_2	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612295) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_3	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612296) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_4	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612297) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 5	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#710230) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 6	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#710229) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Sum						16477

Tabel 2.1.2 Ansøgers tabel fra den elektroniske ansøgning over etape 2 - inklusiv etape 1 og nudrift

Kort 2.1.3
Oversigtskort fra
den elektroniske
ansøgning

Kort 2.1.4 Ansøgers oversigtskort over
nye anlæg (undtaget klimacontai-
nerne)

Der er afløb fra alle stalde til gyllebeholderne.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Da der er søgt om et produktionsareal med plads til mere end 750 stipladser til søer, er det et brug omfattet af IE-direktivet, hvor der gælder særlige regler for ansøgning, miljøgodkendelse og drift. Der stilles derfor heller ingen vilkår om maksimalt antal søer på stald, men kun vilkår om produktionsareal til søerne. Smågrise er ikke omfattet af IE-direktivet, så derfor stilles der heller ikke vilkår om antallet af smågrise på stald, men alene vilkår om produktionsareal.

Beregning af produktionsareal fremgår af bilag 2.

Lolland Kommune skal derfor alene give godkendelse til den ansøgte type dyr og stalddtype i de ansøgte stalde på et oplyst produktionsareal.

I Lolland Kommunes vurdering skelnes der ikke mellem etape 1 og etape 2. Udnyttelsesfristen for godkendelsen er lovgivningsmæssigt fastsat til 6 år efter godkendelsen er meddelt eller afgjort i Miljø- og Fødevarerklagenævnet uanset, om ansøgningen om etablering af stalde m.v. er opdelt i etaper.

Gyllekøling behandles i efterfølgende afsnit 2.2.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning behandles i afsnit 2.3.

Beliggenhed og de landskabelige forhold behandles i kapitel 3.

Nedenstående vilkår er vilkår, der stadig er gældende fra godkendelsen i 2020 samt nye vilkår ved ansøgning om dette tillæg. Dog er der ændret i produktionsarealerne efter nye opmålinger i eksisterende stalde.

Vilkår

- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**drægtighedsstald, nudrift**) med et oplyst produktionsareal på **1.561 m²** må anvendes til hold af løsgående golde og drægtige søer på dybstrøelse (eksisterende stald).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald ved løbe-drægtighedsstaldene**) med et oplyst produktionsareal på **720 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (eksisterende stald).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald v. halmladen**) med et oplyst produktionsareal på **480 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (eksisterende stald).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**løbestald nudrift – beholdes i ansøgt**) med et oplyst produktionsareal på **681 m²** må anvendes til hold af golde og drægtige søer ved individuel opstaldning med delvist spaltegulv (eksisterende stald).

- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny farestald**) med et oplyst produktionsareal på **1.500 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny drægtighedsstald**) med et oplyst produktionsareal på **3.000 m²** må anvendes hold af løsgående golde og drægtige søer på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrisestald**) med et oplyst produktionsareal på **2.660 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**farestald step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.300 m²** må anvendes til hold af diegivende søer i kassestier på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny dræg step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.400 m²** må anvendes til hold af løsgående golde og drægtige søer på dybstrøelse (ny stald etape 2).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrise step 2**) med et oplyst produktionsareal på **1.500 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny smågrise step 2.1**) med et oplyst produktionsareal på **800 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 2).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_2**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_3**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_4**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).

- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_5**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).
- Den på kort 2.1.3 og i tabel 2.1.2 viste stald (**ny klimacontainer_6**) med et oplyst produktionsareal på **80 m²** må anvendes hold af smågrise i toklimastald på delvist spaltegulv (ny stald etape 1 – nyt vilkår).

2.2 MILJØTEKNOLOGI I STALDE

Ansøgers oplysninger

Der etableres gyllekøling i anlægget til overholdes af ammoniak og lugt. På oversigten er angivet hvilke stalde, der etableres gyllekøling i. Det første tal er ammoniakreduktionsprocenten og det andet tal er lugtreduktionsprocenten.

Kort 2.2.1 Stalde med gyllekøling

Produktioner med miljøteknologi					
Staldnavn	Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift					
ny farestald	(#612268) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny drægtighedsstald	(#612269) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	21	20
ny smågrisestald	(#612270) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
Farestald step 2	(#612271) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny dræg step 2	(#612272) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny smågrise step 2	(#612273) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
ny smågrise step 2,1	(#612274) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20

Tabel 2.2.2 Fremsendt af ansøger over ammoniak – og lugt effekt ved gyllekøling

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ovenstående oplysninger om køleeffekt, kummeareal (areal med gyllekøling) eller størrelsen af kølepumper.

Gyllekølingsanlægget skal være i kontinueret drift, da det indgår i lugtberegningerne, da det er det et krav, såfremt det både har en ammoniakreducerende effekt og en effekt på lugt fra ejendommen.

Angående driftstiden er det væsentligt, at pumperne ikke slår til og fra afhængig af, om varmen kan afsættes, som det ellers har været normen, når der alene har været tale om ammoniakreduktion ved gyllekøling.

Da ammoniak emission beregnes som et gennemsnit over et år, har der været mulighed for, at et gyllekølingsanlæg kunne slå til og fra for at reducere strømforbruget til anlægget, når den genererede varme ikke kunne anvendes, såfremt ammoniakreduktionen samlet set er overholdt på årsbasis.

Da gyllekøling indgår i beregning af lugt, skal anlægget være i drift hele året og ikke slå til og fra afhængig af, om den genererede varme kan anvendes. Årsagen til dette, at maksimal lugt til naboer skal overholdes på ethvert tidspunkt og ikke beregnes som et gennemsnit.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers beregning af genereret varme samt til det forventede varmeforbrug. Det er Lolland Kommunes forventning, at al den genererede varme kan anvendes i driften og til opvarmning af ejendommens stuehus.

Torben Jørgensen
Tjørnevangsvej 5
4912 Harpelunde

Gyllekøling Fare- og Drægtighedsstald etape 1 og 2
Klimastald etape 2,1

klimadan

Beregnings ID (oplyses ved kontakt med Klimadan A/S): **T42481**

Bemærk at nedenstående beregninger er Klimadans ejendom og ikke må udleveres til tredjemand uden forudgående aftale med Klimadan A/S.

Oversigt over miljø krav.

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens

Teknologiliste 05.02.2018 omkring køling af gylle i svinestalde. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.

Etablering af gyllekøling med træk og slip i alt.	3.744 m ²
Etablering af gyllekøling med linespil i alt.	0 m ²
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip) ud fra beregnet varmebehov.	16,3 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil) ud fra beregnet varmebehov.	0,0 %

Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet og eventuelt med frikøling samt heatdump af varme for at opnå den forventede reduktion i ammoniakfordampningen samt sænkning af lugtemission.

Gennemsnitlig køleeffekt i gyllekummen med miljø kit. (Ammoniak reduktion)	29,8 W/m ²
Laveste køling på døgnbasis set over året. (Lugt reduktion).	25,9 W/m ²
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip).	21,8 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil).	0,0 %
Gennemsnitlig forventet reduktion i ammoniakfordampningen.	21,8 %
Forventet lugtreduktion med miljøkit installeret. Bemærk kun staldafsnit med træk og slip.	20,0 %

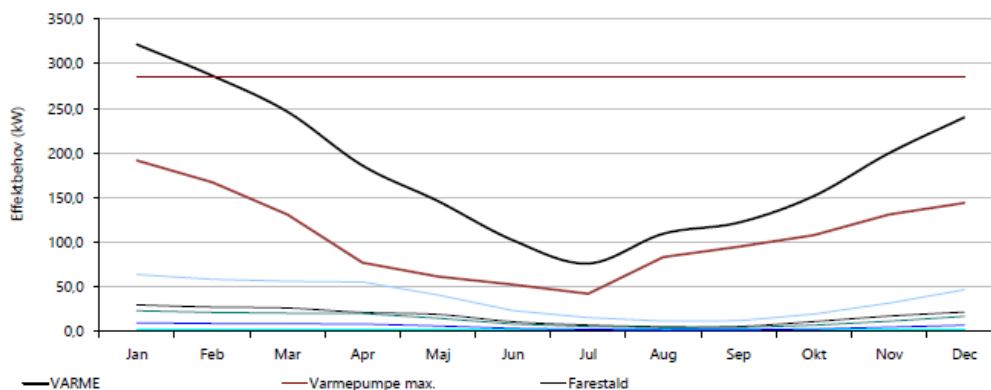
Energifordeling.

		Effektbehov	Energibehov
Smågrisestald, delvist spaltegulv	-	191,7 kW.	380.000 kWh.
Farestald	300 Eksisterende	30,0 kW.	157.680 kWh.
Farestald	640 Nye	64,0 kW.	336.384 kWh.
Mandskabsrum	-	2,5 kW.	7.194 kWh.
Stuehus	-	23,5 kW.	67.511 kWh.
Værksted	-	10,0 kW.	28.777 kWh.
Samlet behov.	-	321,7 kW.	977.546 kWh.

Det samlede energibehov svarer til følgende.

115.005 ltr. Olie.

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er udført på baggrund af oplysninger fra kunden og erfaringstal fra Klimadan.

Tabel 2.2.3 Beregninger fra Klimadan over gyllekøling

Beregning jf. Miljøstyrelsens teknologilisten for gyllesystem med rørudslusning

Ammoniakreduktion beregnes efter formlen $0,85x - 0,004x^2$, hvor x er køleeffekt, som er oplyst til at være på 29,8 W/m², og ved 40 cm dybe gyllekanaler, som er standard.

Ammoniak reduktionen er derfor på 21,8 % på ammoniak fra de 5 stalde med gyllekøling

Lugtreduktionen beregnes efter formlen $0,77x$, hvor x er køleeffekt, som er oplyst til at være på 25,9 W/m².

Lugtreduktionen er derfor på 20 % på lugt fra de 5 stalde med gyllekøling.

Laveste køling er oplyst til at være på 25,9 W/m² på i alt 3.744 m², hvilket betyder en køling på mindst 97 kW/time. Det er på årsbasis 849.454 kW, hvilket der stilles vilkår om.

Angående ammoniak fra anlægget se kapitel 4, og angående lugtberegning se afsnit 6.1. Her vil de beregnede reduktioner indgå i beregning af henholdsvis ammoniak - og lugt fra anlægget.

Vilkår stilles efter Miljøstyrelsens vejledning til teknologilisten. Driftstiden sættes til hele året, da der ellers ikke kan opnås en lugtreduktion.

Egenkontrol og dokumentation for driften af gyllekølingsanlægget fremgår af kapitel 7.

Nedenstående vilkår er identiske med vilkår stillet i miljøgodkendelsen fra 2020.

Vilkår

- Gyllekanalerne i stald "ny farestald", "ny drægtighedsstald", "farestald step 2", ny drægtighedsstald step 2" og "smågrisestald step 2,1" med et samlet kummeareal på 3.744 m² skal forsynes med køleslager, der forbindes med en eller flere varmepumper.
- Varmepumper i stald "ny farestald", "ny drægtighedsstald", "farestald step 2", ny drægtighedsstald step 2" og smågrisestald step 2,1 skal samlet levere en årlig køleydelse på mindst 849.454 kW ved kontinuert drift, hvilket svarer til at der mindst skal være en samlet køleydelse på 97 kW/time ved en køleydelse på 25,9 W/m².
- Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KW.
- Kølepumper skal være i drift uden ophør og ikke slå fra, såfremt varmen fra gyllekølingsanlægget ikke kan anvendes.
- Gyllekølingsanlæggene skal være forsynet med trykovervågningssystem, alarm samt sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper det pågældende gyllekølingsanlæg. Gyllekølingsanlæggene må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlæggene skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- Inden opsætning af kølepumper, skal der fremsendes dokumentation til Lolland Kommune for pumpernes effekt, samt beregning af at den ansøgte ammoniakreduktion er opnået.

- Ved udskiftning af kølepumper, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden, før anlægget tages i drift.
- Ved driftsstop på mere end 5 dage, skal Lolland Kommune kontaktes.

2.3 HUSDYRGØDNING PRODUKTION, OPBEVARING OG HÅNDTERING

Ansøgers oplysninger

Gylle opbevares i fortank og i gyllebeholdere. De fire nye er med overdækning.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m. Gyllebeholderne er stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

En gang årligt tømmes gyllebeholderne, hvorved gyllebeholderne visuelt kan kontrolleres for evt. skader.

Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet.

Der forventes en produktion i etape 1 på ca. 21.350 m³ gylle og i etape 2 ca. 34.100 m³. Der vil være til min. 9 mdr. opbevaring.

Det vurderes, at opbevaringen lever op til kravet om 9 mdr. opbevaring.

Dybstrøelse fra løsdriftsstalden opbevares på den dertil indrettet møddingsplads. Fra pladsen er der afløb til fortank, hvorfra der pumpes til gyllebeholder.

Det er efterfølgende oplyst, at der er afløb fra dybstrøelsesstald til gyllebeholder.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Som udgangspunkt finder Lolland Kommune gældende lovgivning om opbevaring og håndtering af husdyrgødning for tilstrækkelig.

Ansøger har sendt beregning af den nuværende gylleproduktion, der er beregnet til årligt ca. 4.400 m³ gylle. Opbevaring kapaciteten er i nudriften på 5.000 m³, Opbevaringskapaciteten er derfor nu på mindst 12 måneder, uden at der er taget højde for, at de eksisterende beholdere ikke er overdækket.

Grundoplysninger til beregning af normproduktion:							
Normproduktion	Staldtype (søer: drægtighedsstald)	Antal	Antal smågrise pr. årssø	Indgang, kg	Afgang, kg		Normprod., ton/år
Årssøer drægtighedsstald	Løsg. dybstr+sp.	1.200	38	-	7,2		2.299
Årssøer farestald	Kassestier	1.200	38		7,2		2.059
Smågrise prod.	Toklimast., delvis spaltegulv		-	7,1	31		0
Slagtesvine prod.	Delvis spaltegulv		-	31	107		0
I alt							4.357

Der er ikke sendt beregning af gylleproduktion i ansøgt drift. Men da det samlede produktionsareal øges med 490 % og kapaciteten til opbevaring af gylle øges med 500 %, og de nye gyllebeholdere er teltoverdækkede, vurderes det, at der i ansøgt drift er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den på ejendommen producerede gylle i ansøgt drift. Forholdet vurderes i forbindelse med miljøtilsyn på ejendommen.

Forudsætningen for godkendelsen i 2020 var bl.a., at eksisterende gyllebeholdere blev overdækket. Det er ikke valgt som tiltag i ansøgning om denne godkendelse, og der er derfor heller ikke vilkår om dette.

Vilkår er ellers identiske med vilkår i miljøgodkendelsen fra 2020. Dog er der tilføjet vilkår i forhold til møddingspladsen.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning fra ejendommen er en del af Lolland Kommunes miljøtilsyn med ejendommen.

Vilkår

- De på kort 2.3.2 viste gyllebeholdere hhv. ny, ny 1, step 2 og step 2,1 på hver 5000 m³ samt de to eksisterende gyllebeholdere "lille gammel tank og stor gammel tank" på hhv. 2000 m³ og 3000 m³ må anvendes til opbevaring af gylle fra ejendommens svineproduktion jf. tabel 2.3.1.
- De på kort 2.3.2 viste gyllebeholdere hhv. ny, ny 1, step 2 og step 2,1 på hver 5.000 m³ skal monteres med teltoverdækning.
- Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- Teltoverdækningerne skal vedligeholdes og evt. repareres efter producentens anvisninger.
- Utætheder i teltoverdækning skal repareres senest 7 dage efter de er opstået.
- Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

- Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal foregå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af gyllevogn skal ske med selvlæssende gyllevogn, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
- Det skal sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholdere ikke kan ledes til dræn eller vandløb.
- Håndteringen af gylle skal altid ske under opsyn for at undgå spild
- Omrøring af gylle i gyllebeholderne må først ske umiddelbart inden udkørsel / udbringning af gylle.
- Omrøring af gylle i gyllebeholderne må først ske umiddelbart, inden der pumpes gylle fra beholderne med henblik på flytning af – eller udbringning af gyllen.
- Møddingsplads på 62 m², der fremgår af kort 2.1.3 må anvendes til opbevaring af dybstrøelse produceret på ejendommen.

2.4 ANDRE ANLÆG

Der er ikke søgt om andre anlæg end staldanlæg og gyllebeholdere, som er behandlet ovenstående. En samlet landskabsvurdering fremgår af afsnit 3.3.

2.5 VENTILATION

Ansøgers oplysninger

Ventilationsanlægget er undertrykss ventilation, der styrer temperaturen, så der er optimale forhold for svinene i stalden.

Al ventilation sker ved et computerstyret temperaturreguleret styringssystem, der sikrer, at ventilationen kører optimalt både med hensyn til temperatur og fugt i staldene, og i forhold til elforbruget. Hyppig rengøring af ventilationsafkastene, nedsætter energiforbruget betragteligt.

Ventilationsafkastene bliver vasket og efterset hver gang staldene vaskes.

Ventilationen er fuldautomatisk temperaturstyret, hvilket sikrer, at ventilationen kører optimalt med hensyn til ønsket temperatur i staldene og minimum elforbrug.

Ventilationsanlægget serviceres løbende.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til dette.

Der stilles de samme vilkår som i godkendelsen fra 2020.

Vilkår

- Ventilationssystemet skal være frekvensreguleret og i kontinuert drift samt reguleres efter staldtemperaturene og udetemperaturen.
- Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres, hvis ventilation ikke er i kontinuert drift.
- Nødventilation af samtlige stalde og sektioner skal kunne ske manuelt.
- Ingen af ventilatorerne må være afbrudte.
- Ventilatorer skal renholdes og rengøres ved hver staldrengøring ifm. indsætning af nyt hold dyr.
- Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger, herunder serviceres mindst 1 gang årligt således, at de ikke giver anledning til unødvendig lugt i omgivelserne.

2.6 FODRING

Ansøgers oplysninger

Eksisterende foderanlæg bibeholdes.

Foderplaner laves i samarbejde med en rådgiver fra foderstof, Svinerådgiver el lign. med henblik på at opnå den mest optimale fodring af svinene mht. trivsel, sundhed, vækst, foderomkostninger, brug af færrest mulige resurser osv.

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres, og dermed vil der være en lavere N-udledning. Reduktion af protein i foderet sker primært ved løbende forbedring af foderkvaliteten og ved genetiske forbedringer af svinets fodereffektivitet.

Fosforindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når fosforindholdet reduceres, vil mængden af overskudsfosfor i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere P-udledning.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

Krav om optimal forring er en del af de særlige krav der er til IED-husdyrbrug. Dokumentation for optimal fodring skal årligt fremsendes til Lolland Kommune, såfremt dokumentation for dette ikke er set på tilsyn.

Der stilles derfor ingen vilkår om fodring.

2.7 RENGØRING

Ansøgers oplysninger

Al rengøringsvand ledes til gyllebeholder og udbringes med husdyrgødningen.

Det vurderes, at anlæg og opbevaringsanlæg lever op til de gældende miljøregler, og er indrettet og drives hensigtsmæssigt i forhold til miljø og omgivelser med de stillede vilkår.

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere. Der bruges koldt vand. Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring.

Staldene rengøres efter hvert hold svin, hvilket vil sige 4-5 gange årligt.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Forholdene vurderes under afsnit om husdyrgødning (afsnit 2.3) og vandforbrug (afsnit 2.8). Der er ikke andre bemærkninger, end de bemærkninger, der er i disse afsnit.

Der stilles ingen særskilte vilkår.

2.8 VANDFORBRUG

Ansøgers oplysninger

Vand anvendes primært til drikkevand til dyrene og vask af stalde. Ved løbende renovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer vandforbruget og vandspild f.eks. drikkesystemer.

Det forventes, at der vil være et vandforbrug i etape 1 på ca. 22.000 m³ vand og i etape 2 ca. 34.000 m³ vand.

Staldene rengøres efter hvert hold, hvilket vil sige ca. hver 3 mdr. Stalden iblødsættes og nedvaskes med højtryksvasker.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger er opmærksom på vandforbruget if. med driften af ejendommen.

Ejendommen modtager vand fra Sandby Vandværk. Vandværket har tilladelse til at indvinde 110.000 m³/år og har de sidste 6 år indvundet 83-89.000 m³/år. Vandværkets indvindingstilladelse er under fornyelse, men Lolland kommune kan ikke for nuværende forhøje deres indvindingstilladelse, da der er stort pres på grundvandsressourcen i området.

Det oplyses at forbruget af vand når det hele er færdigudbygget forventes at være 34.000 m³/år. Tilbage i 2019 blev det oplyst at det "nuværende forbrug" er 8.000 m³/år, dvs. det er en stigning på ca. 26.000 m³/år, hvilket det ikke kan garanteres, at vandværket kan levere.

Ansøger skal kontakte vandværket for at høre hvor meget vand vandværket vil/kan levere og om ledningsnettet i området er dimensioneret til den mængde vand.

Minimering af vandforbruget er et oplagt mål i forbindelse med miljøledelse.

Vilkår i forhold til vandforbruget fremgår i kapitel 7 om egenkontrol.

Der stilles der ingen vilkår.

2.9 ENERGIFORBRUG

Ansøgers oplysninger

Der anvendes energi til ventilation, fodring, lys mv. Ved løbende renovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer energiforbruget f.eks. energibesparende lyskilder mv.

Lyset i staldene styres efter timer.

Der forventes et elforbrug i etape 1 på ca. 1.085.000 kWh og i etape 2 ca. 1.825.000 kWh.

Det vurderes, at der er fokus på elforbruget, og der gøres en del for at minimere det.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Ansøger har siden godkendelsen i 2020 etableret solceller på en stor del af staldtagene.

Kort 2.7.1 Luftfoto 2025, hvor solceller ses på stalddagene

Det vurderes, at ansøger er opmærksom på minimering af energiforbruget ved etablering af lavenergi løsninger i forbindelse med udskiftning af strømforbrugene installationer, når det er muligt.

Minimering af energiforbruget er et oplagt mål i forbindelse med miljøledelse.

Der stilles ingen vilkår.

3. BELIGGENHED OG DE LANDSKABELIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til diverse afstandskrav, samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier samt beplantning.

3.1 AFSTANDSKRAV, BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER M.V.

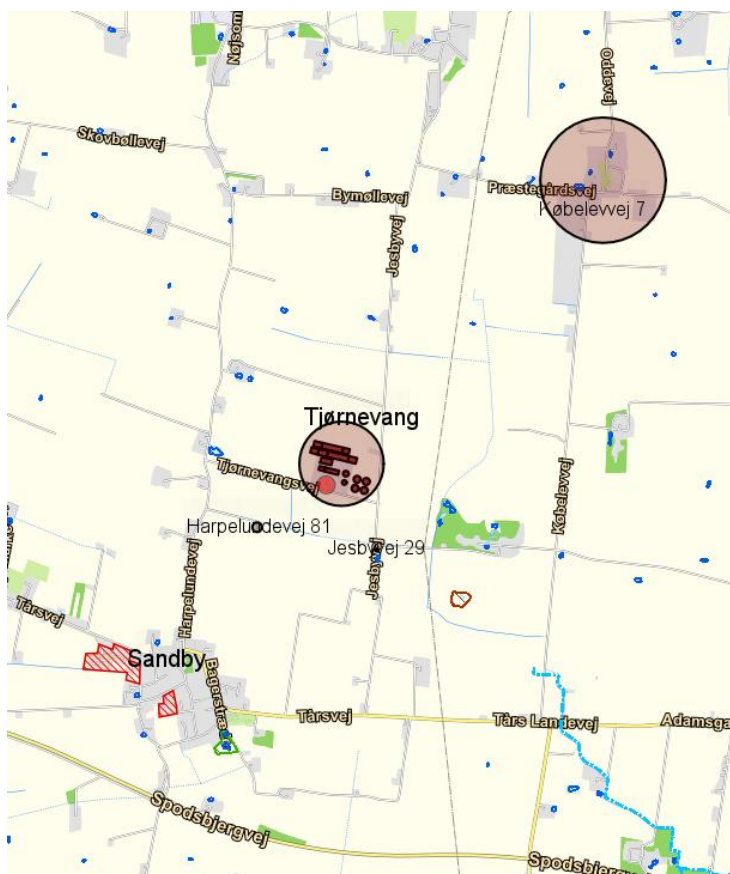
Det skal vurderes, om placering af staldanlægget og anlæg til husdyrgødning overholder de i lovgivningen fastsatte afstandskrav, samt om placeringen er i strid med bygge- og beskyttelseslinier samt fredninger.

Ansøgers oplysninger

Nedenfor er de faktiske afstande målt i Husdyrgodkendelse.dk. Alle afstandskrav er overholdt. Den nye smågrisestald etableres tæt på skel mod nord, men det er Torben der ejer den tilstødende mark.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Staldanlæg og gyllebeholdere på Tjørnevang ligger efter udvidelsen ca. 1,5 km fra nærmeste byzone (Sandby) og ca. 1,0 km fra nærmeste samlede bebyggelse (Sandby). Nærmeste nabobeboelse er Harpelundevej 81, som ligger ca. 424 meter fra stalde på Tjørnevang.

Kort 3.1.1 Tjørnevangsvej 5 i forhold til nærmeste enkeltbeboelse (Jesbyvej 29), (Harpelundevej 81) og nærmeste bolig i samlet bebyggelse (Købelevvej 7) og Sandby By.

Harpelundevej 81 er den nærmeste enkeltbeliggende bolig.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at alle afstandskrav i Husdyrgodkendelseslov § 6 og § 8 er overholdt både angående eksisterende stalde og gyllebeholdere og de nye stalde og gyllebeholder.

Tjørnevang ligger desuden uden for diverse byggelinjer, og placering af ejendommen er ikke i konflikt med fredninger.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til bygge- og beskyttelseslinier, afstandskrav, fredninger m.v.

Vilkår om afskærmende beplantning vil fremgå af efterfølgende afsnit 3.3.

Afstande angivet

vandløb/sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	168
Staldbygning	farestald v. halmladen	157
Gødningslager	Dybstrøelse	251

naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	342
Staldbygning	ny dræg step 2	131
Gødningslager	step 2	131

boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	318
Staldbygning	ny dræg step 2	105
Gødningslager	step 2	150

vej - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	325
Staldbygning	ny dræg step 2	121
Gødningslager	step 2	95

beboelse på ejendommen - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	119
Staldbygning	Løbe og drægtighedsstald, nudrift	61
Gødningslager	Dybstrøelse	70

Tabel 3.2.2 Tabel fremsendt af ansøger fra den elektroniske ansøgning

3.2 PLANMÆSSIGE FORHOLD OG BEPLANTNING

Det skal vurderes, om placering af staldanlægget og anlæg til husdyrgødning er i strid med de planmæssige forhold, som er beskrevet nærmere i Lolland Kommunes kommuneplan, samt evt. stilles de nødvendige vilkår.

Ansøgers oplysninger

Anlægget er placeret i landzone i forholdsvist fladt terræn.

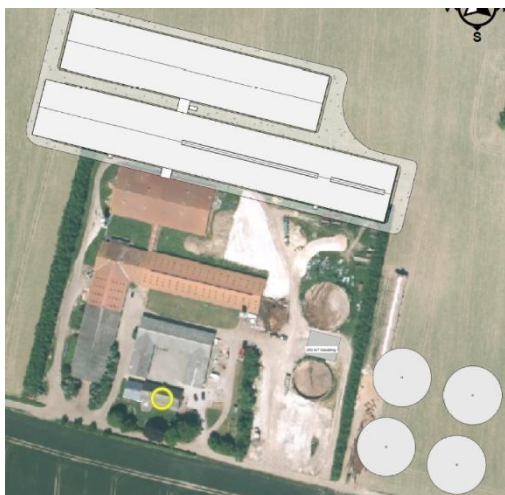
Området ligger i Særligt værdifuldt landbrugsområde (SVL-område). I disse områder vil kommunen i særlig grad varetage de landbrugsmæssige interesser ved planlægning og enkeltsagsbehandling. Landbrugsjorden er i store områder noget af landets bedste, og indledningsvist skal det understreges, at store dele af kommunens areal kan anvendes til jordbrug, landbrug og skovbrug.

Nye driftsbygninger skal som hovedregel opføres i tilknytning til eksisterende bygninger på en landbrugsejendom. Når en driftsbygning af forskellige årsager ikke kan placeres i direkte tilknytning til ejendommen, kan der findes en fritliggende placering.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er ansøgt om to nye stalde (opdelt i farestald, drægtighedstald og smågrisestalde), seks nye klimacontainere og fire nye gyllebeholdere på ejendommen - kort 3.3.1. De fire gyllebeholdere opføres med teltoverdækning, som får en totalhøjde på 12,5 meter. De nye farestade/drægtighedstalde er oplyst til et areal på ca. 8.990 m², og de nye smågrisestalde er oplyst til ca. 6.376 m² dvs. i alt. ca. 15.366 m² ny bygningsmasse, som vil få en taghøjde på ca. 8 meter og en taghældning på ca. 15 grader.

Alle stalde, undtagen nogle klimacontainere i forlængelse af eksisterende stald mod vest, er miljøgodkendt i december 2020, men endnu ikke realiseret. Der er 6 års udnyttelsesfrist på miljøgodkendelsen fra december 2020. Det betyder, at hvis de nye anlæg, der er godkendt i december 2020, ikke er opført og taget i brug inden december 2026, kan de ikke opføres uden en ny godkendelse. Da der samtidig er et ønske om etablering af klimacontainere, er der gensøgt om både de nye stalde og de nye gyllebeholdere sammen med de nye klimacontainere.

Kort 3.2.1 placering af de to nye stalde nord for de eksisterende stalde med de fire nye gyllebeholdere øst for gårdkomplekset.

Det er ikke oplyst, hvad man forventer af byggematerialer og farver på de nye bygninger, lige som man ikke har lagt sig fast på hvilken farve teltdugen skal have på overdækningen af gyllebeholderne, men formodentligt grå. På figur 3.3.2 er vist forslag til farver på de nye staldbygninger fra ansøgningsmaterialet.

Figur 3.2.2 forslag til farver på de nye staldbygninger fra ansøgningsmaterialet.

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 2, at vurderingen af det ansøgte projekt skal omfatte alle etableringer, udvidelser og ændringer, der er truffet afgørelse om inden for de seneste 8 år før den aktuelle afgørelse.

Ud over det ansøgte, er der ikke foretaget nogen andre udvidelser eller bygningsmæssige ændringer indenfor de sidste 8 år.

Placering

Husdyrbruget er lokaliseret i Lolland Kommune og er beliggende i det åbne land ca. 1 km fra Sandby og 2 km fra Købelev. Ejendommen ligger i det åbne land omgivet af marker. Husdyrbruget ligger derfor synligt i landskabet. Der er indblik til ejendommen fra kommunevejen Jesbyvej, som forløber øst for ejendommen, fra Harpelundevej vest for ejendommen og fra Tjørnevangsvej syd for ejendommen - se

figur 3.3.3.-3.3.6 Hele gårdkomplekset fremstår velafgrænset af beplantningsbælter mod, nord, øst og vest. Mod Tjørnevangsvej mod syd er det meste af gården afgrænset af en mere diffus beplantning bestående af flere mindre grupper af buske og solitære træer. Kun i den sydøstlige ende er der frit indsyn til gylletankene.

Ejendommen ligger forholdsvis højt i området, særligt når man kommer nord fra Jesbyvej, og når man kigger op mod ejendommen fra Tårs Landevej. Generelt kan ejendommen ses langt væk i det åbne landbrugslandskab på Vestlolland.

Farve og arkitektonisk udtryk på bygninger

Den eksisterende bygningsmasse på ejendommen består dels af den oprindelige gård, der overvejende fremstår som rødstens byggeri med mørkegråt eternittag. Vest for den oprindelige gård er senere opført en maskinlade, der fremstår med en rødlig pladebeklædning og med et mørkegråt eternittag. Til stuehuset er der en nyre mindre tilbygning der fremstår grå.

Nord for det oprindelige gårdkompleks ligger de eksisterende svinestalde, der fremstår i hvid/lys beton med rød trempel i gavlene, samt teglrøde eternitplader som tag. De eksisterende gylletanke, øst for den øvrige bebyggelse, fremstår uden overdækning og er lysegrå, mens der står et par fodersiloer i metal mod vest imellem de to eksisterende staldkomplekser.

Figur 3.2.3 Husdyrbruget set fra nordøst på Jesbyvej.

Figur 3.2.4 Husdyrbruget set fra syd på Jesbyvej.

Figur 3.2.5 Husdyrbruget set fra øst på Jesbyvej.

Figur 3.2.6 Husdyrbruget set fra vest på Harpelundevej.

Forhold til Kommuneplan

Ejendommen ligger i et område, der ifølge kommuneplan 2025-2037 har følgende udpegninger:

Aktuelle udpegninger i kommuneplan 2025-2037	
Skovrejsning ønsket	
Særligt værdifulde landbrugsområder	
Jordbrugslandskab	

Skovrejsning ønsket

Det ansøgte ligger indenfor skovrejsning ønsket, figur 3.3.7. Udpegningen af skovrejsningsområder skal fremme skovrejsning i kommunen og understøtte udviklingen af potentielle naturområder.

Det vurderes at det ansøgte, ikke er til hinder for ny skovrejsning omkring husdyrbruget.

Figur 3.2.7 Ejendommen ift. skovrejsning ønsket jf. kommuneplanen.

Særligt værdifulde landbrugsområder

Husdyrbruget ligger inden for udpegningen særligt værdifulde landbrugsområder, figur 3.3.8. Værdifulde landbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugserhvervene, dog er det også her anlæg, der nødvendigvis må placeres i det åbne land, fortrinsvis skal søges placeret. Inden for værdifulde landbrugsområder skal man være opmærksom på at begrænse arealforbruget mest muligt, at man finder den for jordbruget mindst belastende løsning, sikre velarronderede ejendomme og ejendomme med gode bygninger mv.

Det vurderes, at det ansøgte kan være med til at styrke og forbedre de jordbrugsmæssige interesser i området.

Figur 3.2.8 Ejendommen ift. særligt værdifulde landbrugsområder jf. kommuneplanen.

Jordbrugslandskab

Ejendommen er beliggende inden for jordbrugslandskaber i karakterområde 12. Nordvestlollands kystlandskab og grænser op til kirkeomgivelsernes fjernvirkning fra Sandby Kirke.

Kommuneplanen skelner mellem "Jordbrugslandskaber" og "Værdifulde jordbrugslandskaber" og hele kommunen er omfattet af enten den ene eller anden udpegning.

Jordbrugslandskaber består af almindelige jordbrugslandskaber og udgør hovedparten af Lollands landskab. Her er landskabskarakteren tydelig. Men den er typisk påvirket af de senere årtiers landbrugs- eller bymæssige udvikling, der i større eller mindre grad har udvisket natur- og kulturgeografiske træk samt rumlige og visuelle værdier.

I jordbrugslandskaber bør landskabets karaktertræk, samt eventuelle rumlige og visuelle kvaliteter, sikres gennem planlægning og forvaltning.

I karakterområde 12. Nordvestlollands kystlandskab er havet nærværende og fra store dele af området kan havet ses, idet terrænet varierer og er jævnt faldende mod kysten.

Gennem karakterområdets mange mere eller mindre tydelige smeltevandsdale fører smalle åer ud i vige og nor. Langs kysten ses små og mindre havne med kystrelaterede bysamfund. De centrale områder fremstår åbent, mens den nordlige del fremstår med meget bevoksning og større skovområder. Hovedparten af dyrkningslandet er et udskiftnings- og herregårdslandskab under intensiv drift med middelstore markfelter.

Landskabets mange gårde kædes sammen af de talrige landeveje. Det er et karaktertræk, at de store landsbyer, de store landsbyejerlav og de mest intensivt dyrkede jorder findes på plateauet mellem smeltevandsdalene, mens de mindre landsbyejerlav og bedrifter med mindre markstørrelser ses langs kyst og ådale. Det giver et område, hvor skalaen overvejende er middel til stor og er bestemt af de generelt store markfelter markeret af levende hegn, skove, plantager, veje og gårde. Skalaen varierer dog en del i området.

Inden for karakterområdet, skal man være særlig opmærksom på, at bevare de landskabelige, kulturhistoriske, arkitektoniske og rumlige og visuelle kvaliteter, herunder beskyttelse af herregårdslandskaber, de karakteristiske fritliggende gårde, havnemiljøer, sammenhængende husmandsbebyggelser mv.

Lokalt er området beliggende i den centrale del af området nordøst for Sandby, på det gamle istidsplateau. Området er en del af det åbne landbrugslandskab, der er præget af de store dyrkningsflader, hvor den primære bevoksning ligger omkring gårde og i landbrugslandskabet, der giver en skala i landskabet der overvejende er stor og de enkelte gårde og bebyggelser kan se langt væk.

Vurdering af landskabsoplevelsen i forhold til det ansøgte

Omkring Tjørnevangs produktionsbygninger er der mod nord, øst og vest veletablerede levende hegn eller beplantningsbælter, der afskærmer bebyggelsen og sikrer at ejendommen er indpasset i landskabet, kort 3.3.9.

Figur 3.2.9 Beplantning omkring husdyrbruget.

Det vurderes, at der hvor det nye byggeri omkring ejendommen vil have størst betydning for landskabsoplevelsen er nærområdet mellem Præstegårdsvej i nord, Tårs Landevej i syd, Købelevvej i øst og Harpelundevej i vest. Det giver et rektangulært nærområde på ca. 2,9 km N-S og ca. 1,9 km Ø-V, hvor ejendommen er mest dominerende, og hvor de nye bygninger vil fremstå tydeligst. Den største afstand er fra Præstegårdsvej hvor der er ca. 1,7 km til ejendommen.

Fra Højmarksvej er der ca. 1,6 km til ejendommen, men herfra er ejendommen kun synlig på et meget lille stykke, lige som indblikket til byggeriet på ejendommen fra Bjergbyvej ca. 2,7 km fra ejendommen, vurderes at være helt underordnet for landskabsoplevelsen. Fra Spodsbjergvej stiger terrænet op til Tårs Landevej, som dermed helt skjuler ejendommen.

De nye staldbygninger vil være mest dominerende fra øst og vest, hvor det bebyggede areal forøges med ca. 1/3-del, ift. det eksisterende bygningskompleks. Fra nord vil det nye byggeri også blive mere dominerende, da byggeriet kommer lidt højere op på plateauet, samtidig med det kommer tættere på naboer mv. Mod syd vil de nye staldbygninger helt overvejende være skjult bag den eksisterende bebyggelse, men fra sydvest vil de vestlige tilbygninger i anden etape blive dominerende og bryde den eksisterende bebyggelsesstruktur og den klare afgrænsning af gården.

De nye gyllebeholdere med overdækning, vil blive dominerende mod nord, syd og øst, særligt set fra Jesbyvej, som de kommer tæt på. De nye gyllebeholdere, bryder med bebyggelsesmønstret, hvor man indtil nu primært har udvidet gården mod nord og mod øst kun har haft etableret de eksisterende lave gyllebeholdere. Mod nord vil beplantningen omkring Jesbyvej 24, dog afskærme indsigten til gyllebeholderne, indtil man har passeret ejendommen, hvorefter de vil blive meget dominerende.

De seks ansøgte klimacontainere ønskes placeret vest for den eksisterende farestald ved løbe- og drægtighedsstaldene, mellem farestalden og det eksisterende beplantningsbælte. Det eksisterende beplantningsbælte vest for gårdkomplekset kommer derfor til at afskærme for indsigten til de seks klimacontainere.

Det vurderes samlet set, at det ansøgte nye byggeri vil blive synligt og dominerende inden for nærområdet, bort set fra mod nordvest, hvor bebyggelse, læhegn mv. i overvejende grad vil afskærme indblikket til det nye byggeri på ejendommen. For at sikre oplevelsen af det velafgrænsede gårdanlæg, og for at sikre at byggeriet ikke bliver for dominerende, stilles der vilkår om, at dele af de eksisterende plantebælter bevares, og at der etableres nye beplantningsbælter omkring de nye bygninger, i udgangspunktet som vist på kort 3.3.10. Beplantningsbælterne kan placeres tættere på den nye bebyggelse end vist. Ved etablering af den nye bebyggelse i de beskrevne etaper, kan der etableres – midlertidige beplantningsbælter omkring den bebyggelse der etableres – således at der ikke inddrages større markarealer end nødvendigt, der vil i givet fald så skulle plantes nye beplantningsbælter, når næste etape etableres.

Beplantningsbælterne mellem den eksisterende bebyggelse og den nye bebyggelse kan nedlægges, når der etableres ny bebyggelse og de nye plantebælter, som vist på kort 3.3.10, er blevet etableret.

Den eksisterende beplantning, markeret med gult på kort 3.3.10, skal bevares, som den er nu med den nødvendige vedligeholdelse, så maksimal højde og tæthed opnås. Dette stilles der vilkår om.

De nye beplantningsbælter, markeret med grønt på kort 3.3.10, skal etableres som et 3-rækket levende hegn. Når beplantningsbælterne markeret med grønt på kort 3.3.10 er færdigetableret, skal de være min. 12 meter høje og skal slutte tæt i min. 10 meters højde.

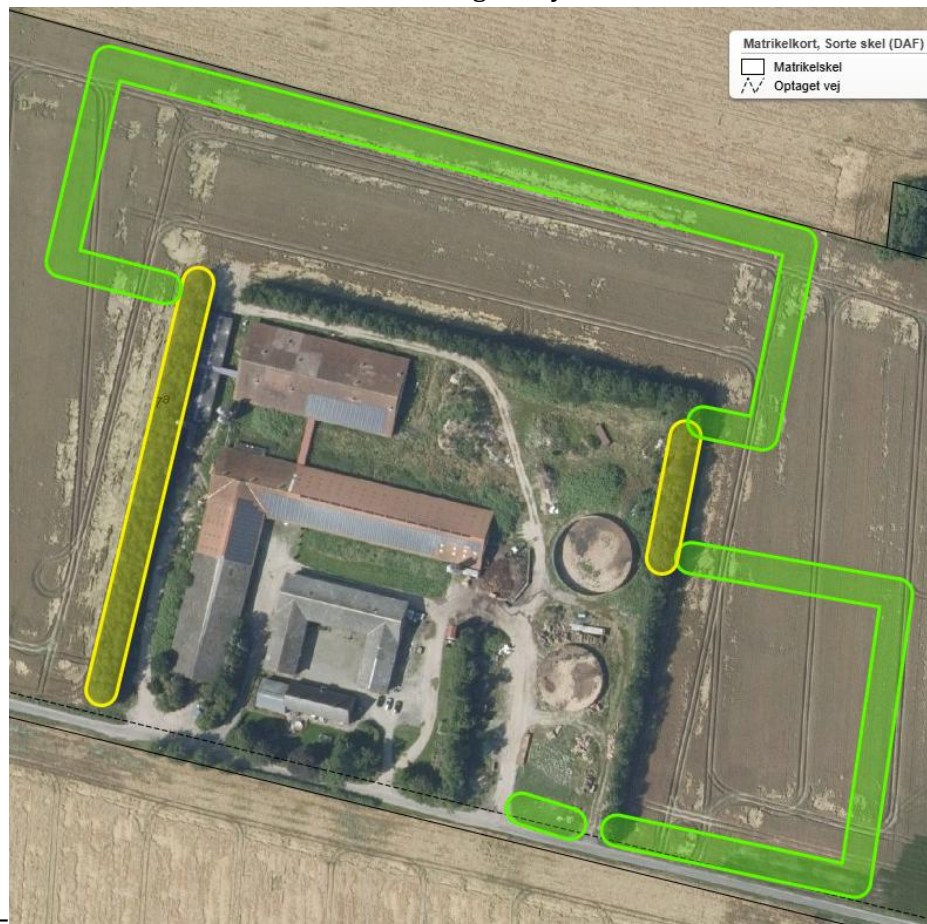
Beplantningerne markeret med gult og grønt på kort 3.3.10 må tyndes og vedligeholdes, efterhånden som træer og buske vokser sig større, men skal fortsat kunne slutte tæt, i løbet af 3 vækstsæsoner. Beplantningerne markeret på kort 3.3.10 må kun ryddes, hvis de erstattes af nye beplantninger på samme placering, i første plantningssæson efter rydning.

Ved etablering af beplantning markeret med grønt på kort 3.3.10, eller hvis dele af eller hele beplantningen markeret med gult på kort 3.3.10 ryddes, skal de nyetablerede beplantningsbælter have 1,5 meter mellem hver række og 1,25 meter mellem hver plante, indtil beplantningsbæltet slutter tæt. Beplantningsbælterne skal bestå af en blanding af hjemmehørende lokalitetstilpassede træer og buske (jf. www.plantevalg.dk). Følgende egns karakteristiske buske, alm. syren, kræge, mirabel og rød kornel, kan iblandes, men de må maksimalt udgøre 30 % af planterne.

For at sikre, at byggeriet ikke bliver for dominerende, indtil beplantningsbælterne vokser op, stilles der vilkår om, at alle udvendige bygningssider samt sokler skal fremtræde i farver dannet af hvidt, sort eller jordfarver eller en blanding af disse nævnte farver. Til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele er andre farver tilladt.

Der må ikke anvendes signalfarver til byggeriet, de er dog tilladt til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele.

Signalfarver er klare og stærke farver – de rene farver, som vi kan se på lang afstand (rød, orange, gul, grøn, turkis, blå, indigo og violet). De kaldes også for spektralfarver. Rene farver er kendetegnet ved at være mættede, hvilket oftest betyder, at farverne ikke indeholder noget hvid eller sort – men det er op til en konkret vurdering. Signalfarver er typisk rød, gul, grøn, blå, orange i rene farver, men det omfatter her også neonfarver, der defineres som stærke og selvlysende farver.

Figur 3.2.10 Ejendommen med angivelse af beplantning som skal fastholdes (gule polygoner), og plantebælter som skal etableres, samtidigt med at de nye bygninger eller gylletanke opføres (grønne polygoner).

Samlet vurdering

I forbindelse med ansøgningen om to nye stalde, seks nye klimacontainere og fire nye gyllebeholdere på ejendommen, skal der ikke laves nogen andre udvidelser eller bygningsmæssige ændringer. Projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer.

Det er Lolland Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte kan gennemføres uden væsentligt at tilsidesættelse af de landskabelige værdier i området.

Der stilles følgende vilkår om bevaring og etablering af afskærmende beplantning.

Vilkår

- Omkring de to nye staldbygninger og de 4 nye gylletanke med teltoverdækning - beplantning markeret med grønt på kort 3.2.10 - skal der etableres et 3-rækket levende hegn. Når beplantningen er færdigetableret, skal det opnå en højde på minimum 12 meter og slutte tæt i minimum 10 meters højde.
- Eksisterende beplantning markeret med gult på kort 3.2.10, skal bevares, som de er nu med den nødvendige vedligeholdelse, så maksimal højde og tæthed opnås.
- Beplantningerne markeret på kort 3.2.10 må tyndes og vedligeholdes, efterhånden som træer og buske vokser sig større, og skal fortsat kunne slutte tæt i løbet af 3 vækstsæsoner.
- Beplantningerne markeret på kort 3.2.10 må kun ryddes, hvis de erstattes af nye beplantninger på samme placering, i første plantningssæson efter rydning.
- Ved etablering af beplantning markeret med grønt på kort 3.2.10, eller hvis dele af eller hele beplantningen markeret med gult på kort 3.3.10 ryddes, skal de nyetablerede beplantningsbælter have 1,5 meter mellem hver række og 1,25 meter mellem hver plante, indtil beplantningsbæltet slutter tæt.
- Nye beplantningsbælter skal bestå af en blanding af hjemmehørende lokalitetstilpassede træer og buske (jf. www.plantevalg.dk – se bilag 4).
- Følgende egnskarakteristiske buske, alm. syren, kræge, mirabel og rød kornel, kan iblandes, men de må maksimalt udgøre 30 % af planterne.
- Beplantning skal være etableret senest 12 måneder efter ibrugtagning af den første af de ansøgte stalde.
- Alle udvendige bygningssider samt sokler skal fremtræde i farver dannet af hvidt, sort eller jordfarver eller en blanding af disse nævnte farver. Til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele er andre farver tilladt.
- Der må ikke anvendes signalfarver til byggeriet, de er dog tilladt til døre, vinduesrammer, skodder og mindre bygningsdele.

4. AMMONIAK

I dette kapitel beskrives ammoniak fra anlægget og dets betydning for natur – herunder særligt ammoniakfølsom natur og internationale naturbeskyttelsesområder, samt beregning i forhold til renere teknologi.

4.1 AMMONIAK FRA ANLÆGGET

Ansøgers oplysninger

Emissionen af ammoniak er beregnet via elektroniske ansøgning.

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	12485,9	1535,7	14021,6
Nudrift	3862,7	486,0	4348,7
8 års-drift	3862,7	486,0	4348,7

Tabel 4.1.1 Tabel fra den elektroniske ansøgning over ammoniakemission fra stalde og anlæg til husdyrgødning

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Årsagen til den øgede ammoniakemission er etablering af nye stalde og de nye gyllebeholdere.

Den i ansøgningen oplyste nudrift er den samme som driften for 8 år siden.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger eller beregninger.

4.2 AMMONIAK, RENERE TEKNOLOGI OG BAT KRAV

Ansøger skal i den elektroniske ansøgning beregne en værdi for maksimal lovlig emission af ammoniak fra det samlede anlæg (BAT ammoniak). Er den værdi mindre end den faktisk beregnede værdi af ammoniakemission fra det samlede anlæg, overholder den ansøgte drift kravet til renere teknologi angående ammoniak emission (BAT ammoniak).

Ansøgers oplysninger

BAT-kravet for ammoniakemissionen fra husdyrbruget er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Af nedenstående fremgår det, at BAT niveauet er overholdt.

Af nedenstående skærmpoint fra den gældende miljøgodkendelse er BAT beregnet til 14.418 kg N.

På baggrund heraf vurderes det, at BAT for staldanlægget er overholdt.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	11544	2480	14024
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	12486	1536	14022
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	2
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 4.2.1 Tabel over resultatet af BAT beregning fra den elektroniske ansøgning.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers beregning i den elektroniske ansøgning eller dennes redegørelse – se bilag 1.

Den samlede ammoniakemission fra stald og anlæg til husdyrgødning er beregnet ud fra, at de nye stalde undtaget de 6 klimacontainere etableres med gyllekøling samt at de nye gyllebeholdere telt-overdækkes. – mere om dette i afsnit 2.2 og 2.3.

Da lovgivningens krav om den maksimale ammoniakemission fra anlægget er overholdes, stilles der ingen vilkår.

4.3 GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNING

Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst særskilt om dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er grænseoverskridende virkning fra det samlede anlæg efter gennemførelse af de ansøgte, da der 5 km fra anlægget ved beregning i den elektroniske ansøgning ikke kan måles særskilt total ammoniakdeposition i ansøgt drift fra ejendommen. Tjørnevang ligger mere end 5 km fra en grænse.

4.4 AMMONIAKFØLSOMME LOKALITETER

Ansøgers oplysninger

I det følgende er ammoniakdepositionen til omkringliggende naturområder blevet beregnet og beskrevet.

Generelt vurderes det, at da alle afskæringskriterier er overholdt, er der ikke grundlag for at stille yderligere krav om ammoniakreduktion fra ejendommen.

Kategori 1 naturområde:

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal (arealinformation.dk), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

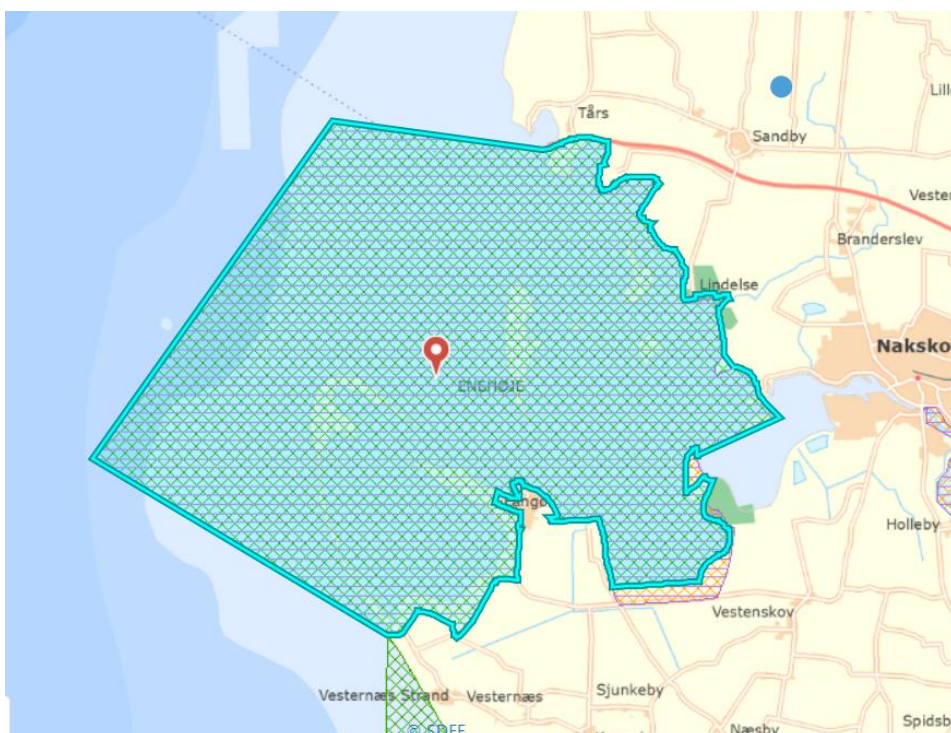
For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev inden for Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

For kategori 1-natur gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom ud over ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Den nærmeste kategori 1-natur er kvælstoffølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-område er Nakskov Fjord ca. 3 km vest for anlægget.

Kort 4.4.1 Ansøgers kort over Natura-2000 Nakskov Fjord

Totaldepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år på den kortlagte forekomster af nævnte naturtyper. Totaldepositionen ligger dermed under Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau på henholdsvis 0,2, 0,4 og 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden. Da det er under 0,2 kg N/ha/år, skal der ikke vurderes på kumulation med nærliggende husdyrbrug. Det vurderes derfor, at udvidelsen ikke indebærer nogen risiko for en væsentlig negativ påvirkning af kategori 1-natur (habitatområdet eller dets udpegningsgrundlag).

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten senest i 2010. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også Ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 Ramsar-områder i Danmark.

Vurdering

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Da der ikke er nogen deposition indenfor Natura 2000-områderne, vil der ikke ske nogen væsentlig negativ påvirkning af naturtyper og arter for beskyttelsesområderne.

Samtidigt vurderes det, at etablering af svinebruget ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket af nogen deposition af kvælstof, der hidrører fra anlægget.

Kategori 2 naturområde:

For højmøser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som ligger udenfor internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 2-natur) er beskyttelsesniveauet en maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha år.

Der er ingen kat 2-områder, og derfor er der ingen ammoniakdeposition beregnet.

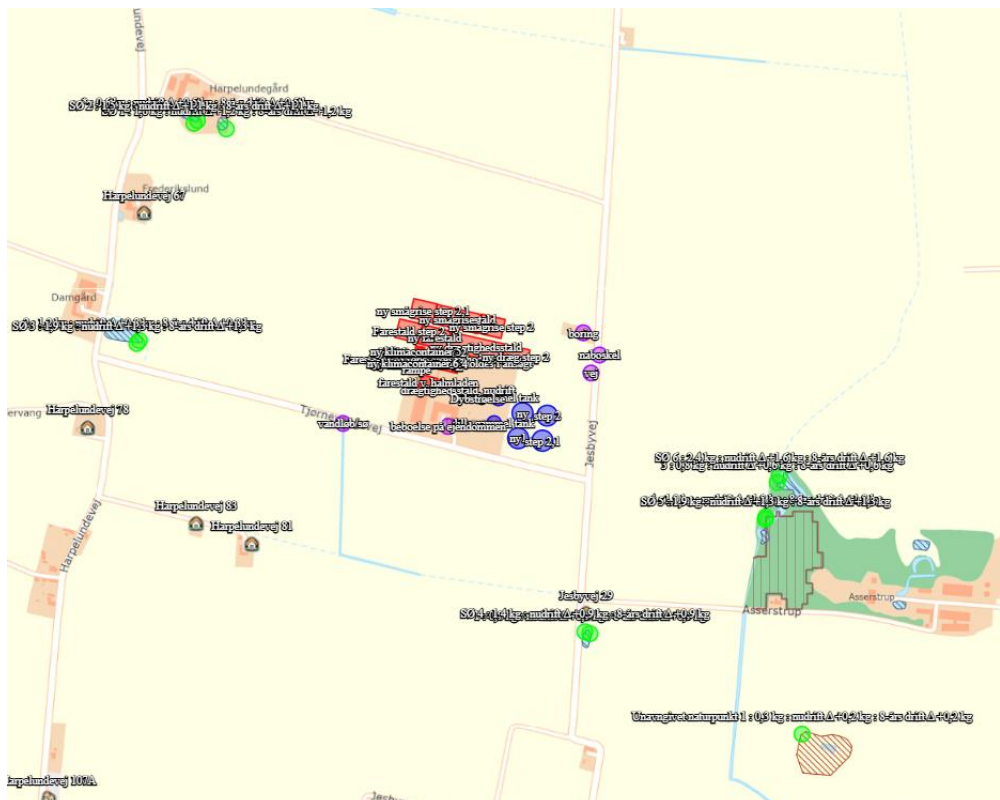
Kategori 3 naturområder

For heder, og overdrev samt moser og ammoniakfølsomme skove uden for internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 3-natur) er beskyttelsesniveauet en merdeposition på 1,0 kg N/ha år. Sidstnævnte beskyttelsesniveau kan dog ud fra en konkret vurdering fastsættes højere.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovesarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Kort 4.4.2 Kort fra den elektroniske ansøgning over kategori 3 natur

Nærmeste kategori 3-natur er et moseareal beliggende ca. 550 m sydøst for anlægget. Omgivende en større sø med skov stik øst for anlægget. Merdepositionen til dette naturområde er beregnet til 0,2 kg N/ha/år, hvilket er under tålegrænsen.

Nedenfor er angivet ammoniakberegningerne fra Husdyrgodkendelse.dk

SØ 6	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,6	1,6	2,4	▼
SØ 5	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,3	1,3	1,9	▼
SØ 4	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,9	0,9	1,4	▼
SØ 3	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,3	1,3	1,9	▼
SØ 2	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,1	1,1	1,5	▼
SØ 1	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,2	1,2	1,6	▼
KAT 2	Kategori 2	Sagsbehandler	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
KAT 1	Kategori 1	Sagsbehandler	0	S	0,0	0,0	0,0	▼
*	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,5	0,5	0,6	▼
4	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,3	1,3	1,9	▼
3	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,6	0,6	0,8	▼
2	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,8	0,8	1,2	▼
1	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	0,8	▼
vest	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Unavngivet naturpunkt 1	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,3	▼

Tabel 4.4.3 Tabel fra den elektroniske ansøgning over ammoniakdeposition på punkter vist i kort 4.4.2

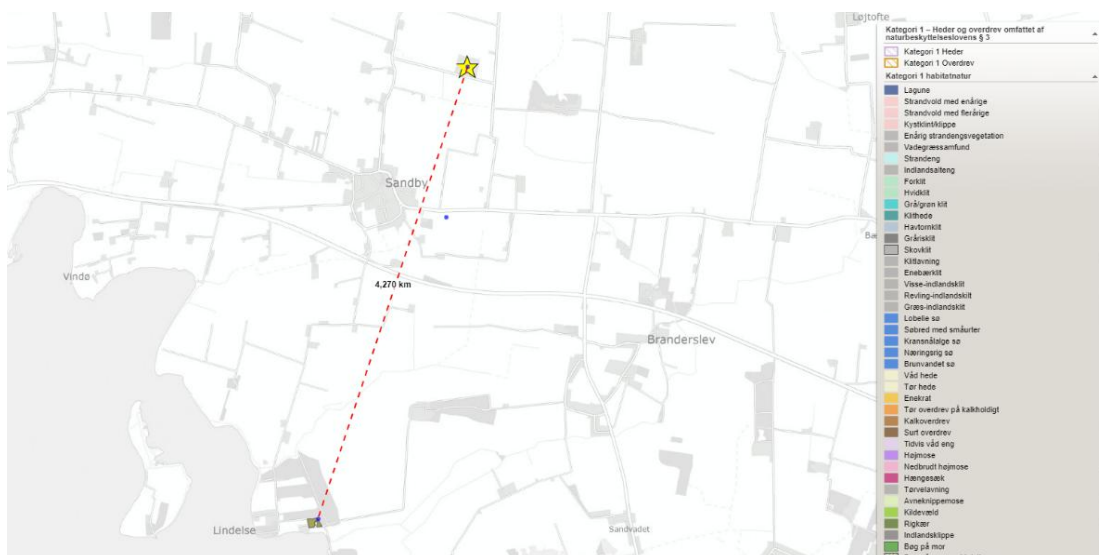
Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Her skal Lolland Kommune vurdere, om ammoniak fra anlægget påvirker ammoniakfølsomme lokaliteter – kategori 1, - 2 og kategori 3 natur. Kategorierne, grænseværdierne samt beregning af ammoniak fra anlægget på de enkelte kategorier beskrives nærmere i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

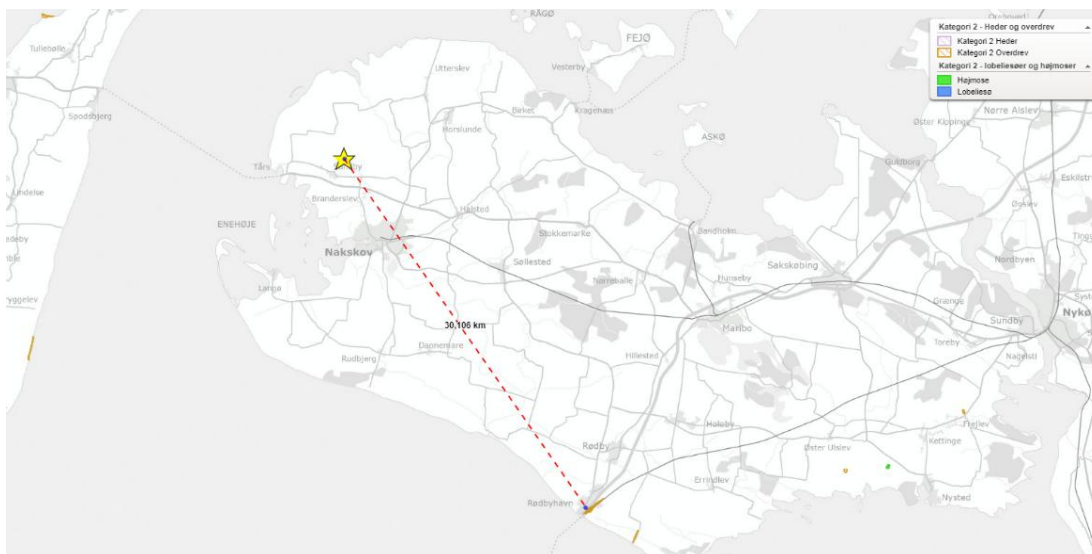
- Kategori 1 natur er særlig ammoniak følsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 og beliggende i internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000) - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 1.
- Kategori 2 natur er særlig ammoniak følsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 2.
- Kategori 3 natur er andre ammoniakfølsomme naturtyper omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3 samt ammoniakfølsomme skove - husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 2, stk. 1, pkt. 3.

Nærmeste kategori 1 ligger i Natura 2000 område Nakskov Fjord og Indrefjord (Natura 2000 område 179). Der er tale om Ege Blandeskov nær Lindelse, og som ligger ca. 4,3 km fra det ansøgte anlæg på Tjørnevang. I den elektroniske ansøgning kan det beregnes, at totaldepositionen fra ejendommen i ansøgt drift på området er 0,0 kg ammoniak pr. ha pr. år.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev ved Rødbyhavn ca. 30 km fra anlæg på Tjørnevang. Totaldisposition på arealer mere end 5 km fra ejendommen vil i ansøgt drift være 0,0 kg ammoniak pr. ha pr. år.

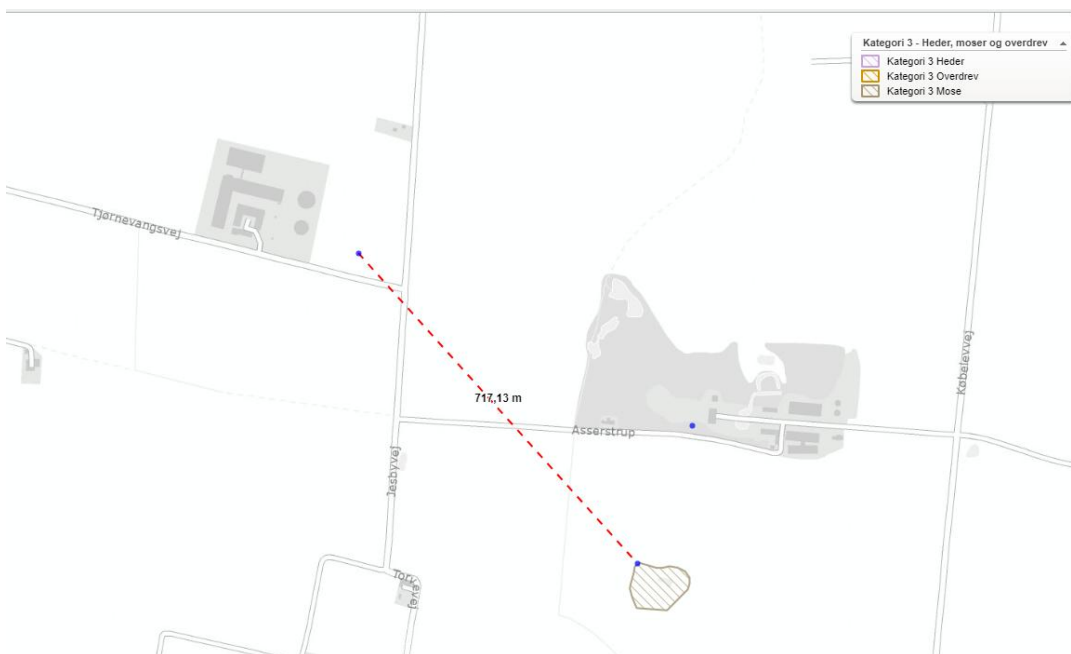

Kort 4.2.1. Tjørnevang og nærmeste kategori 1 natur ved Lindelse (Tjørnevang ved gul stjerne)

Kort 4.2.2. Tjørnevang og nærmeste kategori 2 natur ved Rødbyhavn (Tjørnevang ved gul stjerne)

Nærmeste kategori 3 natur, der ikke er skov, er en mose ca. 710 m syd-øst for anlægget, når det er udbygget som ansøgt. I den elektroniske ansøgning kan det beregnes, at området modtager 0,3 kg ammoniak pr. ha pr. år i ansøgt drift og 0,1 kg ammoniak pr. ha pr. år i nu-drift, som er det samme, som driften for 8 år siden.

Kort 4.2.3. Staldanlægget i forhold til nærmeste kategori 3 natur, der ikke er skov

Nærmeste skov, der betegnes som kategori 3 natur, er en mindre skov ved Assestrup ca. 420 m øst for det ansøgte anlæg. I den elektroniske ansøgning kan det beregnes, at området modtager 1,9 kg ammoniak pr. ha pr. år i ansøgt drift og 0,6 kg ammoniak pr. ha pr. år i nu-drift.

Kort 4.2.3. Staldanlægget i forhold til nærmeste kategori 3 skov

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger, da der i den elektroniske ansøgning kan beregnes, at både kategori 1, og -2 natur ikke påvirkes direkte af ammoniak fra det ansøgte staldanlæg m.v. på Tjørnevang.

Angående kategori 3 natur, er påvirkningen mindre end 1 kg ammoniak pr. år pr. ha mere i ansøgt drift end i nu-drift, hvilket der jf. godkendelsesbekendtgørelsen er grænseværdien for, om der skal ske yderlig vurdering af depositionen. I særlige tilfælde kan kommunen fastsætte, at ammoniakdepositionen på beskyttede naturtyper skal være mindre end 1 kg N/ha/år. Sådanne tilfælde vurderes ikke at være i aktuelt ved denne godkendelse.

Der stilles ingen vilkår.

4.5 AMMONIAK OG SÆRLIGT BESKYTTEDE DYRE- OG PLANTEARTER

Ansøgers oplysninger

En række § 3-arealer er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger. Tilstanden i naturarealer må ikke ændres uden forudgående dispensation fra kommunen.

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som er særlig strengt beskyttede i deres naturlige udbredelsesområder ifølge direktivets artikel 12.

Vandhuller og andre § 3-naturtyper samt levesteder for Bilag IV-padder

Anlægget er beliggende i et område med mange markvandhuller

I vurderingen af, hvorvidt et givent vandhul eller naturområde vurderes at være potentielt levested for en eller flere Bilag IV-padder er inddraget en række levestedsparametre. Det drejer sig primært om:

- er vandhullet helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet?
- forekommer der lavvandede partier?
- er det massivt eutrofieret?
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk?
- er bilag IV-arten udbredt i området?
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden?
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse?
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrige omkring vandhullet?

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne i kommunen. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst.

Spidssnudet Frø er sjælden i områder uden større enge og moser. Den yngler i oversvømmelser på disse i foråret og fouragerer resten af året i naturområderne.

Udover nævnte Bilag IV-padder er der ved besigtigelserne registreret findes Lille Vandsalamander, Grøn Frø og Skrubtudse. Alle padder i Danmark er fredede.

Af øvrige Bilag IV-arter findes i området en række flagermusarter i området; disse er ligeledes på habitatdirektivets Bilag IV.

Øvrige fredede eller rødlistede arter.

En del naturtyper og en række arter er meget følsomme over for husdyrgødning. Naturtyper og levesteder, der ligger lige op til eller tæt på anlægget, vil især være under direkte påvirkning.

Projektet kan kun godkendes under forudsætning af, at tilstanden i beskyttede naturtyper ikke forringes og af, at der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Vurderingen af de enkelte naturelementer (§ 3-natur og Bilag IV-arter) beskrives nedenfor.

Bilag IV-arter

Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

For påvirkning af levesteder for Bilag IV-arter er vurderingen, at levestedet skal påvirkes af en årlig merbelastning større end 1 kg N/ha/år, for at der kan registreres en ændring af levestedet (lokaliteten). Ved påvirkninger på mindre end 1 kg N/ha/år sker der ikke væsentlige negative tilstandsændringer.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

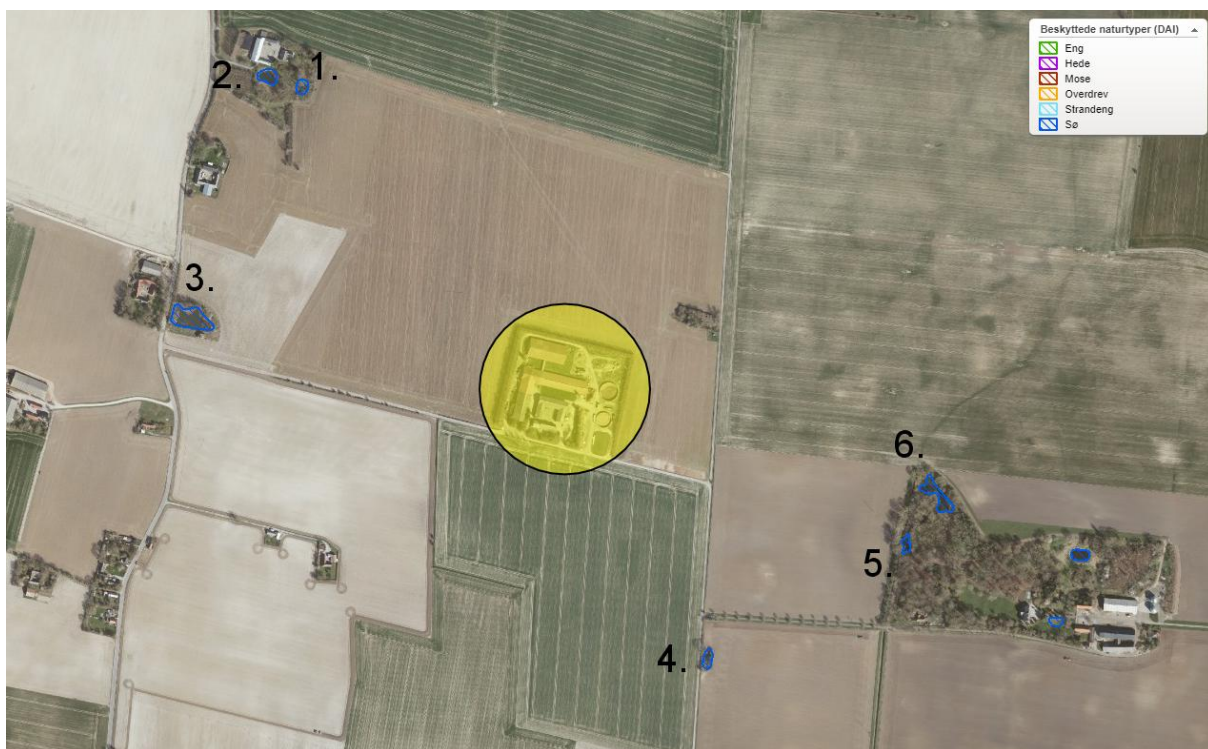
Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er bilag IV planter, der kan påvirkes af den ansøgte drift af husdyrbruget.

Da der ikke sker nedrivning af bygninger eller rydning af ældre træer, er det Lolland Kommunes vurdering, at der ikke vil ske påvirkning af flagermus.

Af andre bilag IV dyr, er det Lolland Kommunes vurdering, at det alene er padder tilknyttet søer nær ejendommen, som kan blive påvirket af ammoniak fra det ansøgte staldanlæg. Påvirkning kan ske ved, at søerne hurtigere gror til og dermed bliver uegnede som yngle- og levested for de særligt beskyttede padder.

I den elektroniske ansøgning beregnes der følgende ammoniak deposition i søerne 1-6 vist på nedenstående kort (ruhed opland – landbrug og ruhed naturpunkt – vand):

Sø	1	2	3	4	5	6
Ammoniak (kg/ha/år) - ansøgt	1,6	1,5	1,9	1,4	1,9	2,4
Meremission if. nudrift/8-årsdrift	1,2	1,1	1,3	0,9	1,3	1,6
Ammoniak (kg/ha/år) - nudrift	0,4	0,4	0,6	0,5	0,6	0,8
Ammoniak (kg/ha/år) - 8 år siden	0,4	0,4	0,6	0,5	0,6	0,8

Kort 4.3.1. Tjørnevang i forhold til de 6 nærmeste søer

På alle søerne undtaget sø 4 er meremissionen på over 1 kg ammoniak pr. ha pr. år i ansøgt drift i forhold til driften for 8 år siden.

Lolland Kommune kan acceptere en meremission på over 1 kg ammoniak pr. ha. År, såfremt det vurderes at være uden betydning.

Lolland Kommune førte i 2020 tilsyn med de 5 søer til vurdering af, graden af eutrofiering samt om der er tale om, at søerne er potentielle yngle- og levesteder for padder.

Alle søerne er vejledende registreret som beskyttet af naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1.

Det var efter tilsynet og fortsat Lolland Kommunes vurdering, at søerne 2, 5 og 6 er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, da de alle er over 100 m² store og har et naturligt dyre- og planteliv.

Sø 1 var under tilsynet under opfyldning. Ved gennemgang af luftfoto er det dog stadig Lolland Kommunes vurdering, at søen er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1, da den for få år siden var over 100 m² stor, og har ligget på stedet i mange år, hvor der vil have udviklet sig et naturligt dyre- og planteliv. Sløjfning af søen tages op som en selvstændig sag, hvilket desværre ikke er sket endnu.

Sø 2 (foto 2020)

Sø 5 (foto 2020)

Sø 6 (foto 2020)

På nuværende tidspunkt vurderes det, at alle søerne - undtaget søen under sløjfning – er potentielle levesteder for padder og herunder de særligt beskyttede (bilag IV-arter) padder. Der er desuden registreret løvfrøer, der er særligt beskyttet, i lokalområdet.

Alle søerne blev vurderet til at være kraftig eutroficeret. Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at en meremission på op til 1,5 kg ammoniak pr. ha pr. år ikke vil påvirke det nuværende liv i søerne.

Der stilles derfor ingen vilkår.

4.6 AMMONIAK OG INTERNATIONALE NATURBESKYTTelsesOMRÅDER

Her skal Lolland Kommune vurdere om ammoniak fra anlæggets påvirker internationale naturbeskyttelsesområder - kaldet Natura 2000.

Ansøgers oplysninger

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også Ramsar-områderne.

Det nærmeste Natura 2000-område er Nakskov Fjord.

Vurdering

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Da der ikke er nogen deposition indenfor Natura 2000-områderne, vil der ikke ske nogen væsentlig negativ påvirkning af naturtyper og arter for beskyttelsesområderne.

Samtidigt vurderes det, at etablering af svinebruget ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket af nogen deposition af kvælstof, der hidrører fra anlægget.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Da totaldepositionen på internationale naturbeskyttelsesområder i den elektroniske ansøgning beregnes til 0,0 kg ammoniak pr. ha pr. år har Lolland Kommune ingen bemærkninger.

Der stilles derfor ingen vilkår.

5. JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND

I dette kapitel beskrives anlægget i forhold til jord, grundvand og overfladevand.

5.1 SPILDEVAND

Her skal Lolland Kommune vurderer afledning af spildevand fra ejendommen.

Ansøgers oplysninger

Spildevand fra ansøgt produktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og fra drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Der udledes ikke spildevand, der kræver myndighedernes tilladelse.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

Vurdering af tilstrækkelig kapacitet i gyllebeholderne til afledning af gylle og rengøringsvand vil ske i forbindelse med miljøtilsyn.

Der stilles ingen særskilte vilkår til dette.

5.2 JORD OG GRUNDVAND

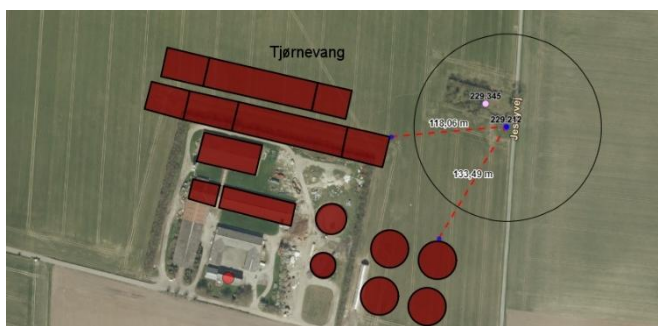
Her skal Lolland Kommune vurderer, om den ansøgte drift giver anledning til risiko for forurening af jord eller grundvand.

Ansøgers oplysninger

Ansøger har ikke oplyst særskilt om dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Nærmeste vandindvinding er en almen boring DGU nr. 229.212 ca. 118 meter fra nærmeste staldbygning og ca. 133 meter fra nærmeste gyllebeholder, hvor afstandskravet er 50 m.

Luftfoto 3.1.2. Tjørnevang set ift. produktionsanlæg og nærmeste vandindvinding

Det er Lolland Kommunes vurdering, at overholdelse af bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen sikre, at anlæg til dyrehold på ejendommen ikke giver anledning til forurening af jord og grundvand.

Der stilles derfor ingen vilkår.

5.3 OVERFLADEVAND

Her skal Lolland Kommune vurdere, om den ansøgte drift giver anledning til væsentlig påvirkning af overfladevand.

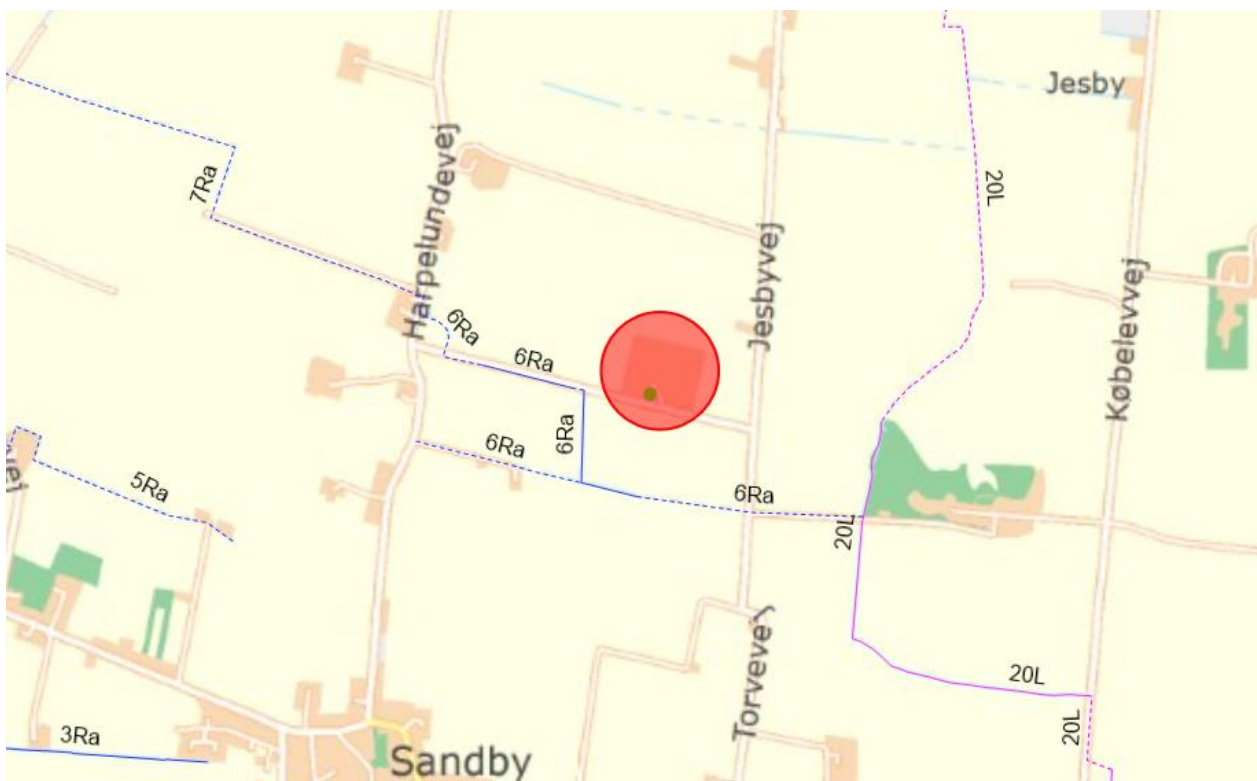
Ansøgers oplysninger

Tagvand forventes i etape 1 ca. 6.000 m³ og i etape 2 ca. 12.000 m³

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Tjørnevang ligger i oplandet til kommune - vandløb Ravensborg 6 og 7, der løber syd og vest for ejendommen. Vandløbet er rørlagt på en del af strækningen nedstrøms ejendommen. Vandløbet har udløb i Langelandsbæltet nordvest for ejendommen.

Tag- og overfladevand fra eksisterende stalde på Tjørnevang ledes til vandløbet via eks. dræn.

Kort 5.2.1. Tjørnevang i forhold til det vandløb 6 og 7 Ravensborg, hvor ejendommens tag- og overfladevand ledes til (stiplet linie betyder, at vandløbet er rørlagt)

Forholdene på ejendommen i forbindelse med afledningen af overfladevand er lovligt, men der vil ifm. udvidelsen af produktionen udledes meget store mængder overfladevand fra ejendommens tage til vandløbet.

Lolland Kommune skal gøre opmærksom på at såfremt der ændres på dimensioneringen af de eksisterende rør og dræn, eller der etableres en ny udledning i forbindelse med afledningen af overflade- og tagvand fra ejendommen, skal Lolland Kommune kontaktes med henblik på, om ændringen kræver særskilt udledningstilladelse.

I afsnit 2.3 om opbevaring af gylle er der stillet vilkår om, at det skal sikres, at drænvand fra omfangsdræn om gyllebeholdere ikke kan ledes til dræn eller vandløb.

Det er Lolland Kommune vurdering at der ikke skal stilles vilkår i relation til spildevand og overfladevand.

6. FORURENING FRA ANLÆGGET

I dette kapitel beskrives anlæggets direkte påvirkning af omgivelserne – undtagen ammoniak og samt påvirkning af jord, grundvand og overfladevand, som behandles særskilt.

6.1 LUGT

I den elektroniske ansøgning er der lavet en lugtberegning. Der er beregnet en lugtgenegrænse i forhold til for enkelt beliggende beboelser uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger (maksimalt 15 OUE⁴), samlet bebyggelse og områder i landzone, hvor der ved lokalplan er fastlagt områder med beboelse eller samlet bebyggelse (maksimalt 7 OUE) samt byzone (maksimalt 5 OUE).

Der beregnes alene lugt fra stalde, da anlæg til husdyrgødning i den daglige drift ved korrekt drift ikke giver anledning til lugt. Lugt i forbindelse med udbringning af husdyrgødning skal ikke tages med i beregningen, da det reguleres ved generel lovgivning.

Ansøgers oplysninger

Lugtgenekriterierne er overholdt til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. [Beregningerne er foretaget i husdyrgodkendelse.dk](#).

På baggrund af den beregnede lugtemission og en generel god oprydning samt høj hygiejne på ejendommen, vurderes det, at der ikke vil være væsentlige lugtgener ved naboer fra husdyrbruget.

De væsentligste lugtgener i forbindelse med svineproduktion forekommer i varme vindstille perioder, hvor ventilationsluft fra stalden giver anledning til lugt og i forbindelse med pumpning, omrøring og udkørsel af gylle.

Der er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen opsat 3 genekriterier i forhold til lugtemission fra husdyrproduktionens anlæg. I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstanden for de 3 genekriterier (beboeléstyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden er den minimumsafstand der skal være fra et anlæg til beboelse uden genekriteriet overskrides. Indeholdt i udregningen er blandt andet anlæggets beliggenhed, husdyrtype, data for fremherskende vindretning og hastighed mv.

Beregninger fra Husdyrgodkendelse.dk er vist nedenfor (tabel 6.1.2).

Lugtkilder – staldluft

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. I staldene mindskes lugten ved, at der jævnligt rengøres, samt at der er overbrusning. Derudover vil samtlige ventilationsafkast blive rengjort ved vask af staldene.

⁴ OUE = odour units (lugtenheder)

Da ventilationsafkastene er placeret ca. 1 meter over tagfladen, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget.

Lugtkilder – husdyrgødning

Der vil være lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllen umiddelbart før udbringning, samt ved udbringning af gylle. Generne vil være begrænset til en forholdsvis kort periode.

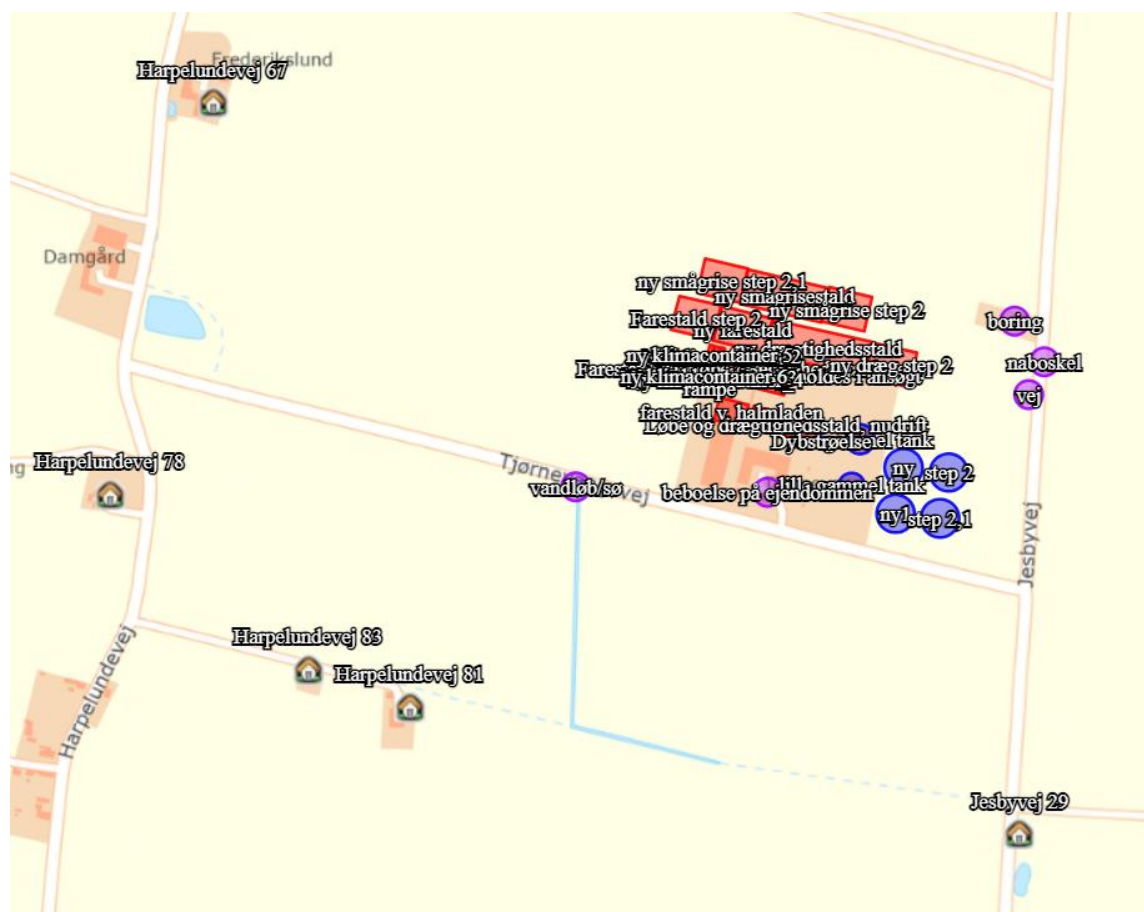
Udbringningen vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages så vidt det er muligt indenfor normal arbejdstid.

Ved udbringning af gylle tages der hensyn til naboer.

Udbringning af gyllen foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde, men en del af gyllen nedfældes eller nedpløjes/nedharves forud for etablering af vinterraps og vårsæd for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen.

Pumpning og håndtering af gylle i øvrigt foregår altid indenfor normal arbejdstid.

Nedenfor er angivet naboer, samlet bebyggelse og byzone:

Kort 6.1.1 – Kort fra den elektroniske ansøgning der viser placering af naboer

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Harpelundevej 67	0	NY	612,8	612,8	625,6	Ja	▼
 Harpelundevej 78	0	NY	612,8	612,8	705,8	Ja	▼
 Harpelundevej 81	0	NY	612,8	490,3	541,1	Ja	▼
 Harpelundevej 83	0	NY	612,8	501,4	594,8	Ja	▼
 Jesbyvej 29	0	NY	612,8	490,3	574,4	Ja	▼
 Harpelundevej 107A	0	NY	1165	1048,5	1147,8	Ja	▼
 Købelevvej 7	0	NY	1165	1165	1899,1	Ja	▼
 Købelev By, Købelev	0	NY	1527,2	1527,2	1877,9	Ja	▼
 Sandby By, Sandby	0	NY	1527,2	1450,8	1494,6	Ja	▼
 Sandby By, Sandby	0	NY	1527,2	1450,8	1511,4	Ja	▼
 Vesterbo By, Købelev	0	NY	1527,2	1527,2	1810,6	Ja	▼

Tabel 6.1.2 Tabel fra den elektroniske ansøgning over resultatet af lugtberegningerne

Der skal i lugtberegningen desuden tages højde for evt. kumulation – om der er andre større husdyrbrug, der i betydelig grad påvirker de samme boliger og byzone med lugt. Beregning af kumulation fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at både lugtgenekravet til nærmeste nabobeboelser, til samlet bebyggelse samt til byzone jf. beregninger i den elektroniske ansøgning er overholdt, samt at der ikke er kumulation fra andre husdyrbrug til de samme målepunkter.

Lolland Kommune stiller derfor kun vilkår, om at stalde og fodringsanlæg skal holdes rene med henblik på begrænsning af lugt fra ejendommen.

Vilkår

- Stalde og fodringsanlæg skal renholdes, således at lugt fra det samlede anlæg begrænses mest muligt.

6.2 SKADEDYR

Ansøgers oplysninger

For at bekæmpe skadedyr, som kan være til gene for naboer og for selve ejendommen, foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørsarealerne samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddelige og renholdt.

Fluer bekæmpes efter behov. Hvis der opstår problemer med fluer, vil de blive bekæmpet efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Agrøkologisk Institut.

Rottebekæmpelse foretages af autoriseret firma. Aftalen med det pågældende firma i dag, er at de kommer på ejendommen 4-6 gange årligt og tilser de opstillede kasser.

Rotter kan overføre sygdomme, æder mad og husdyrfoder og ødelægger bygninger og kloaksystemer. Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder. Man kan forebygge rotter ved at rydde op udendørs, så de ikke har mulighed for at bygge rede og ved at sørge for, at de ikke har adgang til madrester, foderrester og korn.

Det vurderes, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Aarhus Universitet, Agroøkologisk Institut, hvis der opstår behov.

Det vurderes, at der på baggrund af det oplyste, ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og ejendommens skadedyrsbekæmpelse vurderes at være tilstrækkelig.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

I forhold til skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at der ikke skabes gunstige forhold for skadedyr som fluer og rotter, hvilket sikres ved, at der på ejendommen holdes så rent for husdyrgødning, foderspild samt diverse oplag, som det er muligt.

Opstår der problemer med skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at bekæmpelsen af disse sker i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer, der opdateres løbende.

Lolland Kommune finder det desuden væsentligt, at ansøger fastholdes i forebyggelse af fluer samt rottetilhold. Angående rottetilhold ved en sikringsaftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til fluer og skadedyr fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Der skal være en sikringsaftale med et autoriseret firma til forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
- Der skal overalt på ejendommen efter behov foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet (Statens Skadedyrslaboratorium).
- Øvrig bekæmpelse af skadedyr på ejendommen skal ske efter retningslinjer fra Institut for Agroøkologi - Aarhus Universitet.

6.3 AFFALD OG KADAVERE

Ansøgers oplysninger

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet.

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftørningspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads.

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Alle kemikalier (vedr. rengøring og medicin) opbevares i aflåst rum uden afløb.

Containere tømmes efter en fast aftaleordning med et godkendt firma.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Mgd./år
Spraydåser	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 100 stk.
Kanyler i særlig beholder	Plastbeholder (kanyleboks)	Firma der indgås aftale med	Ca. 2-3 bokse
Tom emballage (papir/pap)	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 300 kg
Tom emballage (plast)	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 300 kg
Lysstofrør og elsparepærer	Lille container	Firma der indgås aftale med	Ca. 20-30 stk.
Tomme medicin-flasker	Medicinskab i forbindelse med mandskabsfaciliteter	Firma der indgås aftale med	Ca. 20

Tabel 6.3.1 Ansøgers tabel over affaldsfraktioner

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at gældende lovgivning om opbevaring og bortskaffelse af affald, samt at Lolland Kommunes affaldsregulativer overholdes.

Angående kadavere finder Lolland Kommune det for optimalt, at disse opbevares overdækket på fast plads og afhentes hurtigst muligt. Der stilles vilkår om dette samt om renholdelse af plads og overdækning.

Egenkontrol og dokumentation i forhold affald fremgår af kapitel 7.

Vilkår

- Store kadavere skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadavere skal opbevares i lukket container.
- Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

6.4 STØJ

Ansøgers oplysninger

Ejendommens støjklender er hovedsageligt kompressor, højtryksrenser, ventilationsanlæg, brug af traktor, læsning af dyr og transporter til og fra ejendommen med foder og gylle mv.

Ventilationsanlæg er stationære og kører altid. Alle andre støjklender er periodiske.

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde, der går ud over dagtimerne. Transporter til og fra ejendommen samt læsning af dyr foregår ligeledes primært i tidsrummet mellem kl. 7 og kl. 17.

Alle stationære støjklender er placeret inde i bygningerne, hvilket ifølge ansøgningen betyder, at der ikke er anlæg, der forårsager støjgener i naboskel.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler i forbindelse med levering af foder samt levering og afhentning af dyr. Herudover vil der være transporter ved udbringning af gylle.

Denne støj vil foregå i dagtimerne i tidsrummet kl. 7 – 18 og være en del af almindelig periodisk trafikstøj.

Det vurderes, at husdyrbruget jævnfør ovenstående har foretaget de nødvendige tiltag til at begrænse støjgener fra ejendommen. Vurderingen underbygges af den foretagende støjberegning. Den nye farestald bliver etableret med nye ventilatorer som har en lav støjbelastning. Det samme gælder foderanlægget. I det eksisterende staldanlæg foretages der ikke nogen ændringer, som vil ændre på støjniveauet i forhold til sidste meddelte godkendelse.

Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i skel til nabobeboelse udenfor ejendommens område i det åbne land må i intet punkt overstige:

Dag			
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)	Referencetid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)	Referencetid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A)	Referencetid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A)	Referencetid 8 timer
Aften			
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)	Referencetid 1 time
Nat			
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)	Referencetid ½ time

Tabel 6.4.1 Ansøgers tabel over maksimal støj – fra Miljøstyrelsens vejledning

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers redegørelse og vurdering.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at Miljøstyrelsens vejledning om støj fra landbrug til enhver tid skal overholdes. Desuden stilles der vilkår om, at evt. støjmåling skal ske efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Vilkår

- Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinier. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal - undtagen opfølgende målinger - maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

6.5 RYSTELSER

Ansøgers oplysninger

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997.

Anvendelse	Tidspunkt	Vægtet accelerationsniveau L _{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75
Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80

Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Tabel 6.5.1 Ansøgers tabel over maksimale rystelser fra Miljøstyrelsens orientering om det samme

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang, der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne, forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes, at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der stilles ingen vilkår i relation til rystelser, da der ikke forventes sådanne gener fra ejendommen.

6.6 TRANSPORT

Ansøgers oplysninger

Transport til og fra anlægget vil ske via Tjørnevangsvej. Transport igennem tæt bebyggelse forekommer sjældent.

Art	Antal transporter/år	Tidspunkt
Afhentning af små-	Ca. 52	6-18
Døde dyr	Ca. 52	6-18
Diverse (fragtmand, brændstof m.v.)	Ca. 12	6-18
Råvarer til foder	Ca. 52/104 ¹	Primært 6-18 men levering af korn kan forekomme hele døgnet i høstperioden
Gylle/dybstrøelse	Ca. 450/900 ¹	6-18

Tabel 6.6.1 Ansøgers oplysninger om transporter (1. etape 2)

På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på - og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter.

Gyllen transporteres med traktor og gyllevogn ud til udbringningsarealerne.

Det vurderes, at omfanget af transporter ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

Der stilles ingen vilkår.

6.7 ANDRE PÅVIRKNINGER

Ansøgers oplysninger

Støv

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggeligt management og hygiejne.

Der vil ikke være støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system.

I forbindelse med høst og indblæsning af korn i siloen, kan der forekomme støvgener. Pga. afstanden til nærmeste nabo vurderes det, at naboer ikke vil opleve gener i forbindelse med støv ved høst.

Lys

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da lyset kun vil være kortvarig tændt om natten i forbindelse med fodring.

Der er udendørsbelysning ved indgangen til stalden. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

På grund af ejendommens beliggenheden og brug af kunstigt lys vurderes det, at omkringboende og trafikanter ikke vil blive generet eller påvirket negativt af lys fra ejendommen.

Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af tidsur. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 6 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere. Mht. lys i staldene er det et todelt system, dvs. i dagtimerne reguleres lysstyrken efter dyrenes behov, og når der er medarbejdere i stalden, kan der tændes ekstra lys. Om natten er lyset slukket.

Det vurderes, at belysning vil kunne ses, men ikke være til væsentlig gene for omboende.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune vurderer, at der i ansøgt drift ikke vil opstå gener fra støv eller lys fra ejendommen til omgivelserne.

Der stilles ingen vilkår.

7. EGENKONTROL

I dette kapitel er krav om egenkontrol fra de foregående kapitler samlet.

Ansøgers oplysninger

På ejendommen påtænker ansøger følgende egenkontrol af produktionen:

Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.

Staldene, inkl. mekanisk udstyr, kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service.

Der er serviceaftale med leverandør af ventilationsanlæg.

Der føres logbog over gyllebeholdernes (uden teltoverdækning) flydelag og alle gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige 10-årige beholderkontrol.

Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.

Der tages i videst muligt omfang hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet.

Foder tilpasses dyrenes behov og sundhed.

Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.

Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Rengøring i og omkring bygningerne og silo, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcespild eller punktforurening.

Dokumentation

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er/bliver følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- Slagteriafregninger
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Beredskabsplan, indsendes når byggeansøgning er meddelt
- 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag
- Mini miljøledelse

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers oplysninger.

For overblikkets skyld har Lolland Kommune valgt at samle vilkår om egenkontrol i dette afsnit i stedet for under de enkelte afsnit, hvor egenkontrol er relevant – i de afsnit henvises i stedet for til dette afsnit.

En del egenkontroller, som har betydning for miljø og tilsyn med denne miljøgodkendelse er fortsat reguleret i gældende lovgivning og indgår derfor ikke i denne godkendelse.

Det anbefales dog, at f.eks. dokumentation for beholderkontroller og særskilt dokumentation i forhold til, at der er tale om et IED-husdyrbrug kan findes og ses sammen med nedenstående egenkontroller og dokumentation. Det drejer sig om:

- Miljøledelse med miljømål (opdateres årligt)
- Arbejdsbeskrivelse if. miljø (opdateres årligt)
- Plan kontrol/reparation/vedligeholdelse (logbog)
- Beredskabsplan (opdateres årligt+logbog)
- Foder (dokumentation if. foderenheder, kvælstof og fosfor)
- Energieffektiv belysning (dokumentation for udskiftninger)

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der på bruget allerede er meget stor opmærksomhed på de lovpligtige kontroller, samt de særlige krav til IE-husdyrbrug.

Vilkår

- Denne tilladelse skal være let tilgængelig på ejendommen som trykt eksemplar eller elektronisk.
- Nedenstående dokumentation og aflæsninger skal gemmes på bedriften i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndigheden, hvis denne ønsker det.

Miljøteknologi i stalde (afsnit 2.2)

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse, aflæsning og registrering af driftstimer.
- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.

Husdyrgødning produktion, opbevaring og håndtering (afsnit 2.3)

- Som dokumentation for at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den på ejendommen producerede gylle, skal der foreligge effektivitetskontrol eller andet til dokumentation af antal dyr på stald, samt aftaler om levering af gylle til andre ejendomme.
- Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation (afsnit 2.5)

- Som dokumentation for rengøring og vedligeholdelse samt service af ventilationsanlægget skal der føres logbog.

Vandforbrug (afsnit 2.8)

- Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af vandforbrug i staldanlæg.
- Er vandforbruget i en måned større end forventet, skal årsagen klarlægges og noteres i en logbog.

Energiforbrug (afsnit 2.9)

- Der skal på ejendommen ske månedlige aflæsninger af elforbrug i staldanlæg.

Skadedyr (afsnit 6.2)

- Som dokumentation for sikringsaftale til forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge en sikringsaftale.

Affald (afsnit 6.3)

- Som dokumentation for aflevering af affald skal der foreligge kvitteringer for aflevering af affald, miljøfarligt affald og kadaver.

8. KRAV I FORHOLD TIL IE-DIREKTIVET SAMT MILJØKONSEKVENSRAPPORT

I dette kapitel findes ansøgers oplysninger og Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering samt evt. vilkår i forhold til særlige krav til husdyrbrug omfattet af IE-direktivet⁵ jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bilag 1, pkt. C) og ansøgers miljøkonsekvensrapport (bilag 1, pkt. E).

8.1 FORANSTALTNINGER VED OPHØR

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt. 1 skal ansøger oplyse om påtænkte foranstaltninger ved husdyrbrugets ophør.

Ansøgers oplysninger

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholder vil ske i henhold til gældende regler.

Der er ikke truffet foranstaltninger for forebyggelse af forurening ved virksomhedens ophør, da virksomheden ikke forventes lukket. Desuden vil en evt. forurening kun kunne stamme fra håndtering af gylle. Eftersom dette er lagt i faste rammer, anses det ikke for hensigtsmæssigt at foretage yderlige.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Lolland Kommune stiller vilkår om, at rengøring, oprydning m.v. ved ophør af svineproduktionen på ejendommen.

Vilkår

- Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, almindeligt affald og miljøfarligt affald skal bortskaffes efter gældende regler, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealer.

8.2 FOREBYGGELSE AF - OG BEREDSKAB VED UHELD

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit E, pkt. c skal ansøger redegøre for, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

⁵ Husdyrbrug, der overskrider stipladsgrænserne i husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2.

Ansøgers oplysninger

Beredskabsplan

I forbindelse med byggetilladelsen udarbejdes en beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer.

Ved at følge de retningslinjer der er anført i beredskabsplanen forventes skadevirkninger ved evt. uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, op-pumpning m.v.

Ejer og andre med fast adgang til bedriften er/bliver vejledt i beredskabsplanen, hvilken får en fast plads på staldkontoret. Beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer.

Redegørelse for uheld

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

Uheld med gylle

I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet, i dette tilfælde vil gylle løbe mod det laveste områder omkring tankene. Herfra kan det suges op og fjernes. Maskinstation vil blive kontaktet, og der kan dæmmes op med jord eller lignende.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 5/10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Døde dyr

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet. DAKA (el. lign) tilkaldes efter behov. Derved undgås uhygiejniske forhold og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve, hunde og vilde katte ikke komme til de døde dyr.

Strømsvigt

Ved længerevarende strømsvigt vil energiforsyningsselskabet blive kontaktet. Der er nødopluk i staldene, og alarmer der straks påkalder en medarbejder.

Brand

Ved brand tilkaldes brandvæsnet.

Der er opsat pulverslukkere strategiske steder på ejendommen, og desuden er der opsat røgdetektorer på loftet, der giver alarm til staldens øvrige alarmsystem. Der iværksættes slukningsarbejde i det omfang det er forsvarligt. Dyr forsøges reddet ud.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Da der er tale om et brug omfattet af IE-direktivet, er det et krav, at der skal foreligge en beredskabsplan for bedriften, samt at denne skal holdes opdateret.

Beredskabsplanen skal foreligge på ejendommen og ses i forbindelse med miljøtilsyn. Der er allerede en beredskabsplan for nudriften. En beredskabsplan for den ved denne godkendelse godkendte drift, skal fremsendes til Lolland Kommune, inden de nye stalde tages i brug.

Der stilles vilkår om tilgængelighed af planen, samt at de ansatte skal være bekendt med planen.

Vilkår

- Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af en beredskabsplan på bedriften.
- Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

8.3 VALG AF BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt. 2 skal ansøger redegøre og dokumentere for valg af bedst tilgængelig teknik på husdyrbruget – evt. henvisning til tidligere afsnit om det samme.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Der stilles ingen vilkår.

8.4 ALTERNATIVER TIL TEKNOLOGI, TEKNIK OG FORANSTALTNINGER

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit C, pkt. 3 skal ansøger fremlægge et ikke-teknisk resumé af de undersøgte væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger evt. henvisning til miljøkonsekvensrapport.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse.

Der stilles ingen vilkår.

8.5 BESKRIVELSE AF DET ANSØGTE OG IKKE TEKNISK RESUME

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit D skal miljøkonsekvensrapporten indeholde en beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om placering/udformning/dimensioner, det ansøges kumulative indvirkning på miljøet, foranstaltninger mod forurening, alternative løsninger samt et ikke-teknisk resume.

Ansøgers oplysninger

Der henvises til ansøgers miljøkonsekvensrapport i bilag 1, hvor der er redegjort for dette.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers redegørelse.

Der henvises ellers til en nærmere vurdering af de enkelte forhold i de foregående kapitler og afsnit i denne miljøgodkendelse.

Yderlige oplysninger fremgår af miljøkonsekvensrapporten – se bilag 1.

Der stilles ingen vilkår.

8.7 UDARBEJDELSE AF MILJØKONSEKVENSRAPPORTEN

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, afsnit E, pkt. 3 skal det foreligge ”oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten”

Ansøgers oplysninger

Miljøfaglig chef Nina Gamby

Gråkjær A/S, Fabersvej 15, 7500 Holstebro. Tlf: 96 13 55 55

Mail: ng@graakjaer.dk. Mobil: 24 85 73 56

CVR nr. 39601966

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ovenstående eller til den samlede udarbejdede rapport.

9. BILAG

Bilag 1: Ansøgers bilag

Bilag 2: Beregning af produktionsareal

BILAG 1 ANSØGERS BILAG

Soproduktion med smågrise, IE-husdyrbrug

Torben Jørgensen
Tjørnevangsvej 5
4912 Harpelunde

Mail: ng@graakiaer.dk. Mobil: 24 85 73 56

INDHOLD

1.1	Oplysninger m.v. til miljøkonsekvensrapport	4
1.1.1	oplysninger om IE-Husdyrbruget	5
1.2	Ikke teknisk resumé	6
1.3	Oplysninger om ansøger og Ejerforhold	8
1.3.1	Andre husdyrbrug	8
1.3.2	erhvervsmæssigt nødvendigt	9
1.4	Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	11
1.4.1	Indretning, drift og produktionsareal	11
1.5	Lokalisering og beliggenhed	19
1.5.1	Faste afstandskrav	19
1.5.2	Kort over Fredninger og beskyttelseslinjer	22
1.6	Foranstaltninger til begrænsning af det ansøgte virkning på miljøet	23
1.6.1	Ammoniakemission	23
1.6.2	Ammoniakdeposition til naturområder	25
1.6.3	Kategori 1-natur	26
1.6.4	Naturområder beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven og sårbare arter, herunder Bilag IV-arter	32
1.6.5	Lugtgeneafstande og lugtemission	34
1.7	Øvrige emissioner og genebegrænsende foranstaltninger	38
1.7.1	Støj	38
1.7.1	Rystelser	39
1.7.2	Lys i staldene og udendørslys	40
1.7.3	Fluer og skadedyr	41
1.7.4	Støv fra stalde og foder	41
1.7.5	Rengøring	41
1.7.6	Spildevand og vandforbrug	41
1.7.7	Energiforbrug og ventilation	42
1.7.8	opbevaringskapacitet og gyllehåndtering	42
1.7.9	Affald og kemikalier	42
1.7.10	transporter til og fra ejendommen	43
1.8	Egenkontrol og dokumentation	44
1.8.1	Dokumentation:	45
1.9	BAT-emissionsniveau, Ammoniak	46
1.9.1	Teknologier og til- og fravalg af teknologi	47
1.9.2	BAT daglig drift	48
1.9.3	BAT Fodring	48

1.9.4	BAT Opbevaring af husdyrgødning	48
1.9.5	Management	50
1.9.6	Beredskabsplan	50
1.9.7	Redegørelse for uheld.....	50
1.9.8	Uheld med gylle	51
1.9.9	Døde dyr	51
1.9.10	Strømsvigt.....	51
1.9.11	Brand	51
1.10	Husdyrbrugets ophør	52
1.11	alternative løsninger og 0-alternativ	52
1.12	Generelle virkninger.....	53
1.12.1	Grænseoverskridende virkninger på Miljøet	53
1.12.2	Befolkningen og menneskers sundhed.....	53
1.12.3	Biologisk mangfoldighed i forhold til kategori 1– og 2-natur samt bilag IV-arter 53	
1.12.4	Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.....	53
1.12.5	Materielle goder, kulturarv og landskabet.....	53
1.12.6	Miljøledelse	54

1.1 OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Nedenstående er uddrag fra Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, bilag 1 pkt. E:

Miljøkonsekvensrapporten skal udover eller med udgangspunkt i oplysningerne i pkt. B mindst omfatte følgende oplysninger:

- 1) *En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om*
 - a) *det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,*
 - b) *det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,*
 - c) *det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, og*
 - d) *den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.*
 - e) *alle yderligere oplysninger omhandlet i bilagets pkt. F nedenfor, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for det ansøgte og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.*
- 2) *Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.*
- 3) *Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.*

Ud over ovenstående oplysninger i miljøkonsekvensrapporten er medtaget relevante oplysninger i henhold til bekendtgørelsens bilag 1 punkt F.

Det er ansøgers vurdering, at denne rapport indeholder alle oplysninger, som bør indeholdes i en miljøkonsekvensrapport.

De indsatte luftfoto m.v. kommer fra www.husdyrgodkendelse.dk eller www.danmarksarealinformation.dk

1.1.1 OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

I forbindelse med implementering af EU-direktivet om industrielle emissioner, skal driftsherren informere kommunen om manglende overholdelse af vilkår samt at driftsherren ved ophør som IE-husdyrbrug skal give kommunen besked om og komme med en redegørelse i forhold til Jordforureningsloven. Ved godkendelse af husdyrbruget med overholdelse af beskyttelsesniveauerne, vurderer ansøger at gældende EU-lovgivning er implementeret.

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører, at et IE-brug skal opfylde betingelser for miljøledelse fra det tidspunkt, hvor der meddeles godkendelse efter §16a stk. 2.

Miljøledelsen skal omfatte:

- en formuleret miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- fastsætte miljømål,
- udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- minimum 1 gang årligt evaluerer miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner
- minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Ansøger er gjort opmærksom på at dette er gældende lovgivning.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Der søges om en miljøgodkendelse efter Husdyrbruglovens §16a stk.2 -1.

Ejendommen beliggende på Tjørnevangsvej 5, er en soejendom. Der er tidligere meddelt miljøgodkendelse efter den nye Husdyrlov, der trådte i kraft august 2017. den tidligere miljøgodkendelse er opdelt i to etaper. Der ansøges nu om seks klimacontainer, og det tidligere projekt bibeholdes. Dog bliver smågrisestalden i etape 2,1 reduceret fra 1500 m2 produktionsareal til 800 m2 produktionsareal.

Ammoniak og lugt

Der etableres gyllekøling i anlægget til overholdelse af BAT og lugt. Derudover er der valgt delvist spaltegulv med lav ammoniakafdampning og overdækning af nye gyllebeholdere.

Afstand til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der er ca. 541 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt. Der er ca. 1.494 m til Sandby som er byzone. Til samlet bebyggelse er der ca. 1.147 meter.

Støj, støv og transport

Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige støjgener i forbindelse med udvidelsen, da der er langt til naboer. Af støjkilder er der primært tale om ventilationsanlægget på staldene samt transporter, idet øvrig foderhåndtering sker indendørs. Moderne ventilationsanlæg er meget støjsvage, og der forventes ikke væsentlige gener for de omboende i lighed med i dag.

Transport til og fra anlægget vil ske via eksisterende vej. Transport igennem tæt bebyggelse er minimal. Transporter foregår primært inden for normal arbejdstid, dog kan der i høstperioden være transporter hele døgnet.

I forbindelse med indblæsning af korn i siloer, vil der i en kort periode omkring høst være støv herfra. Resten af tiden foregår korn/foder håndteringen indendørs i lukkede rørsystemer.

Konklusion

Alt i alt vurderes det, at det ansøgte projekt ikke at give anledning til væsentlige gener for de omboende eller den omkringliggende natur.

Alle lovgivningens miljøkrav vedrørende ammoniak og lugt samt anvendelse af BAT (Bedst Tilgængelige Teknik) er overholdt i projektet via de forskellige miljømæssige tiltag.

Nærværende tekstbilag er beskrevet med udgangspunkt i de oplysningskrav der fremgår af bilag 1 i *Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug*. Ønskes der yderligere oplysninger kan de indhentes ved sagsbehandlingen af sagen.

Ændringer i produktionsomfang, stalde og husdyrgødningslagre

Etablering af farestalder, drægtighedsstalder, løbestalde og smågrisestalde, fire nye gyllebeholdere og seks klimacontainer.

Beliggenhed

Anlægget er placeret i landzone i forholdsvist fladt terræn. Ejendommen er ikke berørt af bygge-eller beskyttelseslinjer, dog er en del af anlægget beliggende indenfor skovbyggelinjen.

Afstand til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Produktionens påvirkning af omgivelserne

Lugtemission

Lugtgenerne fra udvidelsen af husdyrbruget forventes ikke at genere omkringboende, da lugtgeneafstande overholdes. Beregningerne fremgår af Husdyrgodkendelse.dk.

Samlet ammoniakemission, BAT emissionsniveau og ammoniakdeposition på naturområder

Den samlede ammoniakemission er på i alt 14.021,6 kg N, BAT emissionsniveauet er opfyldt.

Alle afskæringskriterier til kategori 1, 2 og 3 natur er overholdt.

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug, indenfor en afstand af 1 km fra anlægget.

Der er en §3 mose øst for anlægget, der har en merbelastning på under 1 kg N pr. ha.

Anvendelse af Bedst Anvendelig Teknik

Der er anvendt BAT indenfor følgende områder: Energi, vand, management, foder, staldindretning og opbevaring af husdyrgødning, miljøteknologi.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Alternative løsninger har været diskuteret, men det vurderes, at det ansøgte projekt tager hensyn til naboer og omgivende natur og miljø og opfylder kravene til en effektiv husdyrproduktion. Det er vægtet højt, at det nye staldanlæg etableres i tilknytning til eksisterende staldanlæg, så man beholder logistikken i anlægget. Derudover er det vigtigt, at det eksisterende foder – og gyllesystem kan bruges, og de nye stald kobles på det eksisterende system.

Det er vigtigt, at de højdrægtige søer ikke transporteres over for lange afstande. Derudover er det også vigtigt, at anlægget forbliver et samlet anlæg, så medarbejderne kan bevare overblikket over dyrene, når de skal tilses dagligt. Derudover er det vigtigt at placering af klimacontainerne placeres i tilknytning til farestalden, da de smågrise der er for små til at fravænne skal over i klimacontainer, så de kan få varme og foder, så de kommer til at vokse, inden de skal over i smågrisestalden.

0-alternativet beskriver forholdene, hvis miljøgodkendelsen ikke meddeles. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et økonomisk synspunkt vil dette være uhensigtsmæssigt. Ud fra et miljømæssigt synspunkt vil det ikke være optimalt, da produktionsanlægget ikke vil blive reguleret efter de nyeste miljøregler.

Samtidig vil det betyde, at den nødvendige udvikling og effektivisering ikke sker på ejendommen, og reelt set vil en bæredygtig landbrugsproduktion afvikles indenfor en overskuelig årrække.

1.3 OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1. Husdyrbruget

CVR-nummer for husdyrbruget

20396601

Husdyrbrugets ejendomsnummer *

3600018083

Navn på husdyrbruget *

Tjørnevang

Beliggenhedsadresse *

Tjørnevangsvej 5

Postnummer *

4912

By *

Harpelunde

Kommunenavn: Lolland

Matrikel: 13b - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 4a - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 4c - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 5a - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 5c - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 7a - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 9a - Harpelunde By, Sandby

Matrikel: 9v - Harpelunde By, Sandby

2. Ansøger

Ansøgersnavn *

Torben Jørgensen

Ansøgeradresse *

Tjørnevangsvej 5

Postnummer *

4912

By *

Harpelunde

Telefonnummer *

40551271

E-mailadresse (En valid email er påkrævet for ansøger og/eller repræsentant)

tjoernevang@private.dk

☐ Ovenstående e-mailadresse skal modtage meddelelser om statusændringer vedrørende

4. Repræsentant (konsulent)

CVR-nummer for repræsentant (konsulent)

39601966

Virksomhedsnavn

Gråkjær Landbrug A/S

Virksomhedsadresse

Fabersvej 15

Postnummer

7500

By

Holstebro

Navn på repræsentant (konsulent)

Nina Gamby Gråkjær Miljøcenter

Telefonnummer

24857356

E-mailadresse (En valid email er påkrævet for ansøger og/eller repræsentant)

ng@graakjaer.dk

1.3.1 ANDRE HUSDYRBRUG

Husdyrbruget er ikke teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Udover Tjørnevangsvej 5 ejes Pilevej 25. Det er på denne ejendom smågrisene bliver kørt hen efter fravænning på Tjørnevangsvej 5. De to ejendomme er ikke forureningsmæssigt uafhængige af hinanden grundet den store afstand mellem hinanden.

I Husdyrgodkendelse.dk. er indsat den nærmeste landbrugsejendom med dyrehold. Tjørnevangsvej 5 er ikke forureningsmæssigt forbundet med en anden landbrugsejendom.

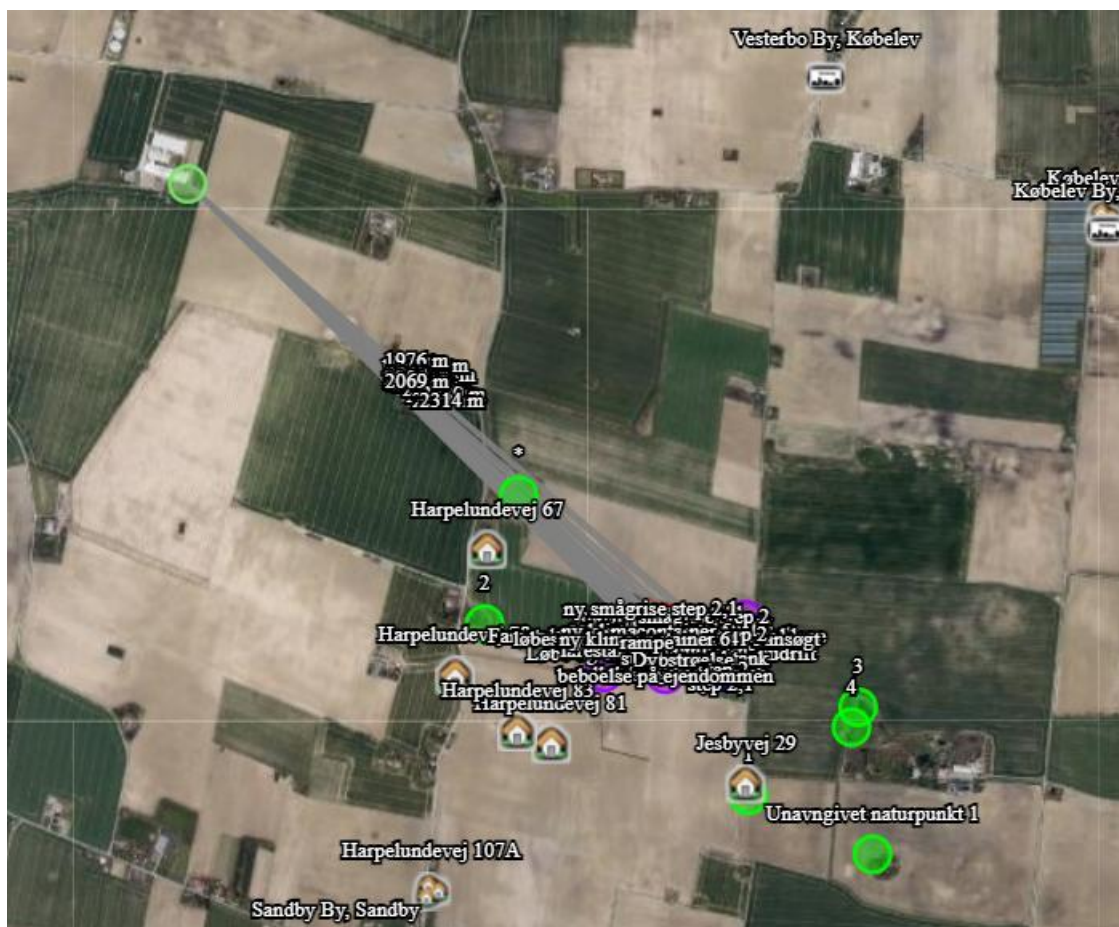
Nedenfor se skærmpoint fra Husdyrgodkendelse.dk, hvor det nærmeste husdyrbrug til Tjørnevangsvej 5 er angivet. De to husdyrbrug er ikke forureningsmæssigt forbundet.

Forureningsmæssigt forbundet

50 pct. af den ukorrigerede geneafstand for lugt til enkelt bolig er beregnet til 313 m (model: NY).

Et husdyrbrug er forureningsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, hvis afstanden mellem husdyrbrugene er mere end 100 m, og afstanden mellem husdyrbrugene er ligmed eller kortere end 50 pct. af den ukorrigerede geneafstand for lugt til enkelt bolig. Minimumsafstanden for forureningsmæssigt forbundet er derfor 313 m.

andet husdyrbrug - Andet husdyrbrug					
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]	Forureningsmæssigt forbundet	Undtaget af beregning
Staldbygning	ny smågrise step 2,1	1976	313	Nej	☐

1.3.2 ERHVERVSMÆSSIGT NØDVENIGT

Det er erhvervsmæssigt nødvendigt at ansøge om denne godkendelse, eftersom der ønskes at optimere soholdet på ejendommen i stalde, der lever op de nyeste miljøkrav. Derudover er det nødvendigt med klimacontainer til de mindste grise, så de får en god start. I klimacontainer tilsættes der ekstra varme og de får foder til de mindste, så de kan klare sig senere i en smågrisehold. Klimacontainer erstatter nogle af stierne, hvor man ellers ville lave ammesøer. Det er valgt at bygge traditionelle farestier, som der er i resten af staldanlægget. Det vil

ikke være optimalt at etablere farestier til løsgående søer, når resten er de traditionelle farestier. Derfor skal ansøgningen ind inden d. 1/1-2025 i henhold til den nye Bekendtgørelse.

Ved at etablere en nye sostalde vil der være en produktionsenhed, som er fremtidssikret miljø- og velfærdsmæssigt. De nye stalde bliver etableret med nyeste miljøteknologi i staldanlægget og med et lavt CO2 aftryk.

Der er ikke særlige landskabelige interesser i området. Anlægget er beliggende i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Landskabet er åbent med læhegn langs markerne. Der er ikke registreret beskyttede diger eller fortidsminder i nærheden af ejendommen.

Ejendommen ligger i et område, som ikke er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer. Der er ikke udpeget skovrejsningsområde, værdifuldt eller uforstyrret landskab, særlig natur, eller omfattet af geologiske, økologiske, eller kulturhistoriske udpegninger.

Der er omkring 2 ha i det eksisterende og nye byggefelt, og dermed er der taget hensyn til de nye bygningers indpasning i landskabet. Der er valgt de samme farver og materialer som de eksisterende stalde, så hele anlægget ses som en samlet produktionsenhed.

Det forventes, at der holdes den samme højde på den nye stald som på de eksisterende stalde, så det igen ligner en samlet enhed. Derudover bliver den nye stald bygget mellem to eksisterende bygninger, så udefra il man ikke kunne se den nye stald.

Det vurderes, at ejendommen ikke vil påvirke det omkringliggende landskab.

Det er vurderet, at det er erhvervsmæssigt nødvendigt at ansøge om at få produktionen optimeret efter de nyeste miljøregler og efter de nyeste velfærdskrav.

Derudover er der foretaget en samlet vurdering af de landskabelige og driftsmæssige årsager. Det vurderes, at produktionen og staldanlægget er foreneligt med områdets sårbarhed og kvalitet i forhold til de landskabelige værdier.

1.4 OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1.4.1 INDRETNING, DRIFT OG PRODUKTIONSAREAL

Der er samlet set et produktionsareal på 11.477 m² i etape 1 og 16.477 m² i etape 2.

Fordelingen af produktionsarealer, staldsystemer og dyretype er som følger:

Etape 1:

2. Overblik over stalde og produktioner

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Løbe og drægtighedsstald, nudrift	1638	Blandet ventilation	6 m	(#746193) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#746194) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmladen	719	Blandet ventilation	6 m	(#746197) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#746200) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
nyarestald	1952	Mekanisk ventilation	6 m	(#746203) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1500
ny drægtighedsstald	3764	Mekanisk ventilation	6 m	(#746205) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	3000
ny smågrisestald	3060	Mekanisk ventilation	6 m	(#746207) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2660
Ny klimacontainer	80	Blandet ventilation	3 m	(#746217) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer_2	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746218) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_3	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746219) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_4	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746220) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 5	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746221) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 6	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#746222) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Sum						11082

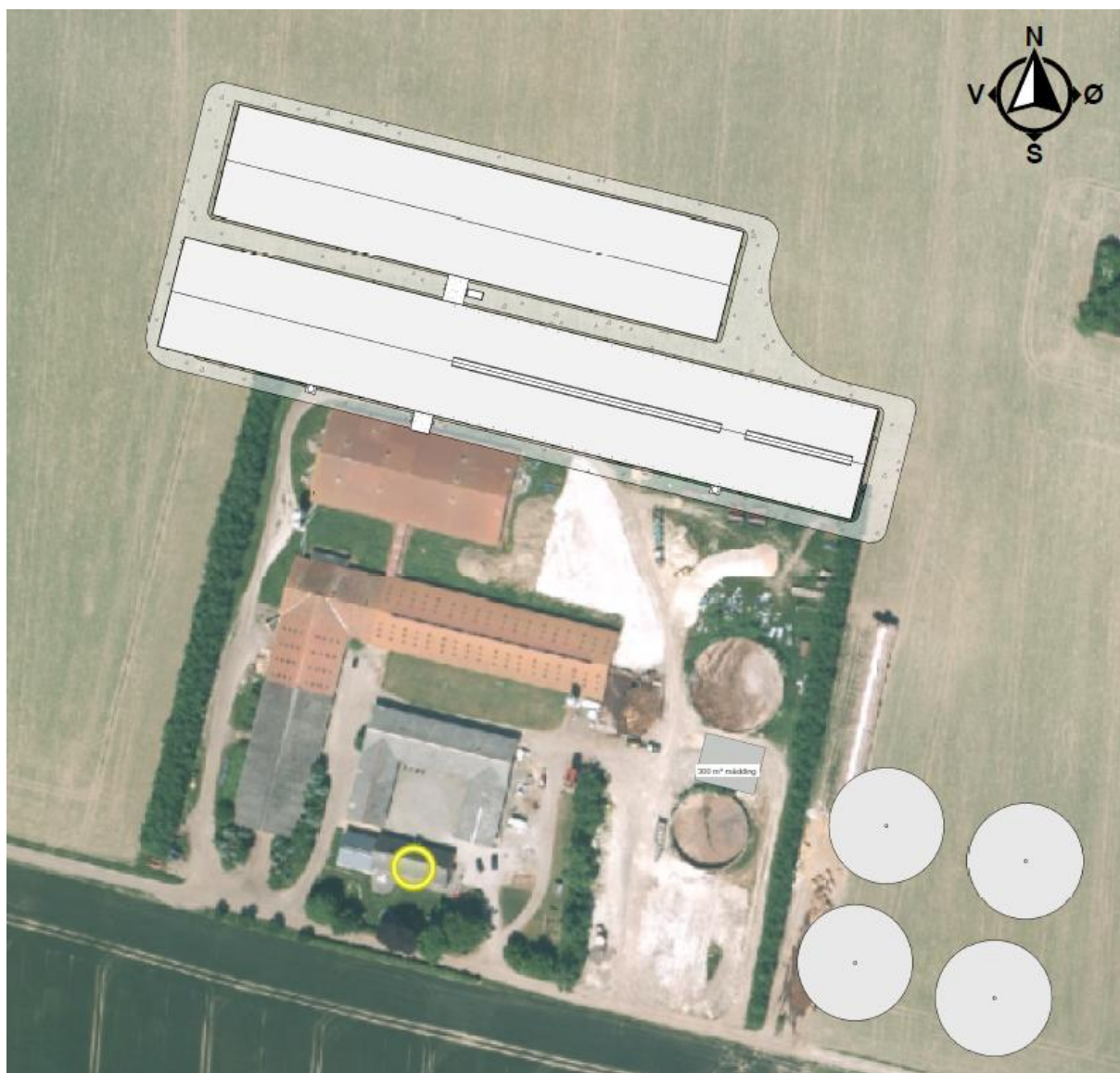
Etape 2:

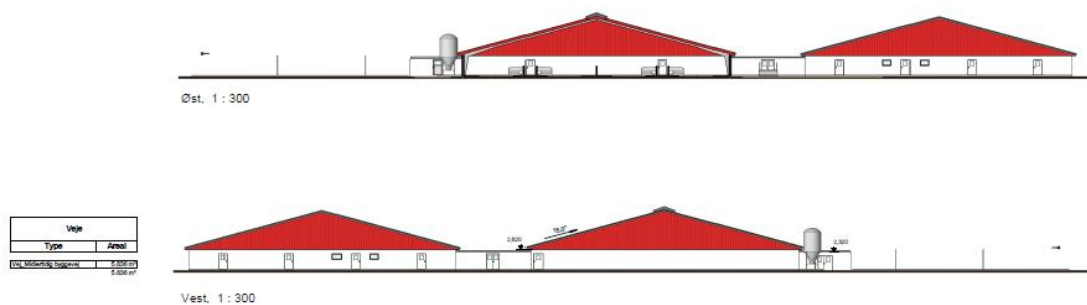
2. Overblik over stalde og produktioner

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
drægtighedsstald, nudrift	1633	Blandet ventilation	6 m	(#612258) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#612259) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmladen	719	Blandet ventilation	6 m	(#612262) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#612265) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
ny farestald	1952	Mekanisk ventilation	6 m	(#612268) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1500
ny drægtighedsstald	3764	Mekanisk ventilation	6 m	(#612269) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	3000
ny smågrisestald	3060	Mekanisk ventilation	6 m	(#612270) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2660
Farestald step 2	1578	Blandet ventilation	6 m	(#612271) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	1300
ny dræg step 2	1696	Blandet ventilation	6 m	(#612272) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1400

ny smågrise step 2	1620	Blandet ventilation	6 m	(#612273) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	1500
ny smågrise step 2,1	1620	Blandet ventilation	6 m	(#612274) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	800
Ny klimacontainer	80	Blandet ventilation	3 m	(#612294) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer_2	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612295) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_3	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612296) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Ny klimacontainer_4	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#612297) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 5	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#710230) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
ny klimacontainer 6	80	Mekanisk ventilation	3 m	(#710229) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	80
Sum						16477
Nudrift						
drægtighedsstald, nudrift	1633	Blandet ventilation	6 m	(#612256) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#612261) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmheden	719	Blandet ventilation	6 m	(#612263) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#612266) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
Sum						3442
8 års drift						
drægtighedsstald, nudrift	1633	Blandet ventilation	6 m	(#612257) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	0	1561
Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene	959	Blandet ventilation	6 m	(#612260) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	720
farestald v. halmheden	719	Blandet ventilation	6 m	(#612264) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	480
løbestald nudrift - beholdes i ansøgt	1033	Blandet ventilation	6 m	(#612267) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	681
Sum						3442

ny smågrise step 2,1
 ny smågrisestald
 ny smågrise step 2
 Farestald step 2
 ny farestald
 ny drægtighedsstald
 ny klimacontainer 52
 Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene
 ny klimacontainer 634 - beholdes i ansøgt
 rampe
 ny dræg step 2
 farestald v. halmladen
 Løbe og drægtighedsstald, nudrift
 Dybstrøelsemmel tank
 ny
 step 2
 lille gammel tank
 beboelse på ejendommen
 ny1
 step 2,1

De nye farestalde, drægtighedsstalde, løbestalde og smågrisestalde er indrettet med delvis fast gulv. Der etableres gyllekøling i nogle af staldene, hvilket fremgår af nedenstående oversigt.

Produktioner med miljøteknologi					
Staldnavn	Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift					
ny farestald	(#612268) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny drægtighedsstald	(#612269) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	21	20
ny smågrisestald	(#612270) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
Farestald step 2	(#612271) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny dræg step 2	(#612272) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny smågrise step 2	(#612273) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
ny smågrise step 2,1	(#612274) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20

Staldene er ca. 8 m høje og med en taghældning på ca. 15 grader. De eks. stalde er opført i grå betonelementer og med fibercementtag i rød. Der er ikke taget stilling til hvad de nye bygninger opføres i. Der er vedhæftet tegninger over det eks. staldanlæg, dog er der ikke tegning over farestalden ved halmladen, men den er indrettet nøjagtig som den anden eks. farestald men 5 gange af 0,8 m bred, så ud fra dette er produktionsarealet beregnet. Der er vedhæftet beregning af de eks. produktionsarealerne.

Nedenfor er vist forslag til farver på bygninger.

Der er afløb fra alle stalde til gyllebeholderen.

Ventilationsanlægget er undertryksventilation der styre temperaturen, så der er optimale forhold for svinene i stalden.

Ventilationsafkastene bliver vasket og eftersat hver gang staldene vaskes.

Ventilationen er fuldautomatisk temperaturstyret, hvilket sikrer, at ventilationen kører optimalt med hensyn til ønsket temperatur i staldene og minimum elforbrug.

Ventilationsanlægget serviceres løbende.

Der etableres fire nye gyllebeholdere på ejendommen. De to eksisterende gyllebeholder bibeholdes. Derudover er der også opbevaring til dybstrøelse fra den eksisterende drægtigheds-/løbestald. De nye gyllebeholdere etableres med overdækning, højden på beholderne inkl. overdækning vil ikke overstige de 12,5 m.

Der etableres fast overdækning på de nye gyllebeholdere i form af teltdug, hvilket reducerer ammoniakfordampningen og den samlede lugtpåvirkning fra ejendommen.

Foderopbevaring og anlæg.

Eksisterende foderanlæg bibeholdes.

Foderplaner laves i samarbejde med en rådgiver fra foderstof, Svinerådgiver el lign. med henblik på at opnå den mest optimale fodring af svinene mht. trivsel, sundhed, vækst, foderomkostninger, brug af færrest mulige resurser osv.

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres, og dermed vil der være en lavere N-udledning. Reduktion af protein i foderet sker primært ved løbende forbedring af foderkvaliteten og ved genetiske forbedringer af svinets fodereffektivitet.

Fosforindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når fosforindholdet reduceres, vil mængden af overskudsfosfor i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere P-udledning.

Rengøring

Al rengøringsvand ledes til gyllebeholder og udbringes med husdyrgødningen.

Det vurderes, at anlæg og opbevaringsanlæg lever op til de gældende miljøregler, og er indrettet og drives hensigtsmæssigt i forhold til miljø og omgivelser med de stillede vilkår.

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaskes med højtryksrensere. Der bruges koldt vand. Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring.

Staldene rengøres efter hvert hold svin, hvilket vil sige 4-5 gange årligt

1.5 LOKALISERING OG BELIGGENHED

Anlægget er placeret i landzone i forholdsvist fladt terræn.

Området ligger i Særligt værdifuldt landbrugsområde (SVL-område). I disse områder vil kommunen i særlig grad varetage de landbrugsmæssige interesser ved planlægning og enkelt-sagsbehandling. Landbrugsjorden er i store områder noget af landets bedste, og indledningsvist skal det understreges, at store dele af kommunens areal kan anvendes til jordbrug, landbrug og skovbrug.

Nye driftsbygninger skal som hovedregel opføres i tilknytning til eksisterende bygninger på en landbrugsejendom. Når en driftsbygning af forskellige årsager ikke kan placeres i direkte tilknytning til ejendommen, kan der findes en fritliggende placering.

Kort med placering af stalde: etape 1 og etape 2

Det vurderes, at det planlagte byggeri etableres så det ikke har negativ påvirkning på det omkringliggende landskab.

1.5.1 FASTE AFSTANDSKRAV

	<i>Afstand fra an- lægget</i>	<i>Lovkrav (mini- mum)</i>
--	---------------------------------------	------------------------------------

Ikke-almene vandforsyningsanlæg	>25 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg,	>50 m	50 m
Vandløb/dræn/søer, sø mod nordøst	>15 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	>15 m	15 m
Levnedsvirksomhed	>25 m	25 m
Beboelse på samme ejendom	>15 m	15 m
Naboskel	>30 m	30 m
Matrikelskel	>30 m	
Nabobeboelse	>50 m	50 m
Byzone	>50 m	50 m

Nedenfor er de faktiske afstande målt i Husdyrgodkendelse.dk. Alle afstandskrav er overholdt. Den nye smågrisestald etableres tæt på skel mod nord, men det er Torben der ejer den tilstødende mark, så der kan meddeles dispensation til afstandskrav til skel.

Afstande angivet

vandløb/sø - Vandløb og søer over 100 kvm

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	168
Staldbygning	farestald v. halmladen	157
Gødningslager	Dybstrøelse	251

naboskel - Naboskel

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	342
Staldbygning	ny dræg step 2	131
Gødningslager	step 2	131

boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	318
Staldbygning	ny dræg step 2	105
Gødningslager	step 2	150

vej - Offentlig vej og privat fællesvej

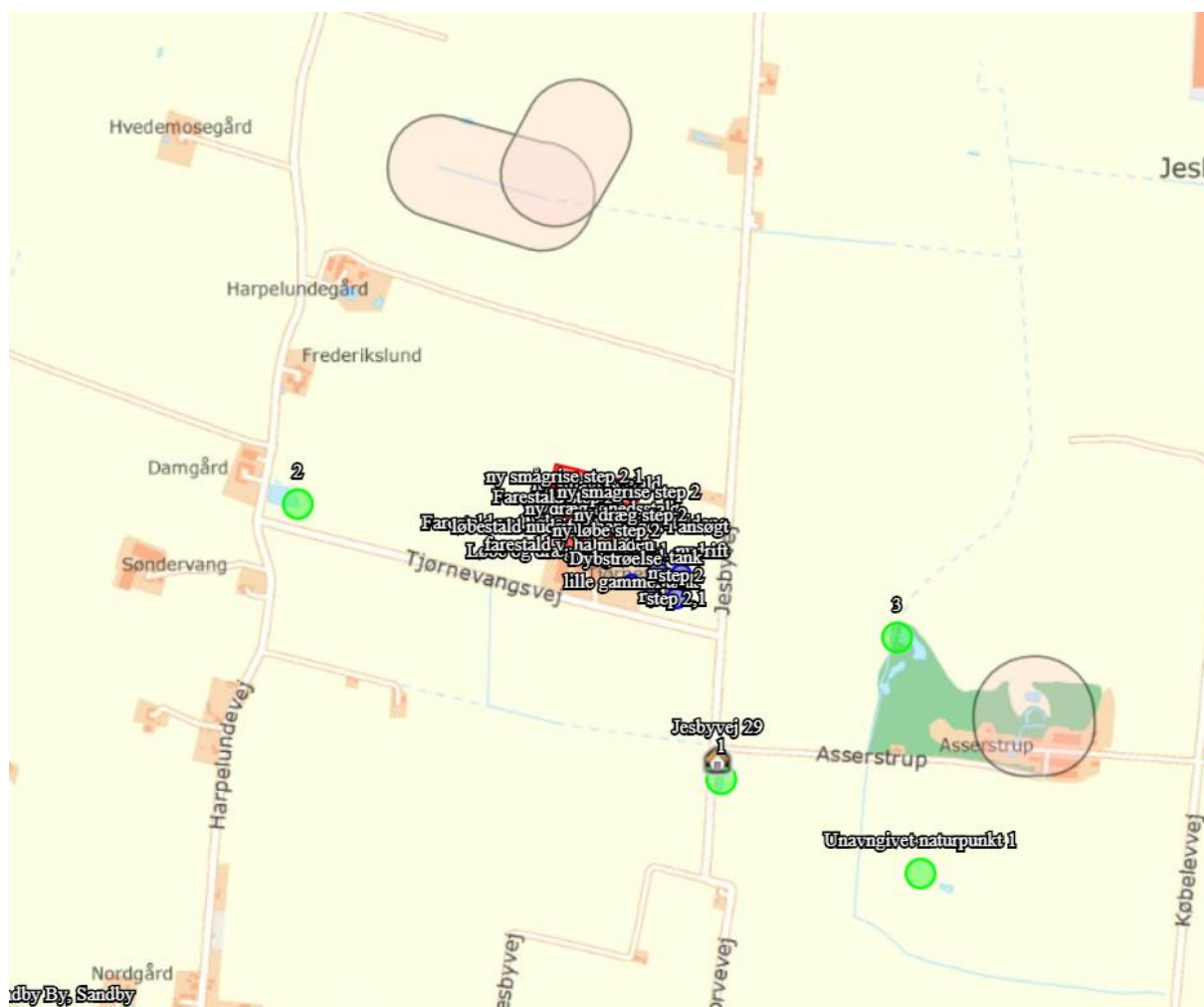
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	325
Staldbygning	ny dræg step 2	121
Gødningslager	step 2	95

beboelse på ejendommen - Beboelse på samme ejendom

Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	rampe	119
Staldbygning	Løbe og drægtighedsstald, nudrift	61
Gødningslager	Dybstrøelse	70

1.5.2 KORT OVER FREDNINGER OG BESKYTTESLINJER

Der er ingen fredninger eller beskyttelseslinjer, der påvirkes af projektet, hvilket fremgår af nedenstående billede.

- Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Eftersom ejendommen er placeret udenfor beskyttelseslinjer og fredninger, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke påvirker området i negativ retning.

1.6 FORANSTALTNINGER TIL BEGRÆNSNING AF DET ANSØGTES VIRKING PÅ MILJØET

1.6.1 AMMONIAKEMISSION

Emissionen af ammoniak er beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk:

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	12485,9	1535,7	14021,6
Nudrift	3862,7	486,0	4348,7
8 års-drift	3862,7	486,0	4348,7

Der etableres gyllekøling i anlægget til overholdes af ammoniak og lugt. På oversigten er angivet hvilke stalde, der etableres gyllekøling i. Det første tal er ammoniakreduktionsprocenten og det andet tal er lugtreduktionsprocenten.

Produktioner med miljøteknologi					
Staldnavn	Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift					
ny farestald	(#612268) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny drægtighedsstald	(#612269) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	21	20
ny smågrisestald	(#612270) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
Farestald step 2	(#612271) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny dræg step 2	(#612272) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20
ny smågrise step 2	(#612273) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	0	0
ny smågrise step 2,1	(#612274) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	gyllekøling	8760	20	20

Nedenfor er givet gyllekølingsberegningen.

Oversigt over miljø krav.

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens

Teknologiliste 05.02.2018 omkring køling af gylle i svinestalde. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.

Etablering af gyllekøling med træk og slip i alt.	3.744 m ²
Etablering af gyllekøling med linespil i alt.	0 m ²

Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip) ud fra beregnet varmebehov.	16,3 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil) ud fra beregnet varmebehov.	0,0 %

Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet og eventuelt med frikøling samt heatdump af varme for at opnå den forventede reduktion i ammoniakfordampningen samt sænkning af lugtemission.

Gennemsnitlig køleeffekt i gyllekummen med miljø kit. (Ammoniak reduktion)	29,8 W/m ²
Laveste køling på døgnbasis set over året. (Lugt reduktion).	25,9 W/m ²
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (træk og slip).	21,8 %
Forventet reduktion i ammoniakfordampningen (linespil).	0,0 %
Gennemsnitlig forventet reduktion i ammoniakfordampningen.	21,8 %
Forventet lugtreduktion med miljøkit installeret. Bemærk kun staldafsnit med træk og slip.	20,0 %

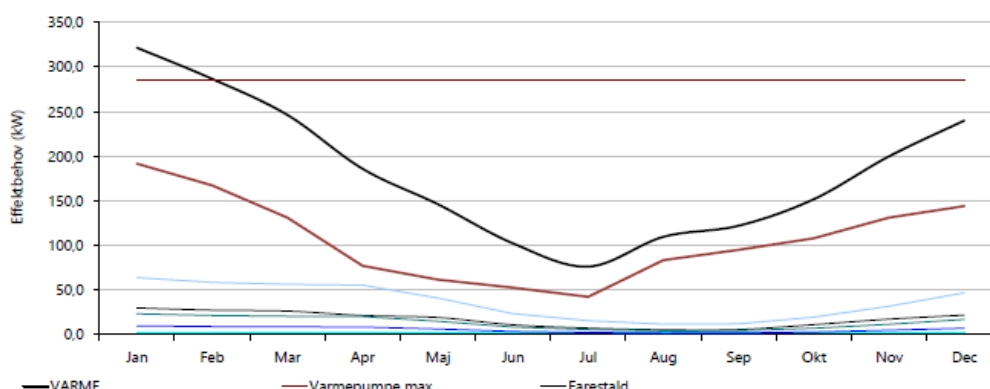
Energifordeling.

		Effektbehov	Energibehov
Smågrisestald, delvist spaltegulv	-	191,7 kW.	380.000 kWh.
Farestald	300 Eksisterende	30,0 kW.	157.680 kWh.
Farestald	640 Nye	64,0 kW.	336.384 kWh.
Mandskabsrum	-	2,5 kW.	7.194 kWh.
Stuehus	-	23,5 kW.	67.511 kWh.
Værksted	-	10,0 kW.	28.777 kWh.
Samlet behov.	-	321,7 kW.	977.546 kWh.

Det samlede energibehov svarer til følgende.

115.005 ltr. Olie.

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er udført på baggrund af oplysninger fra kunden og erfaringstal fra Klimadan.

1.6.2 AMMONIAKDEPOSITION TIL NATUROMRÅDER

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme overfor luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrudvidelse vil der normalt ske en øget fordampning af ammoniak fra stald og lager. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden, og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder. Dermed kan der være risiko for negativ påvirkning af væsentlige naturværdier.

Der kan endvidere foreligge arealfredninger i eller nær ved den ansøgte anlæg, hvor det skal vurderes, om fredningsbestemmelserne bliver overholdt, hvis der sker en væsentlig negativ påvirkning med ammoniak af området.

1.6.3 KATEGORI 1-NATUR

I det følgende er ammoniakdepositionen til omkringliggende naturområder blevet beregnet og beskrevet.

Generelt vurderes det, at da alle afskæringskriterier er overholdt, er der ikke grundlag for at stille yderligere krav om ammoniakreduktion fra ejendommen.

Kategori 1 naturområde:

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal (www.arealinformation.dk), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

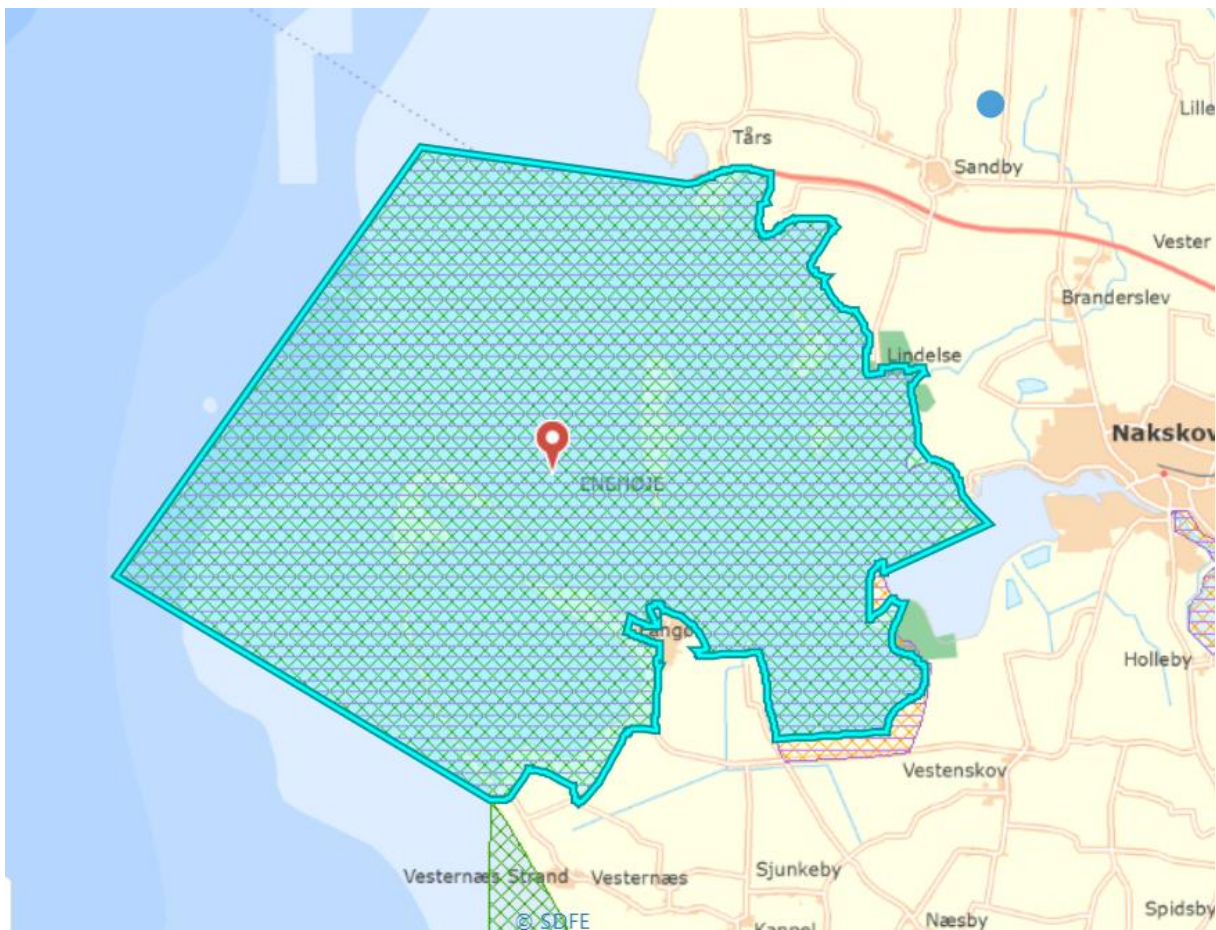
For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev inden for Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

For kategori 1-natur gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom ud over ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Den nærmeste kategori 1-natur er kvælstoffølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-område er Nakskov Fjord ca. 3 km vest for anlægget.

Totaldepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år på den kortlagte forekomster af nævnte naturtyper.

Totaldepositionen ligger dermed under Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau på henholdsvis 0,2, 0,4 og 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden. Da det er under 0,2 kg N/ha/år, skal der ikke vurderes på kumulation med nærliggende husdyrbrug. Det vurderes derfor, at udvidelsen ikke indebærer nogen risiko for en væsentlig negativ påvirkning af kategori 1-natur (habitatområdet eller dets udpegningsgrundlag).

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten senest i 2010. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også Ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 Ramsar-områder i Danmark.

Vurdering

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegningsgrundlag.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en

nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Da der ikke er nogen deposition indenfor Natura 2000-områdene, vil der ikke ske nogen væsentlig negativ påvirkning af naturtyper og arter for beskyttelsesområderne.

Samtidigt vurderes det, at etablering af svinebruget ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket af nogen deposition af kvælstof, der hidrører fra anlægget.

Kategori 2 naturområde:

For højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som ligger udenfor internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 2-natur) er beskyttelsesniveauet en maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha år.

Der er ingen kat 2-områder, og derfor er der ingen ammoniakdeposition beregnet.

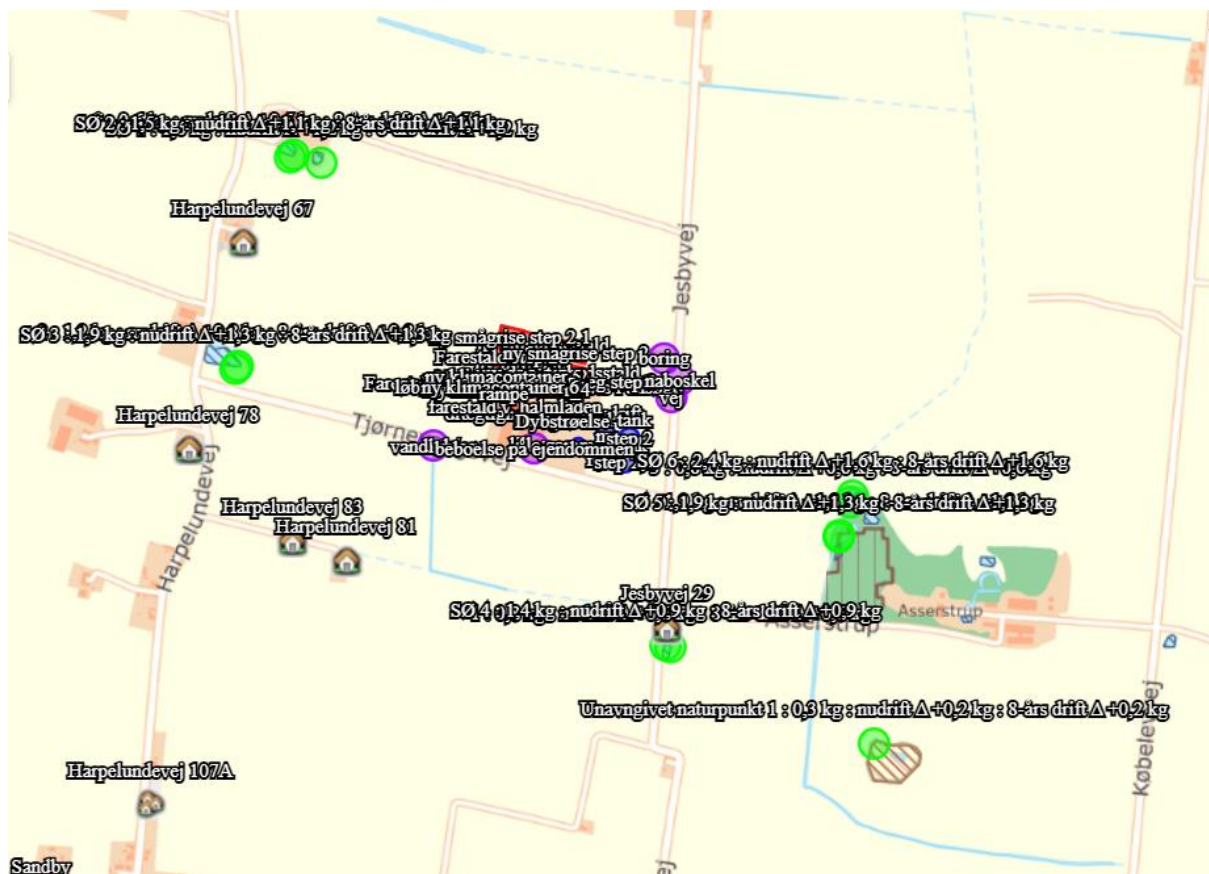
Kategori 3 naturområde:

For heder, og overdrev samt moser og ammoniakfølsomme skove uden for internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 3-natur) er beskyttelsesniveauet en merdeposition på 1,0 kg N/ha år. Sidstnævnte beskyttelsesniveau kan dog ud fra en konkret vurdering fastsættes højere.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove, og arterne har væsentlig, definierende betydning for skovens naturværdi.

Nærmeste kategori 3-natur er et moseareal beliggende ca. 550 m sydøst for anlægget. Omgivende en større sø med skov stik øst for anlægget. Merdepositionen til dette naturområde er beregnet til 0,2 kg N/ha/år, hvilket er under tålegrænsen.

Nedenfor er angivet ammoniakberegningerne fra Husdyrgodkendelse.dk

Samlet resultat af ammoniakberegninger ? i

Samlet emission: **14021,6** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **9672,9** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **9672,9** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
SØ 6	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,6	1,6	2,4
SØ 5	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,3	1,3	1,9
SØ 4	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,9	0,9	1,4
SØ 3	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,3	1,3	1,9
SØ 2	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,1	1,1	1,5
SØ 1	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	1,2	1,2	1,6
KAT 2	Kategori 2	Sagsbehandler	0	S	0,0	0,0	0,0
KAT 1	Kategori 1	Sagsbehandler	0	S	0,0	0,0	0,0
*	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,5	0,5	0,6
4	Kategori 3	Ansøger	0	S	1,3	1,3	1,9
3	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,6	0,6	0,8
2	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,8	0,8	1,2
1	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	0,8
vest	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Unavngivet naturpunkt 1	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,3

else.dk/Naturpunkter?skemald=240202#collapse_...

1.6.4 NATUROMRÅDER BESKYTTET AF § 3 I NATURBESKYTTELSESLOVEN OG SÅRBARE ARTER, HERUNDER BILAG IV-ARTER

En række habitatnaturtyper og § 3-arealer er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger. Tilstanden i naturarealer må ikke ændres uden forudgående dispensation fra kommunen.

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som er særlig strengt beskyttede i deres naturlige udbredelsesområder ifølge direktivets artikel 12.

Vandhuller og andre § 3-naturtyper samt levesteder for Bilag IV-padder

Anlægget er beliggende i et område med mange markvandhuller

I vurderingen af, hvorvidt et givent vandhul eller naturområde vurderes at være potentielt levested for en eller flere Bilag IV-padder er inddraget en række levestedsparametre. Det drejer sig primært om:

- er vandhullet helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet?
- forekommer der lavvandede partier?
- er det massivt eutrofieret?
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk?
- er bilag IV-arten udbredt i området?
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden?
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse?
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrige omkring vandhullet?

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne i kommunen. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst.

Spidssnudet Frø er sjælden i områder uden større enge og moser. Den yngler i oversvømmelser på disse i foråret og fouragerer resten af året i naturområderne.

Udover nævnte Bilag IV-padder er der ved besigtigelserne registreret findes Lille Vandsalamander, Grøn Frø og Skrubtudse. Alle padder i Danmark er fredede.

Af øvrige Bilag IV-arter findes i området en række flagermusarter i området; disse er ligeledes på habitatdirektivets Bilag IV.

Øvrige fredede eller rødlistede arter.

En del naturtyper og en række arter er meget følsomme over for husdyrgødning. Naturtyper og levesteder, der ligger lige op til eller tæt på anlægget, vil især være under direkte påvirkning.

Projektet kan kun godkendes under forudsætning af, at tilstanden i beskyttede naturtyper ikke forringes og af, at der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Vurderingen af de enkelte naturelementer (§ 3-natur og Bilag IV-arter) beskrives nedenfor.

Bilag IV-arter

Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

For påvirkning af levesteder for Bilag IV-arter er vurderingen, at levestedet skal påvirkes af en årlig merbelastning større end 1 kg N/ha/år, for at der kan registreres en ændring af levestedet (lokaliteten). Ved påvirkninger på mindre end 1 kg N/ha/år sker der ikke væsentlige negative tilstandsændringer.

Natura 2000-områder

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne.

Det nærmeste Natura 2000-område er Nakskov Fjord.

Vurdering

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Da der ikke er nogen deposition indenfor Natura 2000-områderne, vil der ikke ske nogen væsentlig negativ påvirkning af naturtyper og arter for beskyttelsesområderne.

Samtidigt vurderes det, at etablering af svinebruget ikke kræver, at der i forhold til påvirkninger fra anlægget udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket af nogen deposition af kvælstof, der hidrører fra anlægget.

1.6.5 LUGTGENEAFSTANDE OG LUGTEMISSION

Lugtgenekriterierne er overholdt til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. Beregningerne er foretaget i www.husdyrgodkendelse.dk.

På baggrund af den beregnede lugtemission og en generel god oprydning samt høj hygiejne på ejendommen, vurderes det, at der ikke vil være væsentlige lugtgener ved naboer fra husdyrbruget.

De væsentligste lugtgener i forbindelse med svineproduktion forekommer i varme vindstille perioder, hvor ventilationsluft fra stalden giver anledning til lugt og i forbindelse med pumpning, omrøring og udkørsel af gylle.

Der er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen opsat 3 genekriterier i forhold til lugtemission fra husdyrproduktionens anlæg. I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstanden for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden er den minimumsafstand der skal være fra et anlæg til beboelse uden genekriteriet overskrides. Indeholdt i udregningen er blandt andet anlæggets beliggenhed, husdyrtype, data for fremherskende vindretning og hastighed mv.

Beregninger fra Husdyrgodkendelse.dk er vist nedenfor.

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Harpelundevej 67	0	NY	612,8	612,8	625,6	Ja
 Harpelundevej 78	0	NY	612,8	612,8	705,8	Ja
 Harpelundevej 81	0	NY	612,8	490,3	541,1	Ja
 Harpelundevej 83	0	NY	612,8	501,4	594,8	Ja
 Jesbyvej 29	0	NY	612,8	490,3	574,4	Ja
 Harpelundevej 107A	0	NY	1165	1048,5	1147,8	Ja
 Købelevvej 7	0	NY	1165	1165	1899,1	Ja
 Købelev By, Købelev	0	NY	1527,2	1527,2	1877,9	Ja
 Sandby By, Sandby	0	NY	1527,2	1450,8	1494,6	Ja
 Sandby By, Sandby	0	NY	1527,2	1450,8	1511,4	Ja
 Vesterbo By, Købelev	0	NY	1527,2	1527,2	1810,6	Ja

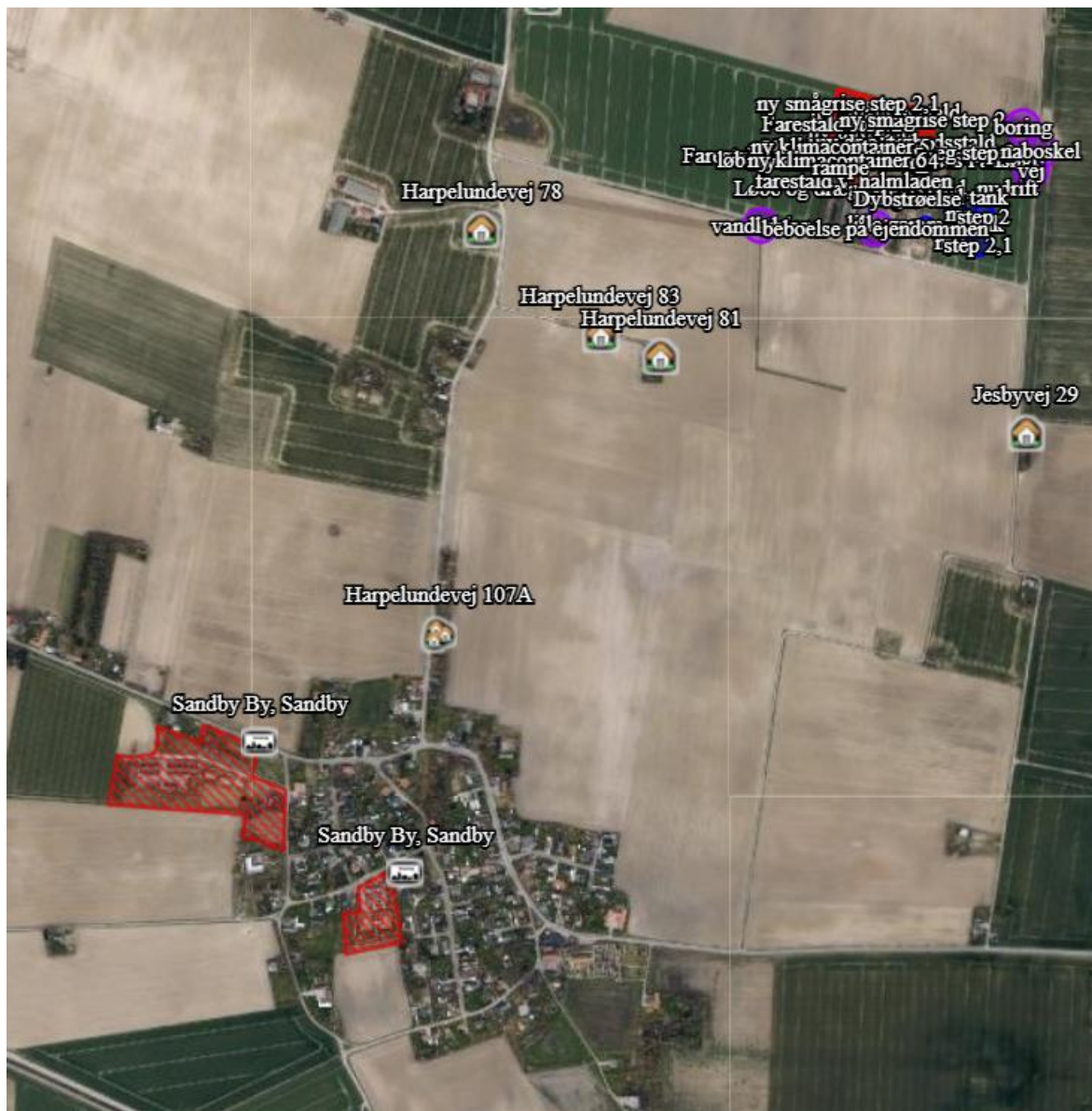
Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone ? i

Konsekvenszone: 1695 m

ny smågrise step 2-1
 ny smågrisestald
 Farestald step 2
 ny smågrise step 2
 ny farestald
 ny klimaccontainer
 ny tighedsstald
 ny klimaccontainer
 ny drægt step 2
 ny rampe
 farestald v. halmkladden
 ny drægtstald
 ny drægt
 ny dybstrøelsestank
 ny step 2
 ny step 2,1
 beboelse på ejendommen
 vandrøb/sø
 boring
 naboskel
 vej
 Jesbyvej
 Tjornevej
 Damgård
 Frederikslund
 Harpelundevej 67
 Harpelundevej 78
 Harpelundevej 83
 Harpelundevej 81
 Jesbyvej 29

Lugtkilder - staldluft

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. I staldene mindskes lugten ved, at der jævnlgt rengøres, samt at der er overbrusning. Derudover vil samtlige ventilationsafkast blive rengjort ved vask af staldene.

Da ventilationsafkastene er placeret ca. 1 meter over tagfladen, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget.

Lugtkilder - husdyrgødning

Der vil være lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllen umiddelbart før udbringning, samt ved udbringning af gylle. Generne vil være begrænset til en forholdsvis kort periode.

Udbringningen vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages så vidt det er muligt indenfor normal arbejdstid.

Ved udbringning af gylle tages der hensyn til naboer.

Udbringning af gyllen foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde, men en del af gyllen nedfældes eller nedpløjes/nedharves forud for etablering af vinterraps og vårsæd for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen.

Pumpning og håndtering af gylle i øvrigt foregår altid indenfor normal arbejdstid.

1.7 ØVRIGE EMISSIONER OG GENE BEGRÆNSEDE FORANSTALTNINGER

1.7.1 STØJ

Ejendommens støjkluder er hovedsageligt kompressor, højtryksrenser, ventilationsanlæg, brug af traktor, læsning af dyr og transporter til og fra ejendommen med foder og gylle mv. Ventilationsanlæg er stationære og kører altid. Alle andre støjkluder er periodiske. Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde, der går ud over dagtimerne. Transporter til og fra ejendommen samt læsning af dyr foregår ligeledes primært i tidsrummet mellem kl. 7 og kl. 18.

Alle stationære støjkluder er placeret inde i bygningerne, hvilket ifølge ansøgningen betyder, at der ikke er anlæg, der forårsager støjgener i naboskel.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler i forbindelse med levering af foder samt levering og afhentning af dyr. Herudover vil der være transporter ved udbringning af gylle. Denne støj vil foregå i dagtimerne i tidsrummet kl. 7 – 18 og være en del af almindelig periodisk trafikstøj.

Det vurderes, at husdyrbruget jævnfør ovenstående har foretaget de nødvendige tiltag til at begrænse støjgener fra ejendommen. Vurderingen underbygges af den foretagende støjberregning. Den nye farestand bliver etableret med nye ventilatorer som har en lav støjbelastning. Det samme gælder foderanlægget. I det eksisterende staldanlæg foretages der ikke nogen ændringer, som vil ændre på støjniveauet i forhold til sidste meddelte godkendelse.

Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i skel til nabobeboelse udenfor ejendommens område i det åbne land må i intet punkt overstige:

Dag			
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)	Referencetid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)	Referencetid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A)	Referencetid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A)	Referencetid 8 timer
Aften			
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)	Referencetid 1 time
Nat			
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)	Referencetid ½ time

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.7.1 RYSTELSER

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Anvendelse	Tidspunkt	Vægtet accelerationsniveau L _{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75
Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85

Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80
---	-------------	----

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang, der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne, forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes, at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

1.7.2 LYS I STALDENE OG UDENDØRSLYS

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da lyset kun vil være kortvarig tændt om natten i forbindelse med fodring.

Der er udendørsbelysning ved indgangen til stalden. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

På grund af ejendommens beliggenheden og brug af kunstigt lys vurderes det, at omkringboende og trafikanter ikke vil blive generet eller påvirket negativt af lys fra ejendommen.

Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af tidsur. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 6 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere. Mht. lys i staldene er det et todelt system, dvs. i dagtimerne reguleres lysstyrken efter dyrenes behov, og når der er medarbejdere i stalden, kan der tændes ekstra lys. Om natten er lyset slukket.

Det vurderes, at belysning vil kunne ses, men ikke være til væsentlig gene for omboende.

1.7.3 FLUER OG SKADEDYR

For at bekæmpe skadedyr, som kan være til gene for naboer og for selve ejendommen, foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørsarealerne samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddelige og renholdt.

Fluer bekæmpes efter behov. Hvis der opstår problemer med fluer, vil de blive bekæmpet efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Agrøkologisk Institut.

Rottebekæmpelse foretages af autoriseret firma. Aftalen med det pågældende firma i dag, er at de kommer på ejendommen 4-6 gange årligt og tilser de opstillede kasser.

Rotter kan overføre sygdomme, æder mad og husdyrfoder og ødelægger bygninger og kloaksystemer. Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder. Man kan forebygge rotter ved at rydde op udendørs, så de ikke har mulighed for at bygge rede og ved at sørge for, at de ikke har adgang til madrester, foderrester og korn.

Det vurderes, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Aarhus Universitet, Agroøkologisk Institut, hvis der opstår behov.

Det vurderes, at der på baggrund af det oplyste, ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og ejendommens skadedyrsbekæmpelse vurderes at være tilstrækkelig.

1.7.4 STØV FRA STALDE OG FODER

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggeligt management og hygiejne.

Der vil ikke være støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system.

I forbindelse med høst og indblæsning af korn i siloen, kan der forekomme støvgener. Pga. afstanden til nærmeste nabo vurderes det, at naboer ikke vil opleve gener i forbindelse med støv ved høst.

1.7.5 RENGØRING

Staldene rengøres efter hvert hold, hvilket vil sige ca. hver 3 mdr. Stalden iblødsættes og nedvaskes med højtrykssvasker.

1.7.6 SPILDEVAND OG VANDFORBRUG

Spildevand fra ansøgt produktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og fra drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Der udledes ikke spildevand, der kræver myndighedernes tilladelse.

Vand anvendes primært til drikkevand til dyrene og vask af stalde. Ved løbende renovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer vandforbruget og vandspild f.eks. drikkesystemer.

Det forventes, at der vil være et vandforbrug i etape 1 på ca. 22.000 m³ vand og i etape 2 ca. 34.000 m³ vand.

Tagvand forventes i etape 1 ca. 6.000 m³ og i etape 2 ca. 12.000 m³

Der vil være fokus på vandforbruget, og det vurderes derfor, at der vil være minimalt vandspild.

1.7.7 ENERGIFORBRUG OG VENTILATION

Der anvendes energi til ventilation, fodring, lys mv. Ved løbende renovering og reparation vil der være fokus på at vælge løsninger der minimerer energiforbruget f.eks. energibesparende lyskilder mv.

Lyset i staldene styres efter timer.

Al ventilation sker ved et computerstyret temperaturreguleret styringssystem, der sikrer, at ventilationen kører optimalt både med hensyn til temperatur og fugt i staldene, og i forhold til elforbruget. Hyppig rengøring af ventilationsafkastene, nedsætter energiforbruget betragteligt.

Der forventes et elforbrug i etape 1 på ca. 1.085.000 kWh og i etape 2 ca. 1.825.000 kWh.

Det vurderes, at der er fokus på elforbruget, og der gøres en del for at minimere det.

1.7.8 OPBEVARINGSKAPACITET OG GYLLEHÅNDTERING

Gylle opbevares i fortank og i gyllebeholder. De fire nye er med overdækning.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Gyllebeholderne er stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

En gang årligt tømmes gyllebeholderne, hvorved gyllebeholderne visuelt kan kontrolleres for evt. skader.

Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet.

Der forventes en produktion i etape 1 på ca. 21.350 m³ gylle og i etape 2 ca. 34.100 m³.

Der vil være til min. 9 mdr. opbevaring.

Det vurderes, at opbevaringen lever op til kravet om 9 mdr. opbevaring.

1.7.9 AFFALD OG KEMIKAlier

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet.

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads.

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Alle kemikalier (vedr. rengøring og medicin) opbevares i aflåst rum uden afløb.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Mgd./år
Spraydåser	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 100 stk.
Kanyler i særlig beholder	Plastbeholder (kanyleboks)	Firma der indgås aftale med	Ca. 2-3 bokse
Tom emballage (papir/pap)	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 300 kg
Tom emballage (plast)	Container	Firma der indgås aftale med	Ca. 300 kg
Lysstofrør og elsparepærer	Lille container	Firma der indgås aftale med	Ca. 20-30 stk.
Tomme medicinflasker	Medicinskab i forbindelse med mand-skabsfaciliteter	Firma der indgås aftale med	Ca. 20

Containere tømmes efter en fast aftaleordning med et godkendt firma.

1.7.10 TRANSPORTER TIL OG FRA EJENDOMMEN

Til- og frakørselsforhold

Transport til og fra anlægget vil ske via Tjørnevangsvej. Transport igennem tæt bebyggelse forekommer sjældent.

Art	Antal transporter/år	Tidspunkt
Afhentning af små-	Ca. 52	6-18
Døde dyr	Ca. 52	6-18
Diverse (fragtmand, brændstof m.v.)	Ca. 12	6-18

Råvarer til foder	Ca. 52/104 ¹	Primært 6-18 men levering af korn kan forekomme hele døgnet i høstperioden
Gylle/dybstrøelse	Ca. 450/900 ¹	6-18

¹etape 2

På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på - og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter.

Gyllen transporteres med traktor og gyllevogn ud til udbringningsarealerne.

Det vurderes, at omfanget af transporter ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

1.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

På ejendommen påtænker ansøger følgende egenkontrol af produktionen:

- ❖ Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- ❖ Staldene, inkl. mekanisk udstyr, kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service.
- ❖ Der er serviceaftale med leverandør af ventilationsanlæg.
- ❖ Der føres logbog over gyllebeholdernes (uden teltoverdækning) flydelag og alle gyllebeholdere er tilmeldt de lovpligtige 10-årige beholderkontrol.
- ❖ Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.
- ❖ Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.
- ❖ Der tages i videst muligt omfang hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.
- ❖ Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet.
- ❖ Foder tilpasses dyrenes behov og sundhed.
- ❖ Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.
- ❖ Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- ❖ Rengøring i og omkring bygningerne og silo, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den

jævnlig rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcepild eller punktforurening.

1.8.1 DOKUMENTATION:

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er/bliver følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- Slagteriefregninger
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Beredskabsplan, indsendes når byggeansøgning er meddelt
- 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag
- Mini miljøledelse

1.9 BAT-EMISSIONSNIVEAU, AMMONIAK

BAT-kravet for ammoniakemissionen fra husdyrbruget er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Af nedenstående fremgår det, at BAT niveauet er overholdt.

Af nedenstående skærmpoint fra den gældende miljøgodkendelse er BAT beregnet til 14.022 kg N.

På baggrund heraf vurderes det, at BAT for staldanlægget er overholdt.

Skærmpoint af BAT beregning fra Hudyrgodkendelse.dk:

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	11544	2480	14024
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	12486	1536	14022
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	2
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

1.9.1 TEKNOLOGIER OG TIL- OG FRAVALG AF TEKNOLOGI

Bedriftens ansvarlige har fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd.

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

Staldene er indrettet med delvis fast gulv. Der anvendes overbrusning af gødearealet, så det renholdes og så ammoniak- og lugtemissionen reduceres.

Stalden er indrettet, så der kan rengøres efter hvert hold og derved nedsætte risikoen for sygdomme, nedsætte lugt fra staldene og mindske støvet i stalden for både dyr og mennesker.

Håndteringen af gylle er med træk og slip. Pumpning og håndtering af gylle vil foregå i lukket rørsystem. Pumpning vil foregå indenfor normal arbejdstid.

1.9.1.1.1 Teknologiblade

Til grise findes følgende teknologiblade:

- ❖ Luftrensning
- ❖ Delvist fast gulv
- ❖ Køling af gylle i svinestalde
- ❖ Svovlsyrebehandling af gylle

1.9.1.1.2 Valg af teknologi

- ❖ Der er valgt gyllekøling og overdækning til reduktion af ammoniak
- ❖ Der er valgt delvis fast gulv i de nye stalde. Herved mindskes ammoniakfordampningen og lugtemissionen fra staldanlægget.

1.9.1.1.3 Fravalg af teknologi

- ❖ Luftrensning
- ❖ Forsuring

Teknologien, der er valgt til at overholde BAT kravet, er gyllekøling. Denne teknologi bruges ofte i svinestalde. Udnyttelsen af varmen gør, at det er en miljøvenlig teknologi.

Forsuring er fravalgt, da der skal være mulighed for levere gylle til biogas.

1.9.2 BAT DAGLIG DRIFT

Bedriftens ansvarlige har fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd.

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved bl.a. at reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene og lager.

Ansøger vurderer, at det er BAT at monitorere følgende procesparametre mindst en gang om året:

- ❖ Vandforbrug
- ❖ Energiforbrug
- ❖ Brændstofforbrug
- ❖ Antallet af indgående og udgående dyr, herunder fødsler og dødsfald, hvor dette er relevant
- ❖ Foderforbrug
- ❖ Gødningsproduktion

1.9.3 BAT FODRING

Foderplaner laves i samarbejde med en produktionsrådgiver med henblik på at opnå den mest optimale fodring af svinene og undgå overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

På ejendommen benyttes fasefodring og der anvendes fytase i foderet for udnyttelse af fosfor.

Det vurderes at BAT for foder er opfyldt på ejendommen.

1.9.4 BAT OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING

- ❖ Gyllen opbevares i beholder, der har teltoverdækning.
- ❖ Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen/andre ejendomme, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde.
- ❖ Gyllen opbevares i stabile beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- ❖ Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- ❖ Gyllebeholdere tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.
- ❖ Gylle kun omrøres umiddelbart før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.
- ❖ Gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn.
- ❖ Der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholdere.
- ❖ Gylle suges fra de eksisterende beholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekran minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen.

Det vurderes, at BAT for opbevaring af husdyrgødning er opfyldt på ejendommen.

1.9.5 MANAGEMENT

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.

Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr, er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcespild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Affald bortskaffes, så vidt muligt, til genbrug.

Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge og der er 4-6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof og produktionen tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Der udarbejdes beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

1.9.6 BEREDSKABSPLAN

I forbindelse med byggetilladelsen udarbejdes en beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer.

Ved at følge de retningslinjer der er anført i beredskabsplanen forventes skadevirkninger ved evt. uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, oppumpning m.v.

Ejer og andre med fast adgang til bedriften er/bliver vejledt i beredskabsplanen, hvilken får en fast plads på staldkontoret. Beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer.

1.9.7 REDEGØRELSE FOR UHELD

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

1.9.8 UHELD MED GYLLE

I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet, i dette tilfælde vil gylle løbe mod det laveste område omkring tankene. Herfra kan det suges op og fjernes. Maskinstation vil blive kontaktet, og der kan dæmmes op med jord eller lignende.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 5/10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

1.9.9 DØDE DYR

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet. DAKA (el. lign) tilkaldes efter behov. Derved undgås uhygiejniske forhold og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve, hunde og vilde katte ikke komme til de døde dyr.

1.9.10 STRØMSVIGT

Ved længerevarende strømsvigt vil energiforsyningsselskabet blive kontaktet. Der er nødopluk i staldene, og alarmer der straks påkalder en medarbejder.

1.9.11 BRAND

Ved brand tilkaldes brandvæsnet.

Der er opsat pulverslukkere strategiske steder på ejendommen, og desuden er der opsat røgdetektorer på loftet, der giver alarm til staldens øvrige alarmsystem. Der iværksættes slukningsarbejde i det omfang det er forsvarligt. Dyr forsøges reddet ud.

1.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholder vil ske i henhold til gældende regler.

Der er ikke truffet foranstaltninger for forebyggelse af forurening ved virksomhedens ophør, da virksomheden ikke forventes lukket. Desuden vil en evt. forurening kun kunne stamme fra håndtering af gylle. Eftersom dette er lagt i faste rammer, anses det ikke for hensigtsmæssigt at foretage yderlige.

1.11 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

Alternative løsninger har været diskuteret, men det vurderes, at det ansøgte projekt tager hensyn til naboer og omgivende natur og miljø og opfylder kravene til en effektiv husdyrproduktion. Det er vægtet højt, at det nye staldanlæg etableres i tilknytning til eksisterende staldanlæg, så man beholder logistikken i anlægget. Derudover er det vigtigt, at det eksisterende foder – og gyllesystem kan bruges, og den nye stald kobles på det eksisterende system.

Det er vigtigt, at de højdrægtige søer ikke transporteres over for lange afstande. Derudover er det også vigtigt, at anlægget forbliver et samlet anlæg, så medarbejderne kan bevare overblikket over dyrene, når de skal tilses dagligt. Derudover er det vigtigt at placering af klimacontainerne placeres i tilknytning til farestalden, da de smågrise, der er for små til at fravænne, skal over i klimacontainer, så de kan få varme og foder, så de kommer til at vokse, inden de skal over i smågrisestalden.

0-alternativet beskriver forholdene, hvis miljøgodkendelsen ikke meddeles. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et økonomisk synspunkt vil dette være uhensigtsmæssigt. Ud fra et miljømæssigt synspunkt vil det ikke være optimalt, da produktionsanlægget ikke vil blive reguleret efter de nyeste miljøregler.

Samtidig vil det betyde, at den nødvendige udvikling og effektivisering ikke sker på ejendommen, og reelt set vil en bæredygtig landbrugsproduktion afvikles indenfor en overskuelig år-række.

1.12 GENERELLE VIRKNINGER

1.12.1 GRÆNSEOVERSKRIDENDE VIRKNINGER PÅ MILJØET

Det vurderes, at der ingen grænseoverskridende virkninger er fra husdyrbruget. Det vurderes, at der ikke vil være luftbåren forurening eller gener, der vil kunne påvirke nabolande.

1.12.2 BEFOLKNINGEN OG MENNESKERS SUNDHED

Husdyrproduktionen på ejendommen overholder alle lovens fastsatte krav i forhold afstands-krav og lugtgener til naboer, hvorfor det ikke forventes, at omkringboende bliver væsentligt generet af lugt fra husdyrproduktionen.

Støvgener minimeres ved at foderet håndteres i lukkede systemer og ved fornuftig håndtering af halm ved strøning, hvorfor det ikke forventes at omkringboende bliver væsentligt generet af støv fra husdyrproduktionen.

De fastsatte grænser for støjgener overholdes dag og nat, ved hensynsfuld kørsel med transporter og ved kørsel med hovedparten af transporterne indenfor almindelig arbejdstid minimeres støjgenerne, hvorfor det ikke forventes at omkringboende bliver væsentligt generet af støj fra husdyrproduktionen.

Der holdes generelt en god hygiejne og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af rotter og mus samt mulighederne for udklækning af fluelarver minimeres, hvorfor det ikke forventes at omkringboende er væsentligt generet af skadedyr fra husdyrbruget.

1.12.3 BIOLOGISK MANGFOLDIGHED I FORHOLD TIL KATEGORI 1– OG 2-NATUR SAMT BILAG IV-ARTER

Ammoniakfordampningen fra husdyrbruget overholder alle lovens afskæringskriterier for ammoniakdeposition til kategori 1, 2- og 3 natur. Tilstanden af nærmeste kategori 1 naturområder forventes derfor ikke ændret af ammoniakfordampningen fra husdyrproduktionen på ejendommen.

Eventuelle levesteder for bilag IV-dyrearter i området forventes ligeledes ikke at blive påvirket af husdyrproduktionen på ejendommen.

1.12.4 JORDAREALER, JORDBUND, VAND, LUFT OG KLIMA

Udbringning af husdyrgødning fra gården reguleres af generel lovgivning for udbringning af husdyrgødning.

Generelt er markdriften omfattet af regulering mht. næringsstofftilførsel og sædskifte, hvilket har positiv betydning for jordens frugtbarhed og udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet.

Det forventes ikke, at projektet har negativ indvirkning på luft eller klima.

1.12.5 MATERIELLE GODER, KULTURARV OG LANDSKABET

Der er taget højde for påvirkningen af materielle goder, kulturarv og landskabet. Det vurderes, at ingen af disse tre parametre vil blive påvirket væsentligt i forbindelse med opførslen af byggeriet.

1.12.6 MILJØLEDELSE

IE-husdyrbrug skal indføre et mini-miljøledelsessystem med formulering og gennemførelse af en miljøpolitik med tilhørende miljømål. For hvert miljømål skal der udarbejdes en handlingsplan. Miljøarbejdet skal hvert år evalueres ligesom mål og handlingsplaner eventuelt skal justeres. Brugen og evalueringen af miljøledelsessystemet med tilhørende mål og handleplaner skal kunne dokumenteres ved tilsyn.

Med afsæt i husdyrbrugets miljøpolitik skal der således opstilles en handlingsplan med konkrete indsatsområder. Der kan her tages afsæt i relevante områder, hvor der kan gøres en indsats for at spare ressourcer:

- Råvarer: Foder, rengøringsmidler, andre hjælpestoffer, effektivitet, sprøjtemidler
- Vand: Drikkevandsspild, vaskevand
- Affald: Nedbringe mængden, sortering, genanvendelse
- Energi: Lys, ventilation, varmelamper, fyring, varmekilde, isolering, varmfordeling, genvinding, brændstof, dæktype, reduceret kørsel, udskiftning af materiel.

Kravet om indførelse og dokumentation af et miljøledelsessystem er en del af implementeringen af BAT-konklusionen og er indarbejdet i gældende lovgivning.

Ejendommens mini-miljøledelsessystem kan udarbejdes efter Miljøstyrelsens vejledning "Miljøledelse for landbrug". Nedenunder er Tjørnevangsvejs mini-miljøledelse vist.

■ Mini Miljøledelsessystem INFORMER DINE KOLLEGAER

 I år har jeg valgt at gøre en indsats for: (f.eks. at nedbringe strømforbruget) <u>mængden af sækkevarer</u> _____ _____	 Hvad er status inden start: (f.eks. at nuværende strømforbrug er xxx/år) _____ _____ _____
 Mit mål er at: (f.eks. at nedbringe strømforbruget med x pct.) <u>nedbringe mængden af sækkevarer</u> _____ _____ _____	 Hvad er status efter indsats: (f.eks. at strømforbrug er xxx/år efter ændring) _____ _____ _____

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

§ 43. IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2.

Stk. 2. Den, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder

1. formulere en miljøpolitik med afsætt for husdyrbrugets miljøforhold,
2. fastsætte miljømål,
3. udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
4. minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
5. minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Stk. 3. De i stk. 2, nr. 1-5, nævnte krav skal kunne dokumenteres enten i form af opbevaring af dokumenter eller ved anden dokumentation, herunder f.eks. i digital form.

■ Eksempler på steder, du kan spare

RÅVARER: Foder, Rengøringsmidler, Andre
hjelpestoffer, Effektivitet, Sprøjtemidler

VAND: Drikkevandsspild, Vaskevand, Rengøring af malkeanlæg.

AFFALD: Nedbringe mængden, Sortering, Genanvendelse.

ENERGI: Lys, Ventilation Varmelamper, Mælkeanlæg og mælkekøling, Fyring, Varmekilde, Isolering Varmefordeling, Genvinding, Brændstof, Dækttype, Reduceret kørsel. Udskiftning af materiel.

Spar ressourcer | Spar penge | Spar miljøet

Mini Miljøledelsessystem

DOKUMENTATION OG REGISTRERINGER AF OBSERVATIONER

REGISTERING AF

[illegible]

Udarbejd også procedurer for korrigerende handlinger i tilfælde af udslip (beredskabsplan) og dokumenter de løbende forbedringer på udvalgte områder indenfor de sidste 3 år med minimum 2 observationer - så har du mulighed for at opnå en bedre score ved miljøtilsyn.

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Spar ressourcer | Spar penge | Spar miljøet

BILAG 2 PRODUKTIONSAREAL

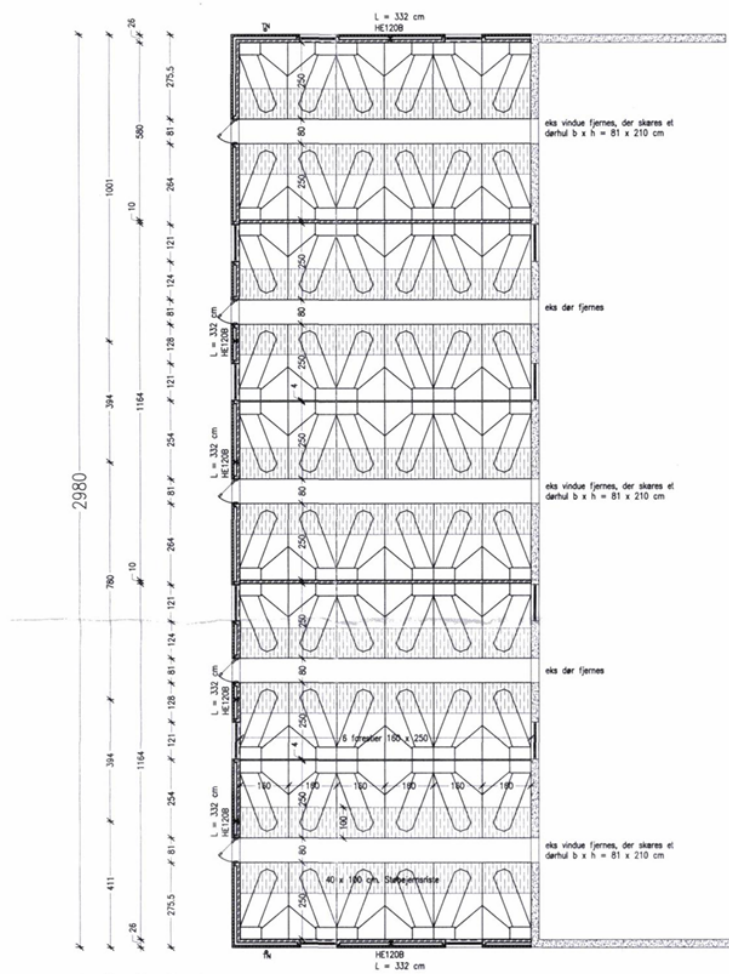
Produktionsarealer:

Farestald ved løbe-drægtighedsstaldene:

Der er 180 farestier med en størrelse af $1,6 \text{ m} \times 2,5 \text{ m} = 4 \text{ m}^2$

Der er 180 farestier i stalden, hvilket giver i alt 720 m^2 produktionsareal.

Der er fem gange i stalden af $0,8 \text{ m}$ bred. Gang i siden er $1,0 \text{ m}$ bred

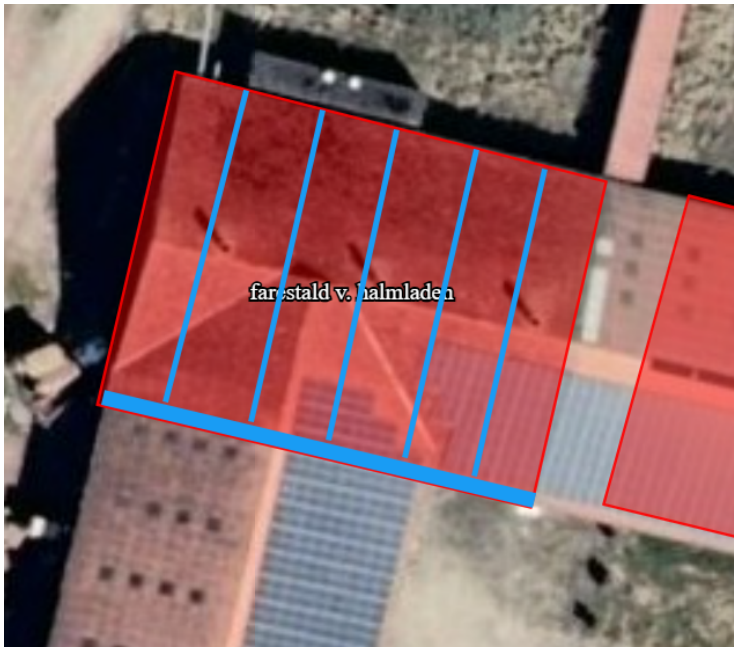
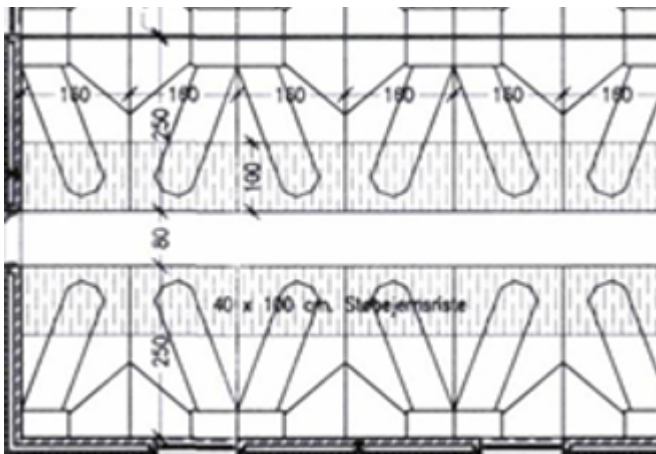

Farestald ved halmlade:

Der er 120 farestier med en størrelse af $1,6 \text{ m} \times 2,5 \text{ m} = 4 \text{ m}^2$

Der er 120 farestier i stalden, hvilket giver i alt 480 m^2 produktionsareal.

Der er fem gange i stalden med en bredde på $0,8 \text{ m}$. Gang i siden er $1,2 \text{ m}$ bred

Udsnit af farestierne:

Løbestald:

Søer er bokset op.

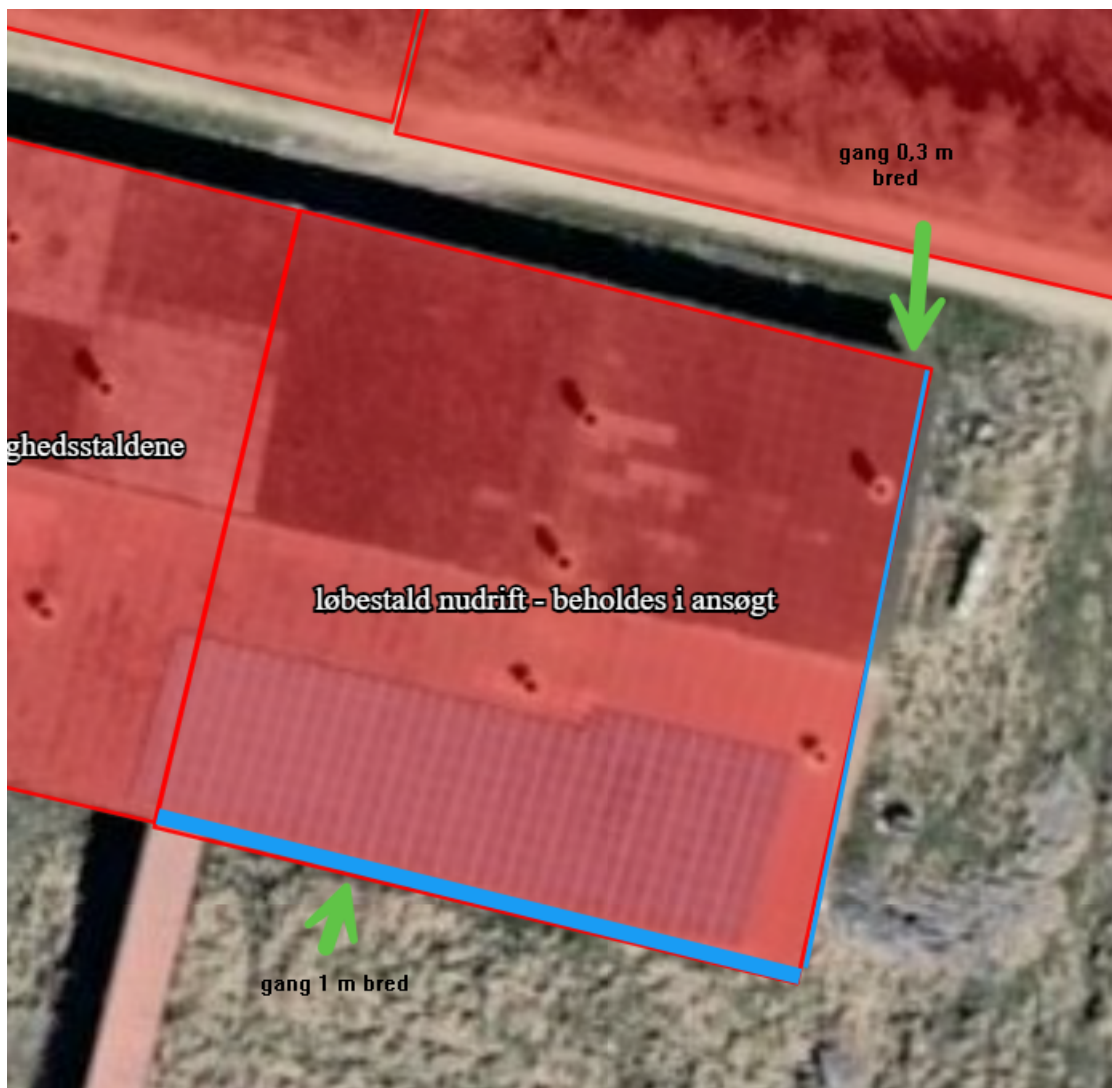
Bokse: 6 rækker af 43 bokse: $6 \cdot 43 \cdot (0,65\text{m} \cdot 2,4\text{m}) = 403 \text{ m}^2$

1 række af 50 bokse: $1 \cdot 50 \cdot (0,65\text{m} \cdot 2,4\text{m}) = 78 \text{ m}^2$

1 boks er 0,65 bred inkl. Inventar og ca. 2,4 meter lang

Polte/gyltestier:

8 m dybe og 25 m lang = 200 m²

Drægtighedsstald:

Hele bygningens areal er med dybstrøelse på nær 1 meter gang i siden.

Klimacontainer:

Hele containers areal er produktionsareal.